

BAŠŤ (OKR. PRAHA-VÝCHOD) – SÝPKA BÝVALÉHO PANSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO DVORA

STAVEBNĚHISTORICKÝ PRŮZKUM

PRAHA 2020

Lokalita: Bašť, okres Praha-východ

Objekt: sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašť

Památková ochrana: kulturní památka podle zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči, vedená v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř. č. 13033/2-1987

Zadavatel a vlastník: Obec Bašť

Zpracovatel: Mgr. Marek Pařízek (marek.parizek@seznam.cz)

Zpracováno: říjen 2019 – květen 2020

Stavebněhistorický průzkum nenahrazuje závazná vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Historická dokumentace zahrnutá do elaborátu SHP nesmí být publikována bez souhlasu instituce, v níž je uložena.

OBSAH

ÚVOD	5
ANOTACE	6
HISTORICKÝ PRŮZKUM	8
HISTORICKÉ ZPRÁVY	9
PRAMENY	34
LITERATURA	36
SEZNAM HISTORICKÝCH MAP A PLÁNŮ	37
SEZNAM IKONOGRAFIE	39
POPIS	40
POLOHA A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OBJEKTU	40
EXTERIÉR	41
VODOROVNÉ ČLENĚNÍ	41
SVISLÉ ČLENĚNÍ	41
OKNA	42
JIŽNÍ FASÁDA	43
ZÁPADNÍ FASÁDA	44
SEVERNÍ FASÁDA	44
VÝCHODNÍ FASÁDA	44
STŘECHA A ŠTÍTY	44
INTERIÉR	45
PŘÍZEMÍ	45
PRVNÍ PATRO	46
DRUHÉ PATRO	47
KROV	47
DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY	49
DENDROCHRONOLOGIE	49
STAVEBNÍ HISTORIE	50
NEJSTARŠÍ ETAPA (1767 – 1768)	50

KROV (1913).....	50
ÚPRAVY PŘED ROKEM 1923	51
BLÍŽE NEDATOVANÉ ÚPRAVY VE 20. STOLETÍ	52
DALŠÍ ÚPRAVY	53
HODNOCENÍ OBJEKTU.....	54
SÝPKA V RÁMCI HOSPODÁŘSKÉHO DVORA.....	56
NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE	58
HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS Z PAMÁTKOVÉHO HLEDISKA	58
ZÁVADY	58
NÁMĚTY PRO PÉČI O OBJEKT Z PAMÁTKOVÉHO HLEDISKA.....	59
DOPORUČENÍ K DALŠÍMU PRŮZKUMU A DOKUMENTACI	61
HISTORICKÁ DOKUMENTACE	
HISTORICKÉ MAPY A PLÁNY	
IKONOGRAFIE	
DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU	
FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU	
ZAMĚŘENÍ SOUČASNÉHO STAVU	
GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU	
VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE	
PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ	

PŘÍLOHA I – Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

PŘÍLOHA II – Klára Bášová, *Zaměření výchozího stavu hospodářského dvora v Bašti (Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily)*, 10/2000.

PŘÍLOHA III – Soubor plánů hospodářského dvora v Bašti, nedat. (kolem 1900?), na prvním plánu sign. Emil Krejza.

ÚVOD

Předmětná sýpka je součástí bývalého panského hospodářského dvora jihozápadně centra obce Bašť (dříve také Veliký Bašť, Gross Bascht) v okrese Praha-východ. Jde o hodnotnou pozdně barokní architekturu pravděpodobně už z konce 60. let 18. století, jejíž vznik je spojen s rozsáhlými stavebními aktivitami Nosticů na panství Pakoměřice – Měšice.

Sýpka je delší dobu nevyužívaná a má poškozenou střešní krytinu. V rámci průzkumu byl přístup fakticky omezen kvůli havarijnímu stavu některých konstrukcí, zvláště krovu na hranici zřícení a lokálně shnilým a propadlým podlahám. Fasády byly posouzeny z úrovně terénu, přičemž jižní a východní fasádu částečně zakrýval uskladněný materiál a novodobé přístavby.

Pro archivní rešerši nelze plně využít rodový archiv Nosticů (Státní oblastní archiv Plzeň, pracoviště Klášter) ani některé relevantní fondy okresního archivu Praha-východ, které nebyly dosud zpracovány.

Plánová dokumentace se opírá o zaměření objektu v měřítku 1:100, zhotovené v roce 2000 (viz Příloha II).¹ Uvedený podklad odhlíží od podstatných rysů architektonického řešení (mj. členění fasád v pohledech i půdorysu) a vykazuje řadu nepřesností (zvl. konstrukce krovu a trámových stropů). V průběhu prací byl zpřesněn, nikoliv však do podoby exaktního geodetického zaměření, které k sýpce dosud chybí.

Rozsah stavebněhistorického průzkumu vychází z metodiky Národního památkového ústavu z roku 2015.²

---

¹ Obec Bašť, archiv obce, Klára Bášová, Zaměření výchozího stavu hospodářského dvora v Bašti (*Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily*), hala A, 10/2000.

² Jan Beránek – Petr Macek (ed.), *Metodika stavebněhistorického průzkumu*, Praha 2015 (Odborné a metodické publikace 70).

ANOTACE

Hospodářský dvůr v Bašti patří k velkorysému záměru Nosticů realizovanému na jejich panství Pakoměřice – Měšice od 50. let 18. století.³ Vedle zámeckého areálu v Měšicích zahrnul výstavbu menších hospodářských dvorů, vznikajících od druhé poloviny 60. let podle jednotného projektu, z nichž lze kromě Bašti zmínit zejména Veleň a Mratín. Autorství projektu je připisováno architektu Antonínu Haffeneckerovi (1720–1789), staviteli měšického zámku.⁴ Záměr byl připravován a zčásti uskutečněn za Františka Václava Nostice. Po jeho smrti v roce 1765 navázal jeho syn František Antonín Nostic, stavebník sýpky. Sýpka i celek hospodářského dvora v Bašti jsou podle dosavadních poznatků v rámci menších nostických dvorů na bývalém panství Pakoměřice – Měšice nejlépe dochovány. Blízkou analogii sýpky lze mimo bývalé pakoměřické panství nalézt v Hřebečnickách (okres Rakovník), historicky opět v majetku Nosticů.

Dvoupatrová sýpka obdélného půdorysu je zastřešena sedlově s polovalbou, na fasádách se uplatňuje plochý pozdně barokní dekor, pointovaný poměrně mohutnou hlavní římsou. Nejstarší výstavbu v současnosti nedokládají přímé zprávy. Lze ji odvozovat z výše uvedeného kontextu a výsledků dendrochronologického průzkumu, který nevyklučuje dataci už do let 1767 – 1768.⁵ První vojenské mapování, které se pravděpodobně vztahuje až k rektifikaci na počátku 80. let 18. století, zachycuje dvůr nedokončený. Na příslušném mapovém podkladu (č. 91) je vyznačeno pouze severní křídlo se sýpkou.

Sýpka se dochovala pouze s dílčími úpravami, které výrazněji nepoznamenaly její architektonický či slohový ráz. K původní výstavbě patří obvodové zdivo, rozvrh a výzdoba fasád včetně tvaru oken, z detailů okenní mříže, v interiéru pak v prvních

---

³ Jan Žižka, Hospodářské dvory na panství Měšice, *Památky středních Čech XI*, 1997, č. 2, s. 17–31. – Jan Žižka, *Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách*, Praha 2016, s. 65–66, 477–479.

⁴ Jan Žižka, *Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách*, Praha 2016, s. 479.

⁵ Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

třech podlažích systém stropních trámů a středního podélného průvlaku vždy na čtyřech sloupech. V roce 1913 byl zřízen stávající krov při zachování původních vazných (stropních) trámů. Zopakoval základní tvar starší střechy, i původně nejspíše sedlové s polovalbou. Změny naznačuje pouze nízká nadezdívka štítů. Původní řešení je nejasné v detailech, k nimž chybí ikonografické doklady před rokem 1913. Stávající střešní krytina, včetně způsobu položení (bobrovky v korunové skladbě), se buď přímo váže k novému krovu, případně vychází z tehdy uplatněného řešení, mimo jiné bez okapů a dalších klempířských prvků s výjimkou výlezových otvorů, které zřejmě nahradily někdejší nízké pozdně barokní vikýře (viz např. Hřebečníky). Fasády jsou poznamenány rozsáhlým poškozením omítek a také mladší opravou, u níž je v budoucnu nezbytné ověřit návaznost na původní pozdně barokní tvarosloví. Větší úpravy jsou spojené s jižní fasádou. Před rokem 1923 byl z okna upraven vstupní (nakládací) otvor v pravé krajní ose přízemí. Obdobný zásah byl pravděpodobně proveden v patře ve střední ose, s dochovanou výplní přibližně z počátku 20. století. Přejmenším upraven (dřevěné nadpraží, přeosazení stojek) byl vjezd v přízemí. Lze uvažovat o jeho dodatečném zřízení ze vstupu pro pěší. V interiéru je v přízemí dochována cihlová dlažba z doby před rokem 1923. Vnitřní dispozice byla druhotně upravena přenesením schodišť v přízemí a patře. Původně byla umístěna ve střední ose souběžně se stropními trámy, v přízemí pravděpodobně severně středního průvlaku, v patře jižně středního průvlaku. Nové umístění západně střední osy při jižní zdi, kolmo ke stropním trámům, není přesně datováno, ale z provozních důvodů nelze vyloučit návaznost na zmiňované úpravy jižní fasády. Stáří přímých žebříkových schodišť je nejisté. Včetně odlišných prvních nášlapů v přízemí a druhém patře mohou patřit k nejstarší etapě výstavby. Po roce 1923 pak došlo k přidání bočních průvlaků pod stropní trámy, zřejmě kvůli poruše zdiva v záklencích oken. Sýpka byla v průběhu 20. století nepříznivě poznamenána utilitárními přístavbami k jižní a východní fasádě.

HISTORICKÝ PRŮZKUM

HISTORICKÉ ZPRÁVY

kolem 1088

Poprvé připomínána ves Bašť („*Bazcsi*“, „*Bazci*“) v listinných falsech (z poloviny a druhé poloviny 12. století) privilegia českého krále Vratislava I. z doby kolem 1088 pro vyšehradskou kapitolu, které měl touto listinou darovat, mimo jiné, 7 popluží s dvěma kuchaři a lesy v Bašti.⁶

1130

Podle listiny českého knížete Soběslava I. náležela ves Bašť („*Bascsi*“) nadále k majetku vyšehradské kapituly, jakožto prebenda dvou vyšehradských kanovníků.⁷

1178, 1222

V listině českého knížete Soběslava II. a listinou českého krále Přemysl Otakar I. potvrzena ves Bašť v majetku vyšehradské kapituly.⁸

---

⁶ Národní archiv, fond Archiv kolegiální kapituly vyšehradské (1130–1523), inv. č. 1–4, sign. III.1A – III.1D. – Gustav Friedrich (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I (805–1197)*, Praha 1904–1907, č. 387, s. 371–391, zvl. s. 377, 386. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29.

⁷ Národní archiv, fond Archiv kolegiální kapituly vyšehradské (1130–1523), inv. č. 5, sign. III.3. – Gustav Friedrich (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I (805–1197)*, Praha 1904–1907, č. 111, s. 111–115, zvl. s. 113. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29. – Karin Pátrová, *Hmotné zajištění českých kolegiálních kapitul do poloviny 14. století (na příkladě Staré Boleslavi, Litoměřic a Vyšehradu)* (disertační práce FF UK v Praze), Praha 2006, s. 74–75, 123–124, 134, 152.

⁸ Gustav Friedrich (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae II (1198–1230)*. Praha 1912, č. 229, s. 214–218, zvl. s. 216, 217.

1318

Zmiňován „*Wanek de Basczie*“.⁹

1320

Zmiňován Vaněk z Baště („...*Wankonem de Bascz*“).¹⁰

1323, 22. ledna

„*Vyšehradská kapitula v souhlase s návrhem děkana Držislava pronajímá emfyteutským právem dvůr v Čakovicích a Bašti, náležející vyšehradským bonifantům, za roční nájem 32 kop pražských grošů Mikuláši řečenému Pičko z Bašti*“ („*Nicolaus disctus Piczko de Bast*“).¹¹

1323, 17. srpna

Bašť byla stále součástí majetku vyšehradské kapituly, což znovu potvrdil český král Jan Lucemburský, který „*dává souhlas k pronájmu vesnic Čakovic a Baště kapitulou vyšehradskou Mikuláši řečenému Piček a jeho dědicům*.“¹²

---

⁹ Josef Emler (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consuptarum. Pozůstatky Desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých I*, Praha 1870, č. 178, s. 50. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29.

¹⁰ Josef Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III (1311–1333)*, Pragae 1890, č. 573, s. 238.

¹¹ Josef Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III (1311–1333)*, Pragae 1890, č. 840, s. 333–334, zvl. s. 333. – František Beneš, *Archiv kolegiální kapituly vyšehradské I. Listiny (1088) – 1879 (inventář SÚA)*, Praha 1983, inv. č. 147.

¹² Josef Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III (1311–1333)*, Pragae 1890, č. 890, s. 350. – František Beneš, *Archiv kolegiální kapituly vyšehradské I. Listiny (1088) – 1879 (inventář SÚA)*, Praha 1983, inv. č. 152.

1323, 15. října

Příjmy z Baště připadly vyšehradským vikářům, kteří z nich financovali pro kapitulní kostel čtené mše a světla: „*Držislav děkan a celá vyšehradská kapitula udělují dvůr v Bašti Janovi, vikáři M. Mikuláše kustoda, se závazkem, že bude čtena mše a opatřovány svítilny pro vyšehradský kostel.*“¹³

1327

Prebenda vyšehradské kapituly v Bašti („*in Bascz*“) náležela Jindřichovi, kouřimskému arcijáhnovi a vyšehradskému kanovníku.¹⁴

2. pol. 14. stol. – konec 15. stol.

Uváděny dvě stejnojmenné obce Bašť, někdy označovány jako Bašť a Baštěk nebo Velká a Malá Bašť, do konce 15. století však nedůsledně.¹⁵ Přiřazení zpráv ke konkrétní lokalitě je v některých případech problematické. V roce 1359 koupil dědictví v Bašti („*Basczt*“) od Mikuláše, syna Johlina z Jílového pražský staroměstský

---

¹³ Josef Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III* (1311–1333), Praeae 1890, č. 933, s. 363. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29. – František Beneš, *Archiv kolegiátní kapituly vyšehradské I. Listiny (1088) – 1879 (inventář SÚA)*, Praha 1983, inv. č. 153. – Karin Pátrová, *Hmotné zajištění českých kolegiátních kapitul do poloviny 14. století (na příkladě Staré Boleslavi, Litoměřic a Vyšehradu)* (disertační práce FF UK v Praze), Praha 2006, s. 154–155, 160.

¹⁴ Josef Emler (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III* (1311–1333), Praeae 1890, č. 1359, s. 531–532, zvl. s. 531.

¹⁵ August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrže království Českého XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko*, Praha 1927, 259. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29. – *Hrady, zámky a tvrže v Čechách, na Moravě a ve Slezsku Z. Praha a okolí*, Praha 1888, s. 114.

měšťan a zlatník Forwin.¹⁶ Podle V. V. Tomka šlo snad o zboží později v majetku kláštera karlovských augustiniánů.¹⁷ S tímto klášteřem směnil před rokem 1396 Aleš, syn Jindřicha Škopka z Dubé, ves Malou Bašť („*Basst Paruo*“), kterou klášter roku 1407 směnil s pražským staroměstským měšťanem Kašparem Čotrem.¹⁸

1377

Zmiňován „*Wenc. de Bastie*“.¹⁹

---

¹⁶ Josef Teige (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXVI*. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, A–K, Praha 1909, s. 5.

¹⁷ Václav Vladivoj Tomek, *Dějepis města Prahy 2*, Praha 1892, s. 428.

¹⁸ Josef Emler (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consuptarum. Pozůstatky Desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých I*, Praha 1870, 564. – Josef Emler (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consuptarum. Pozůstatky Desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých II*, Praha 1872, s. 33–34, zvl. s. 33. – Jaroslaus Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloeßer, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloeßer und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden X*. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 259. – Johann Gottfried Sommer, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt XII*. Kauřimer Kreis. Prag 1844, s. 304. – August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrže království Českého XV*. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko, Praha 1927, 259, 304. – JÚ [Jiří Úlovec], Baštěk (Praha-východ), in: Ladislav Svoboda – Jiří Úlovec – Petr Chotěbor, *Encyklopedie českých tvrží I*. A–J, Praha 1998, s.7–8.

¹⁹ Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I* (A–H), Praha 1947, s. 29.

1378, březen

Zmiňování „*Merclinus et Marquardus de Bast*“ v souvislosti se smírem mezi farářem ze Sluh a Jakoubkem panošem.²⁰

1388

Uveden „*Johannes de Baště*“.²¹

1410

Zmiňován „*Renhardi de Basst*“.²²

1449

Uvedena Bašť s přídomkem Velká, když zmiňován „*Wenceslaus, iudex de Magno Basst*“, který koupil dům na Novém Městě v Praze.²³

---

²⁰ *Soudní akta konsistoře pražské I. (1373–1379). Acta judiciaria Consistorii Pragensis. Z rukopisů archivu kapitolního v Praze*, (ed. Ferdinand Tadra), Praha 1893, s. 261.

²¹ František Palacký (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské. Z archivů domácích i cizích II*, Praha 1842, s. 349.

²² Gustav Friedrich (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXXV*. Druhá kniha provolacích desk dvorských z let 1395–1410, Praha 1935, č. 107, s. 145–146, zvl. s. 145. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29.

²³ Josef Teige (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXVI*. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, A–K, Praha 1909, s. 5. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29.

1476

Uveden „*Sigmund Bažtský*“.²⁴

1479

Zmiňován Václava Chaberský „z *Velikého Baště*“.²⁵

16. stol.

Po celé 16. století připomínán v Bašti jen dvůr a ves, bez tvrze.²⁶ Podle A. Sedláčka Bašť rozdělena na dva statky, u nichž uváděny rody Sekerků ze Sedčic, Lobkoviců a Orlů z Plavče.²⁷

1502

Zmiňována Dorota „z *Třebošnice a v Bašti*“.²⁸

---

²⁴ František Palacký (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské. Z archivů domácích i cizích IV*, Praha 1846, s. 308.

²⁵ Josef Teige (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXVIII. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, L—Z*, Praha 1912, č. 12, s. 137. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29–30.

²⁶ August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko*, Praha 1927, s. 259.

²⁷ August Sedláček, *Místopisný slovník historický království Českého*, Praha 1908, s. 8.

²⁸ Josef Kalousek (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXII*, Praha 1893, s. 527. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 29.

1512

Zmiňován Zikmund Chaberský „z Baště“.²⁹

1522, 1523

Zmiňováni bratři Markvart a Burjan Chaberští „z Baště“.³⁰

1523

Po smrti Tomáše z Prostiboře zdělila „ves Veliký Bašť s dvory kmecími s platem“ jeho žena Regina z Popovic.³¹

1544

Povolil císař Ferdinand I. Habsburský Ladislavu Popelovi z Lobkovic směnit Velkou Bašť s pražskou kapitulou.³²

---

²⁹ Josef Kalousek (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XIX*, Praha 1901, č. 2191, s. 98; č. 2243, s. 126; č. 2293, s. 150–151, zvl. s. 150; č. 2364, s. 184–185, zvl. s. 185.

³⁰ Jaromír Čelakovský (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXXII*, Praha 1915, s. 103 155, 284.

³¹ Josef Teige (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXVI*. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, A–K, Praha 1909, s. 5–7, zvl. s. 6. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 30. – *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku Z. Praha a okolí*, Praha 1888, s. 114.

³² Josef Teige (ed.), *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích XXVI*. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, A–K, Praha 1909, s. 7–8.

1552

Dědicové po Ladislavu Popelovi z Lobkovic prodali majetky ve Velkém Bašti.³³

1553

Mikuláš Bryknar z Brukštejna směnil Velkou Bašť s Jiříkem Hrzkem z Mšena.³⁴

1570

Uváděn „Jan Rašín z Rysmburka a na Velkém Bašti“.³⁵

1583

Zmiňován „Jetřich Vřesovec z Vřesovic a na Velkém Bašti“.³⁶

1609

Koupil nějaké majetky ve Velké Bašti Zdeněk Smolík ze Slavic od Zdeňka Popela z Lobkovic.³⁷

---

³³ August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko*, Praha 1927, s. 255.

³⁴ August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko*, Praha 1927, s. 213.

³⁵ Tomáš V. Bílek, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, Praha 1882, s. 455.

³⁶ *Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu VI*, Praha 1890, s. 469.

³⁷ Jaroslaus Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloeßer, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloeßer und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788*, s. 259. – Johann Gottfried Sommer, *Das Königreich Böhmen; statistisch-*

1615

Uveden rytíř „Zdeněk Smolík z Slavic na Velkém Bašti“.³⁸

1623

Velkou Bašť koupil jako konfiskát po Zdeňkovi Smolíkovi ze Slavic Albrecht z Valdštejna.³⁹

V konfiskačních aktech zmiňováno prosté obydlí nazývané tvrz.⁴⁰

---

topographisch dargestellt XII. Kauřimer Kreis. Prag 1844, s. 304. – August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého* XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko, Praha 1927, 304. – Srov. Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres* III/1, Brandejs nad Labem 1913, s. 616.

³⁸ August Sedláček (ed.), *Rozvržení sbírek a berní r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími úředníky učiněné. Podle rukopisu desk zemských*, Praha 1869, s. 30. – Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 30.

³⁹ Jaroslaus Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloeßer, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloeßer und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden* X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 259. – Johann Gottfried Sommer, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt* XII. Kauřimer Kreis. Prag 1844, s. 304. – Jan Šlachta-Křivoklátský, Statistika skonfiskovaných statků po bitvě na Bílé Hoře r. 1620, které Albrecht Waldštejn, vévoda fridlandský koupil neb darem obdržel, *Národní listy. Odpolední vydání* 1896, 7. 1., č. 6, s. 7.

⁴⁰ August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého* XV. Kouřimsko, Vltavsko a J.-Z. Boleslavsko, Praha 1927, 259.

1624

Albrecht z Valdštejna prodal Velkou Bašť Alžbětě Popelové z Lobkovic.⁴¹

1651, 8. května

Jan Hartvík hrabě z Nostic zakoupil Měšice od Georga Zikmunda von Tschirnhausen.⁴²

1652, 12. března

Jan Hartvík Nostic zakoupil Pakoměřice za 5200 zlatých od Františka Karla Kolovrat Libštejnského.⁴³

---

⁴¹ Jaroslaus Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloeßer, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloeßer und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden* X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 259. – Johann Gottfried Sommer, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt* XII. Kauřimer Kreis. Prag 1844, s. 304.

⁴² Hermann Hallwich, *Die Herrschaft Türmitz. Eine Denkschrift.* (Zweiter Abschnitt.), Prag 1865, s. 13–14. – Srov.: Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres* III/1, Brandejs nad Labem 1913, s. 787: Po Davidovi Jindřichovi z Čirnhausu zdědil zpustlý statek Měšice Jan Hartvík Nostic.

⁴³ Hermann Hallwich, *Die Herrschaft Türmitz. Eine Denkschrift.* (Zweiter Abschnitt.), Prag 1865, s. 14. – Jaroslaus Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloeßer, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloeßer und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden* X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 256.

1654, 24. června

Jan Hartvík Nostic koupil od Kryštofa Ferdinanda Popela z Lobkovic Velkou Bašť „*an Gebäu und Feldern ganz wüste Gut*“.⁴⁴ V berní rule uveden „*Welky Basst*“ jako součást Nosticova panství Libeň. Uvádí se v ní 4 sedláci, jeden chalupník a dále zpustlá stavení jednoho sedláka a osmi chalupníků.⁴⁵

1663

Velká Bašť součástí Nostického panství Pakoměřice.⁴⁶

1664

Jan Hartvík Nostic prodal Měšice.⁴⁷

1677

Jan Hartvík hrabě z Nostic opět koupil Měšice a připojil je k panství Pakoměřice.⁴⁸

---

⁴⁴ Hermann Hallwich, *Die Herrschaft Türmitz. Eine Denkschrift. (Zweiter Abschnitt.)*, Prag 1865, s. 14.

⁴⁵ Antonín Profous, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny I (A–H)*, Praha 1947, s. 30. – Karel Doskočil (ed.), *Berní rula 2. Popis Čech r. 1654. Souhrnný index obcí, osad a samot k berní rule*, Praha 1953, s. 327–328. – Marie Haasová-Jelínková (ed.), *Berní rula 18. Kraj Kouřimský I*, Praha 1952, s. 347. – Marie Haasová-Jelínková (ed.), *Berní rula 18. Kraj Kouřimský II*, Praha 1952, s. 599, 781.

⁴⁶ Karel Doskočil (ed.), *Berní rula 2. Popis Čech r. 1654. Souhrnný index obcí, osad a samot k berní rule*, Praha 1953, pozn. 170 na s. 327.

⁴⁷ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 787.

⁴⁸ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 787.

1683

Dědil po Janu Hartvíkovi z Nostic jeho syn Antonín Jan.⁴⁹

1736

František Václav Nostic, synovec Jana Hartvíka hraběte z Nostic, zdědil po smrti Antonína Jana Měšice.⁵⁰

1759

Převážné dokončení vesnice při zámeckém areálu v Měšicích, pravděpodobně na počátku nostické výstavby na panství Pakoměřice – Měšice.⁵¹

1765

Měšice zdědil syn Františka Václava Nostice, František Antonín Nostic a učinil z nich sídlo správy Pakoměřického panství.⁵²

---

⁴⁹ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 787–788.

⁵⁰ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 788.

⁵¹ Václav Girsá – Petr Macek – Petr Dostál – Ivan Malý – Miloslav Hanzl – Pavel Zahradník, *Průvodní zpráva k ověřovací studii regenerace zámku v Měšicích* (nepublikovaný rukopis IRSA AT – Atelier pro rekonstrukce historických objektů), Praha 1991.

⁵² Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 788.

1764/65 – 1767/68

Kácení dřeva na sýpku v rozsahu prvních třech podlaží podle prvků, u nichž vyšla přesná dendrochronologická datace.⁵³

1767

Zahájena stavba zámku v Měšicích. Jako stavitel je uváděn Antonín Haffenecker.⁵⁴

1788

Schallerův popis alodiálního panství Pakoměřice v Kouřimském kraji v držení Františka Antonína Nostice. Hospodářský dvůr zmiňuje pouze v Malé Bašti, tamtéž zámeček a příkop.⁵⁵

---

⁵³ Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

⁵⁴ K časovému vymezení výstavby zámku v Měšicích poprvé Schaller. – Jaroslav Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloesser, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloesser und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden* X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 260. – Antonín Haffenecker jako stavitel Měšického zámku uváděn poprvé *Zápisnou knihou pražských stavitelů: Ivana Ebelová, Zápisná kniha pražských stavitelů 1639–1903*, Praha 1996, s. 26.

⁵⁵ Jaroslav Schaller, *Topographie des Koenigreichs Boehmen, darinn alle Staedte, Flecken, Herrschaften, Schloesser, Landgueter, Edelsitze, Kloester, Doerfer, wie auch verfallene Schloesser und Staedte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwuerdigkeiten beschrieben werden* X. Kaurzimer Kreis, Prag und Wien 1788, s. 254 – 263, zvl. s. 259.

1794

Zdědil panství Pakoměřice – Měšice po Františku Antonínovi Friedrich Jan Chrysogon Nostic.⁵⁶

1819

Zdědil panství Pakoměřice Ervín Nostic.⁵⁷

1835

Zmiňován dvůr ve Velké Bašti.⁵⁸

1842

Hospodářský dvůr v Bašti přibližně v dnešním rozsahu – bez kolny a před přestavbou čp. 21 – zachycen na mapě stabilního katastru.

1844

J. G. Sommer uvádí popis alodiálního panství Pakoměřice v majetku Ervína Nostice, prezidenta Společnosti vlasteneckých přátel umění. Dvůr ve Velké Bašti provozovaný vrchností. Tamtéž zmiňováno šafařství (druhé na pakoměřickém panství bylo ve Veleni).⁵⁹

---

⁵⁶ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 790.

⁵⁷ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres III/1*, Brandejs nad Labem 1913, s. 790.

⁵⁸ Karl E. Rainold, *Reise-Taschen-Lexikon für Böhmen*, Prag 1835, s. 28.

⁵⁹ Johann Gottfried Sommer, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt XII. Kauřimer Kreis*. Prag 1844, s. 303, 306.

1848

Uváděno alodiální panství v držení Ervína Nostice, sestávající z Pakoměřic, Líbeznic, Velké a Malé Bašti (Baštěk), Měšic, Hovorčevsi, Mratína, Veleně, Mírovic, Klíččan, Hoštic.⁶⁰

1852

Uváděna přílušnost ke Karlínskému okresu a k líbeznické farnosti.⁶¹

1870

Velký Bašť uváděn v Pražském kraji, Karlínském okrese, na již bývalém panství Pakoměřice, far. Líbeznice.⁶²

---

⁶⁰ František Palacký, *Popis království českého čili podrobná poznamenání všech dosavadních krajůw, panství, statkůw, měst, městeček a vesnic, někdejších hradůw a twrzí, též samot a zpustlých osad mnohých w zemi České, s udáním jejich obywatelstwa dle popisu r. MDCCCXLIII*, Praha, 1848. s. 243.

⁶¹ *Topographisches Lexikon von Böhmen: ein alphabetisches Verzeichniß sämtlicher Ortschaften des Landes mit Angabe der Einwohnerzahl der ehemaligen und gegenwärtigen behördlichen, so wie der kirchlichen Zuständigkeit, der Denkwürdigkeiten u.s.w.*, Prag 1852, s. 14.

⁶² Jan Orth – František Sládek, *Topograficko-statistický slovník Čech, čili, Podrobný popis všech měst, městysů, vesnic, pak zámků, dvorů, továren, mlýnů, hutí a podobných o samotě ležících stavení, jakož i všech zpustlých hradů a zaniklých osad království českého*, Prage 1870, s. 8.

1872

Dědil majetky býv. Pakoměřické panství nezletilý vnuk Ervína Nostice, Ervín Felix Maria hrabě z Nostic.⁶³

1873

Plán přestavby domu poklasného, západně sýpky (čp. 21), zahrnující půdorys výchozího stavu a návrh přestavby.⁶⁴

1874, 1. prosince

Nezletilý Ervín Nostic získal statek Pakoměřice (včetně majetku ve Velké Bašti) na základě odevzdávací listiny z 1. prosince 1874.⁶⁵

1876

Nájemní smlouva na hospodářský dvůr ve Velké Bašti na dobu dvanácti let. Vlastníky byly nezletilý Ervín Felix Nostic a jeho matka Terezie Thun-Hohenstein, nájemci Jan a Marie Schönfeldovi.⁶⁶

---

⁶³ Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres* III/1, Brandejs nad Labem 1913, s. 790.

⁶⁴ Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326, plán přestavby domu poklasného, dat. 1873.

⁶⁵ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Protokoly sepsané při místním šetření stran založení nové knihy pozemkové pro obec Velký Bašť, s. 124.

⁶⁶ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884.

1877, 28. března

Jan Schönfeld, nájemce dvora ve Velké Bašti, žádá hraběnku Terezii Nostic (Terezie Thun-Hohenstein) o povolení přestavby domku šafáře (dnešní čp. 21) na své obydlí, kvůli zajištění trvalého dohledu nad pronajatým dvorem.⁶⁷

1878

Plán nástavby patra domu poklasného západně sýpky.⁶⁸

1879, 20. května

Protokol z šetření k zřízení nové pozemkové knihy pro Velký a Malý Bašť. Dvůr je zmiňován jako Majetek Ervína Nostice přináležející k velkostatku Pakoměřice. Čp. 20 uváděno jako hospodářský dvůr, čp. 21 jako obytné stavení nájemce dvora.⁶⁹ List držebnosti popisuje parcelu kat. č. 1 jako stavební, zastavěnou hospodářským a obytným stavením čp. 20, parcelu kat. č. 2 shodně jako stavební, zastavěnou hospodářským a obytným stavením čp. 21.⁷⁰

---

⁶⁷ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884.

⁶⁸ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, plán nástavby domu poklasného z roku 1878.

⁶⁹ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Protokoly sepsané při místním šetření stran založení nové knihy pozemkové pro obec Velký Bašť, s. 121–122.

⁷⁰ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, List držebnosti Ervína Nostice ve Velkém a Malém Bašti.

1880

Popis bývalého alodiálního panství Pakoměřice. Dvory v Pakoměřicích, Velké Bašti, Mratíně, Sluhách, Veleni a Hovorčovicích uváděny v nájmu.⁷¹ Ve Velké Bašti pachtýřem Jan Schönfeld.⁷²

1880, 31. března

Jan Schönfeld, nájemce dvora, žádá vlastníka o povolení přístavby kanceláře k severní zdi kolny v ploše dvora.⁷³ Přiložen je plán hraběcího stavbyvedoucího Josefa Taudta, včetně situačního plánu dvora. V severním křídle je znázorněna sýpka mezi dvěma obytnými objekty (Wohnung), které nejsou v půdorysu zcela shodné. Mezi sýpkou a západním obydlím je úsek ohradní zdi s bránou. Ve východním křídle na severu úzký objekt pro chov slepic, jižně kravín, v jižním křídle stodola, v západním kravín. V ploše dvora kůlna, dále pravděpodobně studna a oválná vodní nádrž.

1880, říjen

Jan Schönfeld, nájemce dvora, žádá vlastníka o uhrazení části nákladů vynaložených na údržbu dvora v souvislosti s poškozením střech krupobitím.⁷⁴

---

⁷¹ Johann F. Procházka, *Topografisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen zugleich Adressenbuch sämmtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals u.s.w.*, Prag 1880, s. 274–275.

⁷² Johann F. Procházka, *Topografisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen zugleich Adressenbuch sämmtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals u.s.w.*, Prag 1880, s. 275.

⁷³ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, žádost Jana Schönfelda z 31. 3. 1880, obsahující plánovou dokumentaci.

⁷⁴ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, žádost Jana Schönfelda z října roku 1880.

1883, do 19. září

Jan Schönfeld žádá hospodářské ředitelství v Měšicích, aby se přimluvalo u paní hraběnky za poskytnutí příspěvku na opravu střechy sýpky: *„by mu povolena byla oprava na obilné sýpce ve dvoře Bašteckém. Střecha tato jest tak chatrná, že musí každoročně býti opravována, a vzdor tomu při dosti malém děšti do této tak teče, na obilí nížepsaný velké škody trpí, a tím zároveň zdě a dříví na této se poškozují. Proto klade nížepsaný snažnou prosbu, aby se výše jmenované ředitelství laskavě u Její Milosti pí. hraběnky za nějakou podporu ku této opravě přimluviti ráčilo.“*⁷⁵

1883, 9. listopadu

Ředitelství panství v Měšicích zvažovalo opravu střechy sýpky hospodářského dvora v Bašti. Příspěvek na ni žádal nájemce dvora Jan Schönfeld. Zamýšlel nahradit jednoduchou pálenou krytinu za dvojitou taškovu (*„...das einfache Ziegeldach des Getreideschüttbodens ... dagegen ein neues Doppeltaschendach herzustellen...“*). Důvodem byly škody na uskladněném zrně i samotné sýpce (zdech a dřevěných konstrukcích), způsobené zatékáním. Ředitelství posoudilo stav střechy, nacenilo její zhotovení na celkovou částku 467 zlatých a 69 krejcarů a postoupilo žádost majiteli panství. Zároveň byl požadován příspěvek ve výši 200 až 240 zlatých na uvedený předpokládaný náklad, který měl být zaplacen z renty panství.⁷⁶

---

⁷⁵ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, žádost Jana Schönfelda ze září roku 1883.

⁷⁶ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, žádost ředitelství majiteli panství z 9. listopadu roku 1883.

1883, 24. listopadu

Zhotovení nové střechy obilné sýpky schválila hraběnka Zita Nostic, včetně příspěvku nájemci Janu Schönfeldovi ve výši 200 zlatých.⁷⁷

1883, 27. listopadu

Schválení zhotovení nové dvojité taškové střechy obilné sýpky ve Velké Bašti s příspěvkem ve výši 200 zlatých oznámeno ředitelství panství.⁷⁸

1892

Podle mladšího přípisu v souboru plánů hospodářského dvora v Bašti v uvedeném roce přistavěn čp. 21 západně sýpky, a to v rozsahu zachyceném na plánu: „*der anbau hat im J. 1892 stattgefunden JZ: 67/1892*“.⁷⁹

konec 19. stol.

Dvůr v nájmu bašteckého statkáře Josefa Schönfelda.⁸⁰

---

⁷⁷ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, žádost ředitelství majiteli panství z 9. listopadu roku 1883.

⁷⁸ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, oznámení majitele ředitelství panství z 27. listopadu roku 1883.

⁷⁹ Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326, soubor plánů hospodářského dvora ve Velké Bašti, objekt „a“.

⁸⁰ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Baště, Pamětní kniha od roku 1951.

1900, kol.

Soubor plánů hospodářského dvora v Bašti, zahrnující situační plán a půdorysy jednotlivých objektů (a–h) s podrobnými popisky vztahujícími se k jejich dispozici a provozu. Plány mají metrické měřítko a nejsou přímo datovány. Situační plán signoval architekt Emil Krejza.⁸¹

1910, 1. března

Dvůr pronajat firmě Schoeller & Co. ve Vídni na 15 let.⁸²

1913

V uvedeném roce patrně vzniknul stávající krov nad sýpkou. Nápis na páté jižní krokvi od východu obsahuje jméno tesaře Františka Dandy a datum 7. 2. 1913: „*Malá Bašť FRANT. DANDA*“ „*TESAŘ*“ / „*1913. 7/2.*“

1913

Veliký Bašť uváděn jako součást Okresního hejtmánství Karlín a Soudního okresu Karlín. Částí obce byl Malý Bašť. Pošta a fara se nacházely v Líbeznici.⁸³

1923, červen

Inventář budov hospodářského dvora v Bašti vypracovaný v souvislosti s jeho pronájmem firmě Schoeller & Co. ve Vídni. Opatřen je rukopisnými poznámkami

---

⁸¹ Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326, soubor plánů hospodářského dvora ve Velké Bašti.

⁸² Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, karton 32, Meierhof Bášť, Bemängelung des Gebäude Inventars, fol. 712–721, zvl. fol. 712.

⁸³ *Seznam míst v království Českém: Sestaven na základě úředních dat k rozkazu c.k. místodržitelstv*, Praha 1913, s. 250.

pravděpodobně z 11. 12. 1924, kdy probíhalo předání budov a vypořádání závazků vůči vlastníkovi, zastoupenému ředitelstvím panství v Měšicích. Stavitelem Kabátem bylo ke stavu dvora obecně konstatováno, „že poukazované opravy udržovací provedeny nebyly a tím, že stav se ještě zhoršil.“ Mezi sýpkou a čeledníkem je zmiňována otevřená kůlna na zemědělské nářadí, jejíž střecha spočívala na ohradní zdi a třech zděných pilířích. Současně je zmiňován v těchto místech vstup pro pěší v ohradní zdi, patrně dosud dochovaný. Brána s dvoukřídlými vraty, vyžadující opravu, se uvádí při sýpce, pravděpodobně v dnešní poloze. Další brána dvora, patrně nová nebo obnovená, je zmiňována u nového kravína. Sýpka je popsána následovně: *Budova z kamenného zdiva, v přízemí vydlážděná cihlami. Tři podlaží s prkny položenými na trámech; pod každou podlahou průvlaky spočívající na sloupech. Jedna dvoukřídlá vrata z fošen. Vrata je nutné opravit a natřít. Okenní mříže (39). Drátěné okenní výplně (39). Jedna oválná drátěná okenní výplň. Dvě křížové okenní mříže. Tři dřevěná schodiště podlaží a půdy. Čtyři tvrdé (pozn.: z tvrdého dřeva) sloupy v přízemí. Čtyři měkké sloupy v přízemí (jsou na výměnu). V prvním a druhém patře po čtyřech tvrdých sloupech. Krov se stojatou stolicí. Střecha je k opravě. Je dvojité pokryta pálenými taškami. Krov byl už nájemcem opraven. Zdi jsou k opravě uvnitř i zevně, trhliny v záklencích oken je nutné vyklínovat. Dále je nutné některé sloupy vyměnit a více podložit. Trámy nad okenními záklenky je nutné odlehčit sloupy.*⁸⁴

---

⁸⁴ Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, karton 32, Meierhof Bášť, Bemängelung des Gebaude Inventars, fol. 712–721:

„Das Gebäude ist aus Steinmauerwerk, aufgebaut in der Erdgeschoss Etage mit Ziegeln gepflastert

3 Etagen übereinander mit Brettern über Trame liegend gedielt; unter jeden Fussboden Unterzuge auf Säulen ruhend.

2 fgl. Tor aus Pfosten 1

(Das Tor ist zu rep. und anzustreichen.)

Eisenfenstergitter 39

Drahtfenstergitter 39

Drahtfenstergitter oval 1

Kreuzfenstergitter 2

Stiegen zu den Etagen und Boden aus Holz 3

Harte Säulen im Erdgeschoss 4

1924

Velkostatek v Bašti v rámci pozemkové reformy rozparcelován. Dvůr se zbytkovými pozemky přidělen výměnou Zdeňku Schönfeldovi za jeho statek čp. 1.⁸⁵

1925

Elektrifikace obce.⁸⁶

1931, 25. dubna

Vyhořela stodola v jižním křídle hospodářského dvora.⁸⁷

Weiche Säulen im Erdgeschoss 4

(Sind auszuwechseln.)

In I. und II. Etage harte Säulen 4

Der Dachstuhl stehend

(Das Dach ist zu rep.)

Das Dach ist doppelt mit Dachziegeln gedeckt.

Der Dachstuhl ist bereits vom Pächter rep. worden. 1 Strebe ist auszuwechseln

Die Mauern sind zu rep. innen wie aussen Risse in den Fenstergewölben sind zu verkeilen.

Weiters sind einige Saule auszuwechseln und stärkere zu unterfangen. Träme in den Fenstergewölben sind durch Säulen zu unterfangen und diese zu erleichten.“

⁸⁵ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha 1923 – 1947.

⁸⁶ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha 1923 – 1947.

⁸⁷ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha 1923 – 1947.

1948

Jako majitel dvora s 21 stálými zaměstnanci uváděn Zdeněk Schönfeld.⁸⁸

1949

Hospodářský dvůr v Bašti převzal do správy podnik Československé státní statky, pobočka Odolena Voda.⁸⁹

1956

Příslušnost k ředitelství Státních statků v Klíčanech.⁹⁰

1960

Statek uváděn jako Farma Bašť.⁹¹

1964

Dvůr v Bašti patřil k Státnímu statku Odolena Voda se sídlem v Předboji. S Odborem výstavby a energetiky ONV Praha-východ jednáno o úpravách. Okresní středisko

---

⁸⁸ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha od roku 1951.

⁸⁹ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha od roku 1951.

⁹⁰ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha od roku 1951.

⁹¹ Státní okresní archiv Praha-východ, fond Archiv obce Bašť, Pamětní kniha od roku 1951.

přípravy zemědělských investic Praha-východ připravil projekt silážního žlabu severně stodoly, souběžně s jižním křídlem dvora.⁹²

---

⁹² Státní okresní archiv Praha-východ, fond Okresní Národní výbor Praha-východ, karton 29, výstavba, ČSSS Odolena Voda, farma Bašť, 1961 – 1969.

PRAMENY

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech

1. kartotéka ÚSKP
rejst. č. ÚSKP 13033/2-1987 – sýpka panská
2. fotoarchiv
ev. č. 22129, 22130, 15265
3. spisovna
čj. NPU-321/43320/2018 z 29. 5. 2018

Obec Bašť

1. archiv obce
Klára Bášová, Zaměření výchozího stavu hospodářského dvora v Bašti (*Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily*), hala A, 10/2000

Státní oblastní archiv Praha

1. fond Velkostatek Pakoměřice
karton 32
inv. č. 326

Státní okresní archiv Praha-východ

1. fond Archiv obce Bašť
List držebnosti Ervína Nostice ve Velkém a Malém Bašti
Pamětní kniha 1923 – 1947
Pamětní kniha od roku 1951

Protokoly sepsané při místním šetření stran založení nové knihy pozemkové
pro obec Velký Bašť

2. fond Okresní Národní výbor Praha-východ

karton 29

Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter

1. fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice

karton 29

LITERATURA

Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2, 1997*, s. 17–31.

Jan Žižka, *Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách*, Praha 2016, s. 65–66, 477–479.

SEZNAM HISTORICKÝCH MAP A PLÁNŮ

Mapa I. vojenského mapování z let 1764 – 1767, pravděpodobně rektifikovaná v letech 1780 – 1783 nebo později, poloha dvora je vyznačena šipkou. Reprodukce: Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska, mapový list č. 91, http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?&map_root=1vm&map_list=c091&map_region=ce&lang=cs.

Indikační skica stabilního katastru, 1842, detail dvora. Reprodukce: Národní archiv, fond Stabilní katastr, Praha, sign. KRM013018420, https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/skici/skici/KRM/KRM013018420/KRM013018420_index.html.

Císařský povinný otisk stabilního katastru Čech z roku 1842, detail hospodářského dvora. Reprodukce: Archivní mapy ČÚZK, mapový list č. 0076-1-005, https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/coc/coc_data/0076-1/0076-1-005_index.html.

Mapa II. vojenského mapování z let 1850 – 1851, detail Bašti s hospodářským dvorem („MH.“). Reprodukce: Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska, mapový list č. O_7_II, http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=ce&map_list=O_7_II.

Mapa panství Pakoměřice, 1856, detail Bašti s hospodářským dvorem. Reprodukce: https://drive.google.com/file/d/1QTjkLUwTzr-b6k_inXpQhp_IBUoLHjnA/view.

Mapa okolí Prahy („Umgebungsplan von Prag“), 1868 – 1869. Reprodukce: Historický ústav Akademie věd České republiky, <http://www.chartae-antiquae.cz/cs/maps/24847>.

Situační plán hospodářského dvora v Bašti, dat. 31. 3. 1880, sign. Josef Taudt.

Reprodukce: Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884.

Situační plán hospodářského dvora v Bašti, nedat. (kolem 1900?), sign. Emil Krejza.

Reprodukce: Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326.

Půdorys přízemí sýpky, nedat. (kolem 1900?). Reprodukce: Státní oblastní archiv

Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326.

Klára Bášová, Zaměření výchozího stavu hospodářského dvora v Bašti (*Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily*), hala A, 10/2000. Reprodukce: Obec Bašť, archiv obce.

SEZNAM IKONOGRAFIE

Sýpka v Bašti, pohled od sv., stav k roku 1962. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22129.

Bašť, sýpka, pohled od sv., stav k roku 1965. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22130.

Bašť, sýpka, pohled od jz., stav k roku 1965. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22130.

Sýpka v Bašti s čp. 21 (vpravo), pohled od sv., stav k roku 1979. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 15265.

Sýpka v Bašti, pohled od sv., stav k roku 1979. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 15265.

POPIS

POLOHA A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OBJEKTU

Hospodářský dvůr se nachází při jihozápadním okraji historického jádra obce, k němuž je orientován severním, vstupním křídlem. Půdorysně se blíží čtverci, resp. je o málo širší ve východo-západním směru. Obklopuje ho uliční síť s převážně přízemní obytnou zástavbou. Sýpka je situována uprostřed severního křídla. Její osovou pozici zdůrazňuje mírné vysazení z linie okolní zástavby směrem k severu do ul. Hlavní. Patrná je bohatá výzdoba fasád. Výškový akcent byl druhotně oslaben nástavbou čp. 21; jde o býv. dům šáfáře, později nájemce dvora v severním křídle západně sýpky. Mezi ním a sýpkou prochází vjezd na dvůr novodobého provedení. K východní fasádě sýpky přiléhá novodobý přízemní objekt, na severu patrně využívající starší ohradní zeď. Dále na východ v severním křídle stojí přízemní objekt, původně čeledník. Za ním zevně k severnímu křídlu přiléhá novodobý obytný objekt čp. 141, bez historické vazby na dvůr. Směrem do dvora novodobě připojen k jižní fasádě sýpky velký otevřený přístřešek s železnými sloupky a kleštinovým krovem, částečně zřícený. Do západního a východního křídla jsou situovány dva objekty pro chov zvířat, obvykle uváděné jako ovčín (na západě) a kravín, do jižního pak třímlatová stodola. Mimo obvodovou zástavbu se v západní polovině dvora nachází volně stojící kolna (čp. 20). Úseky ohradní zdi, uzavírající dvůr mezi jednotlivými objekty, jsou částečně dochovány zejména v severním a východním křídle, mj. je patrné severovýchodní vpadlé zaoblené nároží, opakující ve větším měřítku architektonické tvarosloví sýpky.

Sýpka je obdélného půdorysu, se zakulacenými mírně vtaženými nárožími, zděná, dvoupatrová. Má sedlovou střechu s polovalbami nad kratšími, štítovými fasádami. V rámci severního křídla je situována podélně. Do ul. Hlavní vystupuje z linie okolní zástavby přibližně na hloubku zaoblených nároží. Okenní otvory jsou na delších fasádách soustředěny v pěti osách, na kratších ve dvou osách. Na jižní fasádě doplňují tento rozvrh vrata ve střední ose v přízemí a nad nimi umístěný nakládací otvor v patře, dále vstupní, příp. nakládací otvor v přízemí v pravé krajní ose.

Zdivo je omítané zevně i v interiéru, smíšené, s převahou lomového přitesaného pískovce. Cihelné zdivo bylo použito v malém rozsahu převážně pro přesné zdění v okenních a dveřních ostěních, dále v záklencích a špaletách a na hlavní římse. Fasády jsou v omítce a štuku bohatě zdobené. Starší omítky mají jemnější

strukturu a nesou světle okrový, případně žlutý nátěr. Z mladších nátěrů je jasněji rozlišitelná vrstva šedé barvy.

Interiér je ve všech podlažích včetně krovu řešen jako jednoprostorový, případně s mladšími lehkými bedněnými oddíly (viz níže), které jsou alespoň ve stávající podobě až novodobé. Základní dřevěnou konstrukci představuje střední podélný průvlak na sloupech, podpírající stropní trámy. Na nich shora spočívá jednoduchý prkenný záklop převážně na pero a drážku. Patra jsou propojena vnitřními přímými schodišti. S výjimkou prvního schodu přízemí a druhého patra je tvoří schodnice z fošen a deskové nášlapy. V interiéru se nedochovaly technologie, pouze v podlahách jsou patrné zaslepené otvory. Přízemí a patro mají přibližně shodnou výšku 2,8, resp. 2,7 m, druhé patro je vyšší (3,2 m).

EXTERIÉR

VODOROVNÉ ČLENĚNÍ

Nad úrovní terénu ve zdivu vysazený mělký sokl, aktuálně bez omítky. Z patrové římsy přízemí jsou čitelné pouze širší rámuující pásové profily, střední část zanikla. Římsa v patře má shodné pásové profily. Střední část stoupá symetricky z obou stran konkávními přechody z líce fasády a je završena odsazeným oblounem, či zaoblenýmnosem. Značně plastická hlavní římsa má zděné jádro z cihel a kamenných desek. Profílance od spodního okraje: drobný konkáv-konvexní profil mezi polodrážkami, konkávní výběh stoupající bez přerušení k oblounu, drážka pod římsovou deskou, páska s konkávním přechodem k spodní ploše desky, pásková okapnice, šikmé, směrem vzhůru mírně sklopené čelo desky, konkávní přechod stoupající k polodrážce nad deskou, obloun, stoupající široký konkávní profil mezi polodrážkami, rovné čelo pod přesahem krytiny.

SVISLÉ ČLENĚNÍ

Vpadlá zaoblená nároží jsou v základním tvaru provedená ve zdivu. Dále jsou v omítkě rozvržena do třech polí oddělených římsami. Římsy se na nárožích zalamují. U hlavní římsy přitom nedochází ke změně profílance. Odchylku lze zaznamenat u římsy

mezi patry na sv. nároží, kde je horní páska vymezená drážkami; zda jde až o výsledek druhotné opravy nelze za současného stavu rozhodnout. Řešení polí v úrovni přízemí je v důsledku poškození za současného stavu nejasné (viz níže). Pole v patře sz. nároží má v horní části fragment vpadlého zrcadla ukončeného odsazeným segmentem. U pole v patře sv. nároží se nezřetelně projevuje stopa oválu ve střední části. V druhém patře sv. nároží se ukazuje ucelenější fragment: výškově obdélné vpadlé zrcadlo, nahoře ukončené odsazeným oslím hřbetem. V druhém patře jv. nároží v horní části náznak vpadlého pole. V druhém patře jz. nároží fragment vpadlého pole nahoře ukončeného odsazeným oslím hřbetem.

Na základě starší fotodokumentace lze k řešení nároží doplnit: v přízemí a druhém patře se nacházela vpadlá pole ukončená na kratších stranách odsazeným oslím hřbetem, v prvním patře byla obdobná pole ukončena odsazeným segmentem a ve středu měla vloženou oválnou nebo kruhovou kartuši.

Nároží jsou z obou stran rámována kvádromanou lizénou s jednoduchým spárořezem: kvádry kladené na sebe v jednom sloupci.

OKNA

Okna jsou s výjimkou štítů řešena jako příčně obdélný otvor s plochou šambránou s ušima ve čtyřech rozích a páskou obíhající po obvodu. Jádru šambrán je vysazeno ve zdivu a často ještě upraveno přisekáním. Směrem do interiéru je šikmá špaleta se segmentovým záklenkem. Dochovanou starší, původní výplň oken představují provlékané mříže. Tvoří je čtyřboké pruty, dva horizontální, natočené na koso a procházející očky ve čtyřech vertikálních. Na prutech jsou fragmenty starší světlé barevné úpravy. Další výplně za mřížemi jsou bez výjimky až novější nebo zcela novodobé (kovový rám s pletivem, příp. svisle dělený dřevěný rám s pletivem či igelitem) a mají spíše improvizovaný ráz. V přízemí severní fasády v druhé ose od východu je ve špaletě okna volně položena osmitabulková kovová výplň, které ovšem jistě není součástí původního pozdně barokního řešení.

Ve štítech se nachází po jednom výškově oválném okně. Šambrána od vnějšího okraje: páska, polodrážka, výžlabek s ostře napojeným konkáv-konvexním profilem přecházejícím do plochy kolem otvoru. Špaleta má směrem do interiéru podobu výškově obdélného výklenku se segmentovým záklenkem. Ve východním okně

horizontální kovový prut a kovové sítě. V západním okně patrně (stav podlah neumožnil bezprostřední přístup k oknu) fragment starší dřevěné výplně – rám opakuje tvar špalety a má oválný otvor – a provlékaná mříž ze dvou prutů do kříže.

JIŽNÍ FASÁDA

Vrata ve střední ose přízemí, do současné podoby druhotně upravená. Tvoří je pískovcové stojky nesoucí masivní hraněný překlad z tvrdého dřeva, nahoře mírně segmentově zvednutý. Levá stojka vykazuje stopu profilace páskou při vnějším okraji, pravá je vpředu překryta plentou do líce fasády. Na obou stopy plošných betonových překryvů a vysprávek. Výplň, otevírající se směrem do interiéru, se nedochovala. Na vnitřní straně ostění, včetně dřevěného nadpraží, polodrážka. Na zadních stranách stojek trojice háků, z toho na levé stojce (při pohledu z interiéru) dva původní dvoudílné háky, vpravo háky až mladší, různého provedení. Vrata mají uvnitř mírně šikmou špaletu a segmentový záklenek. Dřevěné nadpraží je umístěno v patě záklenku. Není omítané ani nevykazuje pozůstatky podobné úpravy.

V první okenní ose od východu z okna zřízen vstup odstraněním parapetní části. Provedení nahoru vyklápěné výplně je spíše improvizované, ze svislých prken spojených prkny napříč a šikmým zavětrováním, závěsy mladší pásové, zevně plechový pokryv, po obvodu plechová obruba. Špaleta utilitárně přizpůsobena provedení technologií (nepravidelné zvýšení záklenku, přizdívky s kotvícími prvky nad podlahou). Velikost původního okenního otvoru ukazuje odstupnění na pravé straně špalety při pohledu z interiéru.

V patře ve střední ose nakládací otvor, v horní části shodný s okny, dole prodloužený k podlaze. Jde pravděpodobně o druhotnou úpravu z okna, čemuž nasvědčují otvory po osazení mříže. Výplň dvoukřídlá, s klapačkou, otvíravá dovnitř, dochovaná v dobrém stavu. Provedena ze svislých prken zpevněných ve třech úrovních příčnými prkny. K hornímu a spodnímu prknu kotveny horizontální pásové závěsy. Dveře zevnitř zajištěny petlicí a kovovým hákem kotveným do zdi. Výplň starší, snad z počátku 20. století. Provedení je mírně improvizované, s využitím palubek s drážkou, celkově ale na slušné řemeslné úrovni. Na podlaze v síle zdíva betonový překryv s naznačeným čtvercovým spárořezem. Pod ním patrně cihlová dlažba.

Chybí (novodobě vybourána) mříž okna v patře ve druhé ose zprava.

ZÁPADNÍ FASÁDA

Za sz. nárožím na spáru přiložen v přízemí k fasádě mladší cihlový pilířek brány.

SEVERNÍ FASÁDA

Zazděné okno v přízemí v západní krajní ose.

VÝCHODNÍ FASÁDA

Obě okna přízemí jsou druhotně zazděna, jižní okno s částečně dochovanou mříží, severní bez mříže. Přízemí fasády pod novodobým přístavkem. Jeho severní zeď opřená v místech kvádrované lizény využívá starší (původní?) ohrazení dvora.

STŘECHA A ŠTÍTY

Střecha kryta bobrovkami v dvojité skladbě. Hřeben osazen hromosvodem. V jižní polovině střechy dva plechové výlezové otvory. Spodní přibližně na střední ose (osvětlení schodiště), horní mírně západně od ní. V severní polovině střechy dva plechové výlezové otvory, symetricky umístěné v ploše. Střecha s výjimkami výše realizována kompletně bez klempířských prvků. Krytina položena s mírným přesahem nad římsou a štíty. Úseky hlavní římsy pod štíty kryty pultovou stříškou s bobrovkami opět v dvojité skladbě. Štíty člení v omítce široká plochá páska po obvodu, dále výškově oválné okno umístěné na ose štítu k jeho hornímu okraji, těsně pod zmíněný pásový profil. Na štítech patrné druhotné přizdívky přibližně na výšku cihly. Souvislejší cihlové zdivo (neprovázaný útvar z cihel při nároží) je patrné na západním štítu na jeho severní straně při pohledu z krovu.

INTERIÉR

PŘÍZEMÍ

Na podlaze větší čtvercové cihelné dlaždice s jednoduchým spárořezem: příčné řady vzájemně posunuté o půl dlaždice. Za vraty ve střední ose druhotná skladba dlažby, patrně v důsledku poškození, mj. cihly, betonové překryvy a druhotně uplatněné prvky buď z betonu nebo s betonovým překryvem. Ve východní části objektu nízká prkenná podlaha nad úrovní dlažby. Lokálně se pod ní projevuje zemina; dochování starší dlažby je v těchto místech potřeba ověřit po rozebrání podlahy. Rozsahu dřevěné podlahy odpovídá palubkový obklad stěn pod okny.

Čtyři sloupy z dubu, vynášející střední průvlak, jsou čtyřboké, na hranách okosené, trojdílné skladby: kubický podstavec, profilovaná patka, dřík s entazí a prstencem, profilovaná hlavice, kubická krycí deska. Oba západní sloupy spočívají ještě na kamenných profilovaných soklech. Pravděpodobné je obdobné řešení u východních sloupů, v současnosti zakryté podlahou. Druhý sloup od západu nese na severním boku krycí desky dvouřádkový hnědočervený nápis štětcem, zahrnující pravděpodobně letopočet v horním řádku.

Střední podélný průvlak z jedle se skládá ze dvou částí spojených uprostřed rovným přeplátováním, zajištěným šroubem. Má profilované spodní hrany vtaženým čtvrtobloukem (obdobný motiv, pouze ve větším měřítku, se uplatňuje v nárožích sýpky a ohrazení dvora). Pro usazení stropních trámů jsou v průvlaku upravena mělká lůžka, podobně pro hlavice zmíněných sloupů. Stropních trámů je dvacet. Mají okosené hrany, přičemž u průvlaku a obvodových zdí je okosení převážně ukončeno.

Popsaná konstrukce byla druhotně zesílena, a to zřejmě v etapách. Pod střední průvlak přidány čtyři odkorněné kuláče, dále zřízeny boční průvlak, resp. vaznice, umístěné mírně nesymetricky při jižní a severní obvodové zdi. Jejich sloupky tvoří starší tesané trámy i kuláče. Rytmus sloupů bočních průvlaků je nepravidelný. Jejich výška byla konstruována pro mimořádné zatížení stropních trámů, o čem svědčí porůznu přidané podložky a klíny i aktuální oddálení druhotných prvků od stropních trámů.

Prostor přízemí členěn mladšími laťkovými přepážkami, zvl. oddělena východní část. Do ní v místech za vraty vložen novodobý uzavřený prostor z dřevovláknitých desek. V západní části využito bočních průvlaků pro zřízení polic.

Přízemí s patrem spojuje přímé dřevěné schodiště šířky ca 1,15 m, které je situováno podélně k jižní zdi s nástupem vlevo za vraty. Je obedněné prkny a nástup uzavírají jednoduché prkenné dveře s pásovými závěsy. Má schodnice z fošen a deskové stupně. Zábradlí představuje jednoduché profilované madlo kotvené do bednění a při vyústění v patře vynášené trámkovými sloupky. Schodnice jsou nad podlahou opřeny do stupně s nosem, provedeného z tvrdého dřeva. Je širší než schodiště a umístěný vůči schodišti asymetricky.

Schodiště je v druhotné poloze. Schodnice zasahuje do okenní špalety a pro získání podchozí výšky bylo nutné jeden stropní trám okosit a druhý zcela uříznout, přičemž jeho statická funkce byla částečně obnovena vložením bočního průvlaku. Schodiště bylo původně opřeno do trámků mezi středními (10, 11) stropními trámy při severní zdi, v současnosti na úrovni bočního průvlaku. Nástup byl na ose vrat směrem od jihu. Současně nesou oba střední stropní trámy na vnitřních stranách stopy přitesání pro vedení šikmé konstrukce jižně středního průvlaku. Tato úprava nevyklučuje další historickou pozici schodiště, která by předpokládala provozně problematický nástup za vraty.

PRVNÍ PATRO

Patro řešeno podobně jako přízemí, včetně dodatečného zpevnění stropů přidáním sloupů a bočních průvlaků. Navíc některé stropní trámy, zvl. v sv. části patra, posíleny příložkami. Prkenné podlahy jsou po obvodu utěsněny masivní lištou trojúhelníkového nebo čtvrtkruhového profilu. Původním čtyřem sloupům pod středním podélným průvlakem chybí oproti přízemí kamenné sokly a dřívky nemají entazi. Schodiště je rozdílně posunuto o jedno pole stropních trámů ke středu objektu. Opět jde o druhotné umístění, která si vyžádalo úpravu stropních trámů, tj. okosení jednoho trámu a přerušení druhého (osmý trám od západu). Původní umístění schodiště ve střední ose lze odvozovat od dlabů na obou středních stropních trámech přízemí, které jsou pozůstatkem osazení prvního stupně. Nástup začínal ještě před průvlakem v jižní polovině patra. Starší řešení schodiště částečně dokládá také skladba prkenné podlahy, doplňovaná na šířku dvou stropních trámů ve střední

ose. Kolem ústí schodiště z přízemí, přibližně pod druhou okenní osou od západu, je jednoduché sloupkové zábradlí.

DRUHÉ PATRO

Druhé patro řešeno obdobně jako nižší úrovně včetně dodatečného zpevnění. Původní čtyři sloupy středního průvltaku jsou tvarově dále zjednodušené, chybí jim nejen entaze, ale také prstenec. Schodiště do krovu je v původní poloze, tj. ve střední ose jižně průvltaku, do něhož se opírají schodnice. Dole jsou schodnice opřeny do stupně snosem, provedeného z tvrdého dřeva a zapuštěného do dlabů ve stropních trámech. Zábradlí je oboustranné, obdobného provedení jako v nižších úrovních.

KROV

Ústí schodiště do krovu nemá zábradlí. Podlahová prkna tvoří nad čely schodnic ozdobnou konvex-konkávní kulisu.

Krov má na delších stranách 24 krokví (včetně zkrácených) a 6 příčných plných vazeb. Krokví je víc než vazných trámů a jejich vzájemná poloha není přesně určena, podobně nejednoznačná je poloha krokví v plných vazbách, snad také kvůli druhotným deformacím. Krokve jsou osedlány na pozednice, které leží na koruně zdiva v úrovni podlahy. Konce krokví dále dosedají na níže položenou hlavní římsu. Spodní vaznice jsou v plných vazbách zajištěny táhly z železné pásoviny do vazných (stropních) trámů. Plná vazba sestává z dvojice svislých sloupků se zavětrováním pásky do střední vaznice a dále ze dvou šikmých vzpěr, jejichž připojení do sloupků je přímo proti vodorovné rozpěře mezi sloupky. Celek má – vzhledem k absenci pohledových táhel mezi sloupky a vaznými trámy – patrně funkci vzpěradla. Sloupky navíc stojí na podélném prahu, silnější fošně, položené kolmo přes vazné trámy s výjimkou střední, schodišťové osy.

Střední vaznice tvoří uzavřený věnec u štítových zdí. Nárožní krokve polovalby se dole opírají o rohy věnce a nahoře o poslední pár krokví plné délky. V tomto rámci jsou pravidelně umístěny čtyři námětky.

Na páté jižní krokvi od východu, ve střední části na jejím východním boku, je nápis tužkou obsahující jméno tesaře Františka Dandy a datum 7. 2. 1913: „Malá Bašť FRANT. DANDA“ „TESAŘ“ / „1913. 7/2.“

V krovu se projevuje řada druhotně použitých trámů, na nichž jsou patrné starší spoje. Nejspíše jde o fragmenty původního krovu, ale použité bez konstrukční návaznosti.

V omítce západního štítu je na severní straně patrný otisk sloupku na ose stávajících sloupků. Připojovala se k němu šikmá vzpěra a výše pásek stoupající podél štítové zdi k vaznici pod valbou, která je však v současnosti umístěna za vnitřní líc zdiva a s uvedeným prvkem by se tedy míjela. Na východním štítu je v omítce podobná stopa na jižní straně, která ale ukazuje sloupek přeplátovaný průběžnou šikmou vzpěrou. Nelze jistě rozhodnout, zda jde o stopu staršího krovu, či pouze o otisk pomocné konstrukce.

Pozednice mají uprostřed vložené úseky ca 2,8 m dlouhé, odpovídající přibližně třem krokvím, napojené na čepový sraz. Směrem do krovu mají při horním okraji dvě nepravidelná lůžka přibližně na šířku středních vazných trámů. Dendrochronologicky nedatovaná pozednice podle provedení patří až k mladšímu krovu.

DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY

DENDROCHRONOLOGIE

Dendrochronologický průzkum (viz Příloha I) se uskutečnil v rozsahu celého objektu a s přihlédnutím k předpokládaným stavebním etapám.⁹³ Přinesl oporu pro časové zařazení středního průvlastu se sloupky a stropními trámy: stropní trám druhého patra (smrk) 1764/65, střední průvlast přízemí (jedle) 1766, sloupek středního průvlastu přízemí (dub) 1766/67, sloupek středního průvlastu druhého patra (jedle) 1766/67, stropní trám patra (smrk) 1767/68. V krovu se podařilo datovat pouze třetí severní krokev od západu, a to pouze přibližně do doby po roce 1910. Blíže neurčeny zůstaly vzorky odebrané z bočních průvlastů a nadpraží vrat jižní fasády.

---

⁹³ Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

STAVEBNÍ HISTORIE

NEJSTARŠÍ ETAPA (1767 – 1768)

Z výsledků dendrochronologického průzkumu lze usuzovat na počátek výstavby sýpky v roce 1767, pokud bylo dřevo káceno průběžně, případně až v roce 1768, pokud bylo připraveno na celou stavbu předem. Nelze v zásadě vyloučit, že ke stavebnímu dokončení došlo už v roce 1768. Uvedené roky 1767 – 1768 představují nejranější dataci, která odhlíží od možnosti delšího skladování stavebního dřeva. K výstavbě chybí přímé písemné doklady. Letopočet na sloupu středního průvlastu přízemí, který by mohl mít v tomto ohledu značnou relevanci, není čitelný. Nejstarší související mapový podklad vzniknul v rámci prvního vojenského mapování. Zachycuje pouze severní křídlo dvora s centrálně umístěným velkým objektem, nejspíše předmětnou sýpkou (jižně sýpky znázorňuje další velký objekt, který je jinak nedoložený a nemá vztah k dnešní zástavbě). Mapování uskutečněné v letech 1764 – 1767 by sice mohlo sýpku zohlednit v rozestavěném stavu, pravděpodobněji ale odkazuje až k rektifikaci mapy v letech 1780 – 1783 a později. Je z něho zřejmé, že sýpka spolu se sousedními objekty severního křídla vznikla jako nejstarší část dvora. Základní časový rámec potvrzuje dosavadní výzkum nostické výstavby na panství Pakoměřice. Menší dvory, mimo jiné Bašť, Veleň a Mratín, navázaly pravděpodobně v druhé polovině 60. let na probíhající výstavbu zámeckého areálu v Měšicích. K jejich dokončení došlo patrně až v průběhu 80. let 18. století. Z nejstarší výstavby je v případě sýpky zachován půdorysný i výškový rozvrh, až na výjimky (viz níže) také členění a výzdoba fasád a konstrukce pater – střední průvlast na sloupech, stropní trámy. Jedinými dochovanými původními výplněmi jsou okenní mříže.

KROV (1913)

Největší druhotný zásah představuje nahrazení původního krovu. Nová konstrukce byla pojata značně úsporně v době dlouhodobého pronájmu dvora vídeňské pachtovní společnosti Schoeller a spol. (1910 – 1924). Inventář z roku 1923 zmiňuje bez dalšího upřesnění pouze opravu krovu. Dendrochronologický průzkum odkazuje k době po roce 1910. Tyto údaje zpřesňuje nápis na páté jižní krokvi od východu uvádějící rok 1913 a tesaře Františka Dandu z Malé Bašti. Z původního

pozdně barokního krovu zůstaly zachovány vazné trámy (stropní trámy druhého patra), k nimž jsou táhly kotveny mladší pozednice. Částečně bylo použito starší dřevo. Jde o tesané trámy, odlišující se opracováním povrchu, na nichž se nacházejí pozůstatky spojů. Prvky nejsou uplatněny v souladu s původní konstrukcí a nelze z nich průkazněji odvozovat starší řešení. Ke změně tvaru střechy a případným souvisejícím úpravám zdiva lze konstatovat, že stávající krov více méně přesně dosedá na starší, pozdně barokní hlavní římsu. Menší odchylka je patrná na štítech. Projevuje se na nich druhotná nízká nadezdívka zmírňující jejich sklon přibližně ve spodní polovině. Jiné úpravy štítů nebyly při průzkumu zaznamenány, pouze je z formálně stylového hlediska patrné tvarově o něco bohatší řešení fasád v nižších úrovních. Tvar štítů je žádoucí ověřit v budoucnu zejména prohlídkou koruny zdiva (přístup ke štítům byl aktuálně omezen havarijním stavem podlah). Nový krov pravděpodobně zachoval základní tvar sedlové střechy s polovalbou. Uplatnění polovalby, druhotně upravené nízkou nadezdívkou, je zřejmé i na dalších objektech dvora. Poukázat lze také na blízké nostické sýpky ve Veleni a Mratíně (doložena fotograficky). Stávající bobrovková krytina je pravděpodobně soudobá s krovem, případně odpovídá tehdejšímu provedení, čemuž nasvědčuje i zmíněný inventář z roku 1923, uvádějící pálené tašky v dvojitém kladení (krytina tehdy vyžadovala opravu). Detaily střešního pláště před nahrazením krovu v roce 1913 jsou převážně nejasné. Pouze v roce 1883 bylo jednáno o nevyhovující jednoduché taškové krytině (einfache Ziegeldach) a o záměru ji nahradit krytinou v dvojitém kladení.

ÚPRAVY PŘED ROKEM 1923

Vstupní či nakládací otvor přízemí ve východní krajní ose jižní fasády byl zřízen z okna odbouráním části parapetu. Jde o značně utilitární úpravu, spadající před rok 1923. Inventář z uvedeného roku zmiňuje počet okenních mříží (39), který při pravidelném rozvrhu fasád předpokládá existenci tří vstupních otvorů, tj. vjezdu a obou nakládacích otvorů. Výklopná výplň na nízké řemeslné úrovni je až novějšího původu.

Sporná je podoba vjezdu. Má pozdně barokní pískovcové stojky s páskou při vnějším okraji, připomínající obdobný motiv na okenních šambránách. Samotné stojky nesou stopy poškození a nepřesného druhotného osazení za líc fasády. Kování, které lze časově řadit do doby nejstarší výstavby sýpky, je pouze na levé stojce (při pohledu

z interiéru), v její horní a střední části, zbytek byl doplněn odlišnými, až na jedinou výjimku novějšími háky. Masivní překlad v nadpraží je proveden ze dřeva a nepokračuje na něm páskový profil. Nebyl nijak upraven pro nanesení omítky. Jde až o mladší prvek. Nedatovaný plán signovaný Emilem Krejzou (viz Příloha III), pravděpodobně z doby kolem roku 1900, zachycuje vrata zhruba v dnešních dimenzích, nicméně s jiným tvarem špalety. U stávající špalety s plochým segmentovým záklenkem přitom nelze jistěji vyloučit – s ohledem na tvarovou příbuznost s okny – pozdně barokní původ. Z uvedeného by bylo možné usuzovat na existenci širokých vrat, která byla později pouze dílčím způsobem upravena, mj. osazena dřevěným nadpražím. Naproti tomu blízká analogie, nostická sýpka v Hřebečnicích, ukazuje původní řešení v podobě jednoduchého vstupu pro pěší ve střední ose přízemí. Existenci vstupu pro pěší, druhotně rozšířeného na vjezd, lze za současného stavu poznání zvažovat pouze jako hypotézu.

Nakládací otvor v patře ve střední ose jižní fasády byl patrně až druhotně zřízen z okna. Pro tento předpoklad svědčí stopy po osazení mříže (lůžka odhalená poškozením omítek v ostění). Záklenek je shodný s okny a ve špaletě vlevo (při pohledu z interiéru) je mírná stopa šikmého napojení omítek v úrovni podokenních parapetů. Na fasádě je v okolí otvoru naopak odlišná skladba zdiva než u oken, zahrnující pouze cihly. Podle provedení výplně se nabízí rámcová datace na počátek 20. století, resp. před rok 1923. U blízkých nostických sýpek v Měšicích byla okna v patře ve střední ose ponechána (odlišně než v Bašti mají kamenná ostění) a nakládací otvory zřízeny až pod nimi.

Inventář z roku 1923 zmiňuje cihelnou dlažbu, kterou lze jistě vztáhnout k větším čtvercovým dlaždicím, dosud dochovaným přinejmenším v západní polovině přízemí sýpky.

BLÍŽE NEDATOVANÉ ÚPRAVY VE 20. STOLETÍ

K přenesení schodišť v přízemí a patře ze střední příčné osy poukazuje mimo jiné výše zmíněný nedatovaný plán pravděpodobně z doby kolem roku 1900 (viz Příloha III). Starší schodiště v přízemí je na plánu zachyceno ve střední příčné ose severně středního průvlastku. K této poloze se vztahuje dochovaný nosník (trámek) mezi stropními trámy nad severním bočním průvlastkem. Nástup na schodiště byl od jihu. Nelze vyloučit, že schodiště přízemí změnilo polohu dvakrát. Jižně středního

průvlaku se na vnitřních stranách stropních trámů (10–11) nacházejí úseky hrubě přitesané pro vložení šikmé konstrukce. V těchto místech by schodiště značně kolidovalo s funkcí vjezdu, mělo by ovšem stejnou polohu, jako ve vyšších podlažích. V patře bylo původní schodiště jižně průvlaku, do něhož bylo opřeno. Přesnou polohu i délku ukazují zaslepené dlaby v obou středních podlahových trámech, patrné při pohledu z přízemí. Srovnávat lze s dosud dochovaným původním řešením – schodiště ve střední ose jižně průvlaku – z druhého patra do krovu. Vzorky odebrané ze schodišťových schodnic se nepodařilo dendrochronologicky datovat. Samotné jejich provedení přesnější dataci neumožňuje a nelze tedy rozhodnout, zda jde až o mladší konstrukce, nebo zda byla původní schodiště pouze přenesena. Rozteč stropních trámů ve střední ose přitom odpovídá šířce stávajících schodišť. Základ pod schodnicemi tvoří v přízemí a druhém patře schod z tvrdého dřeva, který lze spojit s pozdně barokní výstavbou. Druhotnost navazujících schodišť je přesto nejistá. Analogické řešení se dochovalo v nostické sýpce v Hřebečnicích. Změnu polohy schodišť nelze přesněji datovat. Mohla být provozně spojena s úpravami ve střední ose jižní fasády před rokem 1923. Podobně k ní ale ukazují boční průvlaky z doby po roce 1923, které na jihu podpírají stropní trámy, uříznuté kvůli podchozí výšce schodišť. Jistě jde o mladší zásah, který lze řadit obecněji do 20. století.

DALŠÍ ÚPRAVY

Na omítkách v exteriéru se projevuje rozsáhlá mladší oprava. Má hrubší strukturu a odlišnou, chladnější barvu. Původní omítky jsou hladké, v barvě světlého okru (jde patrně zčásti o nátěr). V mladší omítce je na mnoha místech rekonstruováno pozdně barokní tvarosloví.

Druhotné zásahy představují veškeré zadržky oken. Na severní fasádě jde o zcela novodobou úpravu, zadržky na východní fasádě souvisejí s přístavbou pravděpodobně z druhé poloviny 20. století (mezi sýpkou a čeledníkem je k roku 1923 zmiňována stavebně odlišná, otevřená pilířová kolna, využívající ohradní zeď). Přibližně ze stejné doby pochází přístřešek při jižní fasádě. Mladší konstrukcí je také cihlový pilíř brány při západní fasádě.

HODNOCENÍ OBJEKTU

Související výstavba na panství Pakoměřice probíhala doloženě už koncem 50. let 18. století. Je spojena s tehdejšími majiteli panství Františkem Václavem Nosticem, po roce 1765 pak s jeho synem Františkem Antonínem Nosticem. Celkový záměr není dosud blíže prozkoumán, ale je pravděpodobné, že byla naplňována osvícenská myšlenka vzorného, racionálně organizovaného hospodářství.⁹⁴ Na počátek se klade vesnice v Měšicích, osově vázaná na pozdější areál zámku. Dokončení jednotlivých domů se vztahuje převážně k roku 1759.⁹⁵ K hospodářskému dvoru navazujícímu na zámek chybí přímé zprávy, těžiště výstavby se předpokládá v 60. letech 18. století.⁹⁶ Zámek, bez upřesnění, zda je myšlen jeho širší areál, bývá tradičně datován až do let 1767 – 1775.⁹⁷ Menší nostické dvory na panství jsou architektonicky odvozovány z areálu v Měšicích. Jak předpokládá dosavadní bádání, byly stavěny od sklonku 60. let a zejména pak v 70. letech. Jejich dokončení lze klást na počátek 80. let.⁹⁸ Obdobné pojetí jako v Bašti bylo konstatováno zejména u dvorů v Mratíně a Veleni. Shody spočívají ve frontálně symetrické dispozici a také ve stavebně-architektonickém řešení jednotlivých objektů, mimo jiné se uplatnilo křídlo s osově umístěnou sýpkou. Jejich výstavba se uskutečnila bez přímé návaznosti na

---

⁹⁴ K tomu viz např.: Pavel Zatloukal, *Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku*, Olomouc 2002, s. 112.

⁹⁵ Václav Gírsa – Petr Macek – Petr Dostál – Ivan Malý – Miloslav Hanzl – Pavel Zahradník, *Průvodní zpráva k ověřovací studii regenerace zámku v Měšicích* (nepublikovaný strojopis IRSA AT – Atelier pro rekonstrukce historických objektů), Praha 1991.

⁹⁶ Václav Gírsa – Petr Macek – Petr Dostál – Ivan Malý – Miloslav Hanzl – Pavel Zahradník, *Průvodní zpráva k ověřovací studii regenerace zámku v Měšicích* (nepublikovaný strojopis IRSA AT – Atelier pro rekonstrukce historických objektů), Praha 1991.

⁹⁷ Pavel Vlček, *Ilustrovaná encyklopedie českých zámků*, Praha 2001, 210.

⁹⁸ Jan Žižka, Hospodářské dvory na panství Měšice, *Památky středních Čech XI*, 2, 1997, s. 17–31.

starší hospodářské dvory s tvrzemi, existující v daných lokalitách (zvl. Veleň). Tomu odpovídá umístění nových dvorů převážně až na okraji staršího jádra zástavby. V případě dvora v Bašti ovšem mapa prvního vojenského mapování ukazuje starší velký objekt jižně sýpky. Přesto se nelze domnívat, že by byl výsledný rozvrh dvora přizpůsoben původní zástavbě. Z hlediska typologie a historického vývoje hospodářských dvorů v období baroka bylo upozorněno na spíše ojedinělé oddělení obytných částí, domu šafáře a čeledníku, od hospodářských budov.⁹⁹ Autorství předpokládaného jednotného projektu, který byl pouze dílčím způsobem upraven pro potřeby konkrétního hospodářství, se nověji připisuje Antonínu Haffeneckerovi.¹⁰⁰ Jde o významného architekta pozdního baroka a raného klasicismu, původem z Tyrolska.¹⁰¹ V Čechách je doložen počínaje rokem 1752, po roce 1769 dokončoval jako královský dvorní stavitel Paccassiho přestavbu Pražského hradu. Pro Nostice byl činný opakovaně. S Františkem Antonínem Nosticem jako objednavatelem ho spojuje stavba Stavovského divadla v Praze, jedné z nejdůležitějších architektur nastupujícího klasicismu. Na Pakoměřickém panství je Haffenecker doložen starší písemnou zprávou pouze jako stavitel zámku v Měšicích.¹⁰² V souvislosti s výstavbou dvorů je v literatuře zmiňován také Matěj Kinzl, architekt kostela sv. Martina v Líbeznicích (1788 – 1795). Jeho případná účast se jeví spíše nejistá vzhledem k časovému odstupu jeho jediné doložené činnosti.¹⁰³ Autorství Antona Haffeneckera lze u sýpky zvažovat s přihlédnutím k výraznému, slohovému tvarosloví fasád. Analogie představují nejen sýpky v Měšicích, ale také ve Veleni, Hřebečnicích (okres Rakovník) a Mratíně (doložena pouze ikonograficky). Hodnota sýpky v Bašti plyne ze zmíněného historicko-architektonického kontextu i ze skutečnosti, že je v rámci nostických sýpek na pakoměřickém panství nejlépe dochována. Druhotné stavební úpravy neměly

---

⁹⁹ Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2*, 1997, s. 17–31, zvl. s. 29.

¹⁰⁰ Jan Žižka, *Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách*, Praha 2016, s. 479.

¹⁰¹ Pavel Vlček (ed.), *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004, s. 210.

¹⁰² Ivana Ebelová, *Zápisná kniha pražských stavitelů 1639–1903*, Praha 1996, s. 26

¹⁰³ Účast Matěje Kinzla předpokládá Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2*, 1997, s. 17–31, zvl. s. 29.

povahu architektonické či slohové přestavby, šlo pouze o dílčí zásahy sledující provozní hlediska. Jak řešení fasád, tak ani konstrukce pater nebyly jimi zásadněji dotčeny; největší zásah představuje výměna krovu. Současný stav, byť technicky problematický, připouští rehabilitaci nejstarší (a také nejhodnotnější), pozdně barokní etapy téměř v plném rozsahu.

SÝPKA V RÁMCI HOSPODÁŘSKÉHO DVORA

Hospodářský dvůr je z výše uvedených menších nostických dvorů opět nejlépe a neúplněji dochován.¹⁰⁴ V obci jde v současnosti o nejvýznamnější stavební a urbanistický soubor, jehož jednotlivé objekty si zachovaly hmotově, ale i mnoha konstrukcemi a detaily, charakter hodnotné historické architektury. Zásadním způsobem určuje architektonické poměry obce z hlediska její historické identity a jedinečnosti; tím spíše, že v obci chybí obvyklé dominanty – kostel, panské sídlo. V širší urbanistické struktuře přispívá k žádoucí rovnováze mezi starou a novou zástavbou.

Sýpka je stěžejním objektem dvora, polohou, velikostí i architektonickým detailem. Po stranách sýpky se vzhledem k symetrickému rozvrhu předpokládá dvojice bran. Jejich existence není přímo doložena, konkrétní architektonické provedení je odvozováno z brány v Mratíně, zaniklé teprve v nedávné době, případně z dochovaných bran areálu v Měšicích.¹⁰⁵ Ohrazení byla architektonicky věnována značná pozornost, což dosud dokládá zaoblené vtažené nároží na severovýchodě dvora. Napojení ohrazení k objektům a branám bylo pravděpodobně provedeno křivkovým přechodem (doložen v Mratíně).¹⁰⁶ Podrobně zachycuje rozvržení objektů v rámci dvora mapa stabilního katastru z roku 1842. Zásadnější rozdíl oproti

---

¹⁰⁴ Na tuto skutečnost upozornil Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2, 1997, s. 17–31, zvl. s. 30.*

¹⁰⁵ Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2, 1997, s. 17–31, zvl. s. 25.* – Jan Žižka, *Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách, Praha 2016, s. 66.*

¹⁰⁶ Jan Žižka, *Hospodářské dvory na panství Měšice, Památky středních Čech XI, 2, 1997, s. 17–31, zvl. s. 25.*

dnešnímu stavu – kromě novodobých přístavků při jižní a východní fasádě sýpky – představuje absence volně stojící kolny, také zmiňované čp. 21 mělo ještě menší půdorys, odpovídající čeledníku na druhé straně sýpky. Podrobné funkční využití dvora zaznamenal plánový soubor signovaný Emilem Krejzou, vztahující se pravděpodobně ke stavu kolem roku 1900 (viz Příloha III).¹⁰⁷ Severně sýpky procházela okresní silnice (dnešní ul. Hlavní), oddělená od dvora úzkým pozemkem. Užší pozemky označené jako pole jsou na zbylých třech stranách dvora. Na západě vedla podél pole cesta do Pakoměřic (dnešní ul. K Beckovu). Vjezd na dvůr je vyznačen mezi sýpkou a obytným domem čp. 21, další v ohrazení v jižní části západního křídla, jistě v návaznosti na posledně uvedenou komunikaci; tento vjezd na dvůr nezaznamenal starší situační plán ještě v roce 1880.¹⁰⁸ Čp. 21 v severním křídle, zhruba v dnešních půdorysných dimenzích, byl obytný objekt, západně s ohrazeným prostorem s drobnou zástavbou. Východně sýpky byl čeledník. Západní křídlo tvořil kravín, severně se zahradou.¹⁰⁹ V severní části východního křídla je vyznačen úzký vepřín a pod ním směrem k jihu objekt stájí (největší část na severu tvořilo ustájení volů, k jihu následovaly kravín a maštal). V jižním křídle byla stodola s drobnými přístavky na východě, mj. předsíní schodiště do sklepa. Kolna je situována prakticky přesně uprostřed dvora, což ale neodpovídá její dnešní poloze.

---

¹⁰⁷ Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326, soubor plánů hospodářského dvora v Bašti, nedat. (kolem 1900?), sign. Emil Krejza.

¹⁰⁸ Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve Velké Bašti 1877 – 1884, situační plán hospodářského dvora v Bašti, dat. 31. 3. 1880, sign. Josef Taudt.

¹⁰⁹ Původně objekt západního křídla sloužil jako ovčín. K tomu viz: Jan Žižka, O historických ovčínech 18. a 19. století, *Památky středních Čech* 21, 2007, č. 1, s. 1–20, zvl. s. 6.

NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE

HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS Z PAMÁTKOVÉHO HLEDISKA

- Pozdně barokní fasády, zvl. rozvrh a tvar oken, mříže, členění a výzdoba v omítce a štuku. Na omítkách a mřížích starší barevná úprava. (Výjimkou z uvedeného jsou zmíněné druhotné zásahy na jižní fasádě, dále mladší oprava omítek, u níž je potřeba v jednotlivých detailech posoudit návaznost na původní řešení.)
- Pozdně barokní zdobené dřevěné konstrukce v prvních třech podlažích: v každé uvedené úrovni střední průvlak na čtyřech sloupech a stropní trámy. U sloupů v přízemí navíc kamenné podstavce. V přízemí nápis na krycí desce druhého sloupu od západu.
- Hmota a výška objektu (nevztahuje se na mladší přístavby při jižní a východní fasádě).
- Pozdně barokní obvodové zdivo včetně omítek v interiéru.
- Z dalších prvků lze samostatně uvést: dlažba v přízemí pravděpodobně z doby před rokem 1923, pozdně barokní pískovcové stojky vjezdu s prvky původního kování, výplň nakládacího otvoru v patře pravděpodobně z počátku 20. století, schodiště (v prvních dvou podlažích v druhotném umístění), dále přinejmenším část prkenných podlah a podlahových lišt.

ZÁVADY

- Poškození střešní krytiny.
- Narušení podlah a dalších dřevěných konstrukcí interiéru zatékáním, patrně s výskytem dřevokazné houby. Zvláště lze zmínit poškození krovu, který vzhledem k utržení pozednice na jižní straně bezprostředně hrozí zřícením.
- Poškození fasád. Rozsáhlé narušení omítek v důsledku zatékání a nevhodnými utilitárními zásahy (např. prvky elektroinstalace ad.). Je nezbytné rozlišit mladší opravu fasád, která se v některých detailech pravděpodobně odchýlila od pozdně barokního řešení.

- Přístavby při jižní a východní fasádě (při východní fasádě s výjimkou zastavěné ohradní zdi). K pilíři brány při západní fasádě lze konstatovat, že jde až o mladší prvek z 20. století, nicméně starší než stávající brána. Původně se v daných místech k sýpce připojoval pravděpodobně úsek ohradní zdi, nikoliv přímo pilíř brány. V současném stavu představuje pilíř rušivý prvek.

- Mladší úpravy jižní fasády kolidující s původním pozdně barokním rozvrhem: Vstupní otvor ve východní ose přízemí jižní fasády je řešen utilitárně. Vybourání parapetu nepříznivě zasáhlo původní šambránu. Nakládací otvor v patře, velmi pravděpodobně druhotně zřízený z okna, přerušuje kromě šambrány patrovou římsu. Včetně výplně je jinak proveden oproti předchozímu na dobré řemeslné úrovni. U stávající úpravy vjezdu v přízemí jižní fasády jsou uplatněny druhotně osazené pozdně barokní pískovcové stojky. Ve stávajícím umístění je patrně nelze na fasádě pohledově přiznat, zejména s ohledem na mladší dřevěný překlad. Celkově lze konstatovat, že komplexnější zásah vyžaduje zejména zmíněný otvor v krajní ose přízemí, u něhož lze zvažovat návrat k původnímu oknu. Další dva otvory lze vhodně upravit s ohledem na celek pozdně barokní fasády.

- Novodobé zadržky oken přízemí.

- Absence mříže okna jižní fasády v patře ve druhé ose od východu. Poškozená mříž okna východního štítu.

- Novodobé příčky a oddíly v přízemí. Některé utilitární doplňky středního průvlastku a stropů vůbec. V rámci úplně dochovaného pozdně barokního řešení stropů a středního průvlastku se nepříznivě uplatňuje uříznutí stropních trámů v prvních dvou podlažích kvůli přemístění schodišť.

NÁMĚTY PRO PÉČI O OBJEKT Z PAMÁTKOVÉHO HLEDISKA

- Sýpka se od počátku uplatňuje v kontextu hospodářského dvora, jehož jednotlivé objekty jsou z historicko-architektonického hlediska dosud značně hodnotné (viz také kap. Sýpka v rámci hospodářského dvora). Se sýpkou tvoří dvůr historický celek (stavebně, funkčně...), k čemuž by mělo být při obnově vhodně přihlédnuto. Původní architektonický záměr pojímal sýpku v severním křídle jako osový rizalit se symetricky uspořádanou navazující zástavbou, mj. úseky ohrazení a předpokládaná, nedoložená, dvojice bran. Výrazným architektonickým motivem, opakujícím ve větším měřítku

tvarosloví sýpky, je zaoblené vtažené nároží ohradní zdi ukončující na východě severní křídlo.

- Původnímu pozdně baroknímu řešení velmi pravděpodobně odpovídá současný tvar střechy, který může být v budoucnu upřesněn na základě ikonografických dokladů před rokem 1913 a průzkumem koruny zdiva štítů.

- Lze zvážit navrácení schodišť v prvních dvou podlažích do střední osy.

- Při obnově lze postupovat s využitím analogií, nostických dvorů na bývalém panství Pakoměřice (Měšice, Veleň, Mratín) i mimo něj (Hřebečnky).

DOPORUČENÍ K DALŠÍMU PRŮZKUMU A DOKUMENTACI

- Průzkum stavu dřevěných konstrukcí. Součástí by mělo být posouzení biotického napadení (dřevokazné houby a hmyz) a vyhodnocení stavu z hlediska statických parametrů.
- Sondážní průzkum fasád pro odlišení staršího tvarosloví od mladší opravy. Součástí může být zakreslení či sejmutí profilů říms a dalších detailů pro budoucí obnovu.
- Průzkum barevnosti mříží a omítek, sondážní, případně technologický, s ohledem na obnovu objektu v jeho nejstarší podobě.
- Sondy v přízemí pro zjištění rozsahu dlažby (případně ve více vrstvách) a kamenných patek sloupů.
- Průzkum koruny štítů pro ověření jejich tvaru a tvaru střechy.
- Sondážní průzkum severní zdi přístavby k východní fasádě sýpky, pro ověření rozsahu dochování původní ohradní zdi a brány na dvůr.
- Přesné zaměření sýpky, pro dokumentaci výchozího stavu, ale také jako podklad projektování obnovy.
- Vzhledem k značnému rozsahu poškození lze doporučit samostatnou dokumentaci výchozího stavu fasád např. metodou 3D skenu.
- Lze zvážit provedení doplňující sondáže omítek a zdiva pro ověření rozsahu úprav jižní fasády (vjezd a nakládací otvor v patře).

HISTORICKÁ DOKUMENTACE

HISTORICKÉ MAPY A PLÁNY

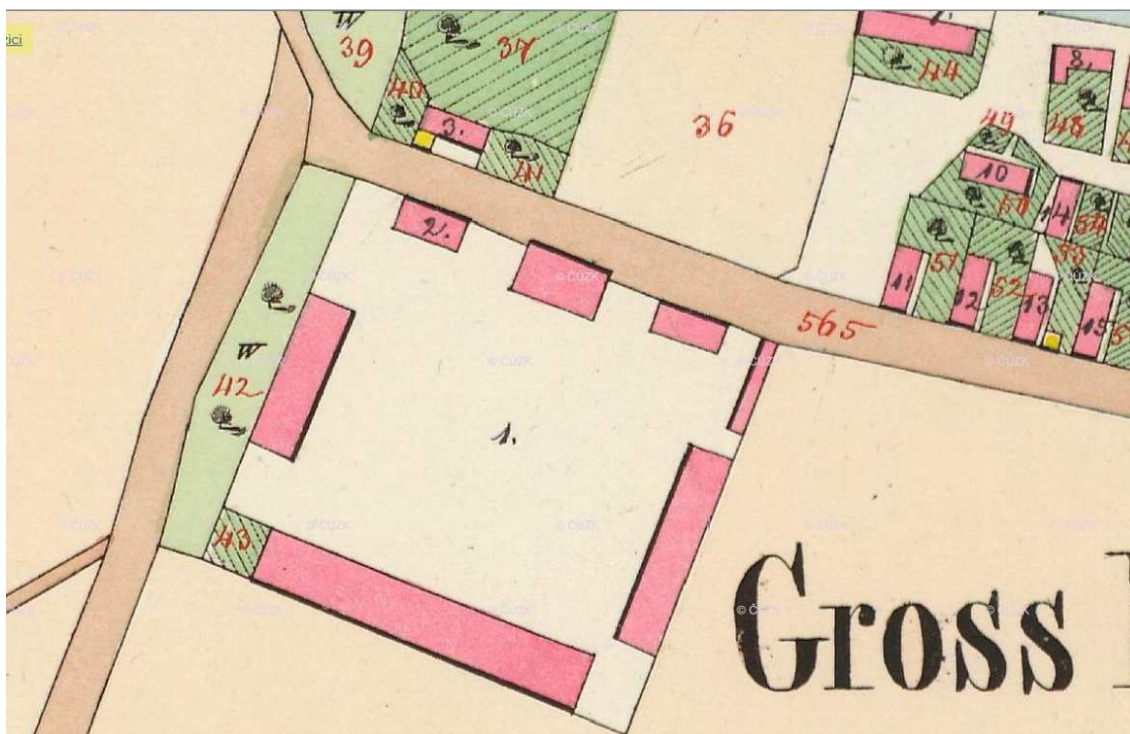
Mapa I. vojenského mapování z let 1764 – 1767, pravděpodobně rektifikovaná v letech 1780 – 1783 nebo později, poloha dvora je vyznačena šipkou. Reprodukce: Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska, mapový list č. 91, http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?&map_root=1vm&map_list=c091&map_region=ce&lang=cs.

Indikační skica stabilního katastru, 1842, detail dvora. Reprodukce: Národní archiv, fond Stabilní katastr, Praha, sign. KRM013018420, https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/skici/skici/KRM/KRM013018420/KRM013018420_index.html.

Císařský povinný otisk stabilního katastru Čech z roku 1842, detail hospodářského dvora. Reprodukce: Archivní mapy ČÚZK, mapový list č. 0076-1-005, https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/coc/coc_data/0076-1/0076-1-005_index.html.

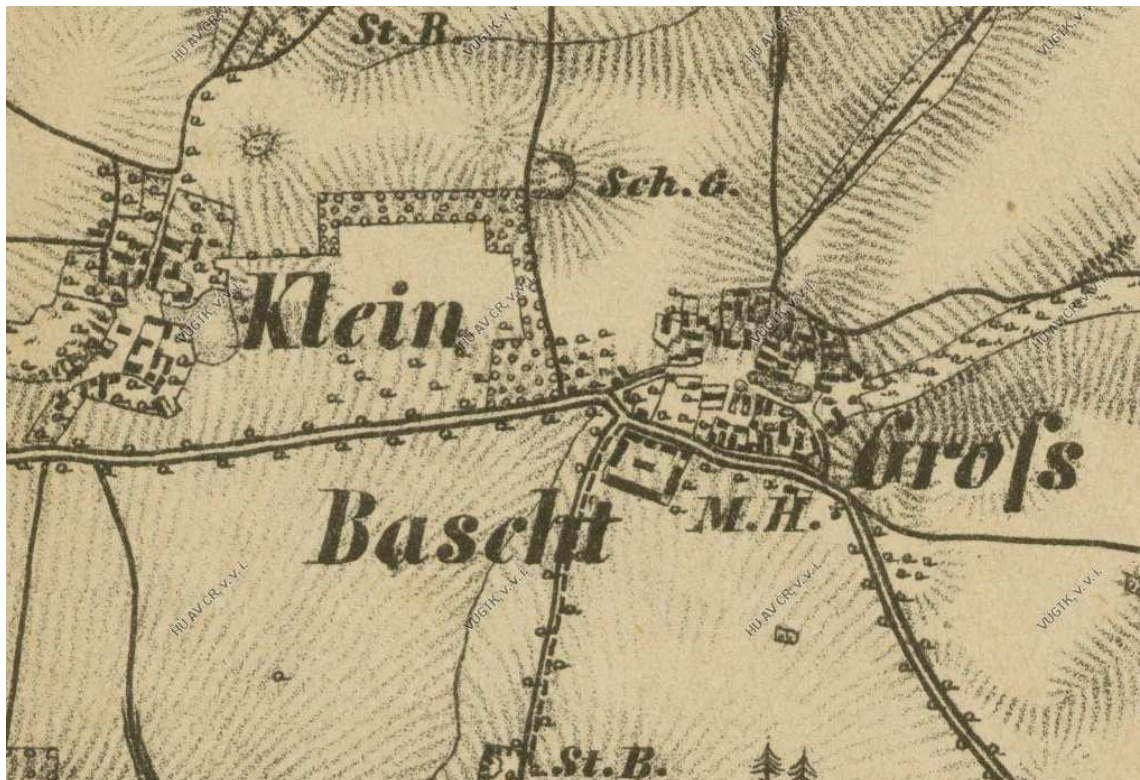
Mapa II. vojenského mapování z let 1850 – 1851, detail Bašti s hospodářským dvorem („MH.“). Reprodukce: Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska, mapový list č. O_7_II, http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=ce&map_list=O_7_II.

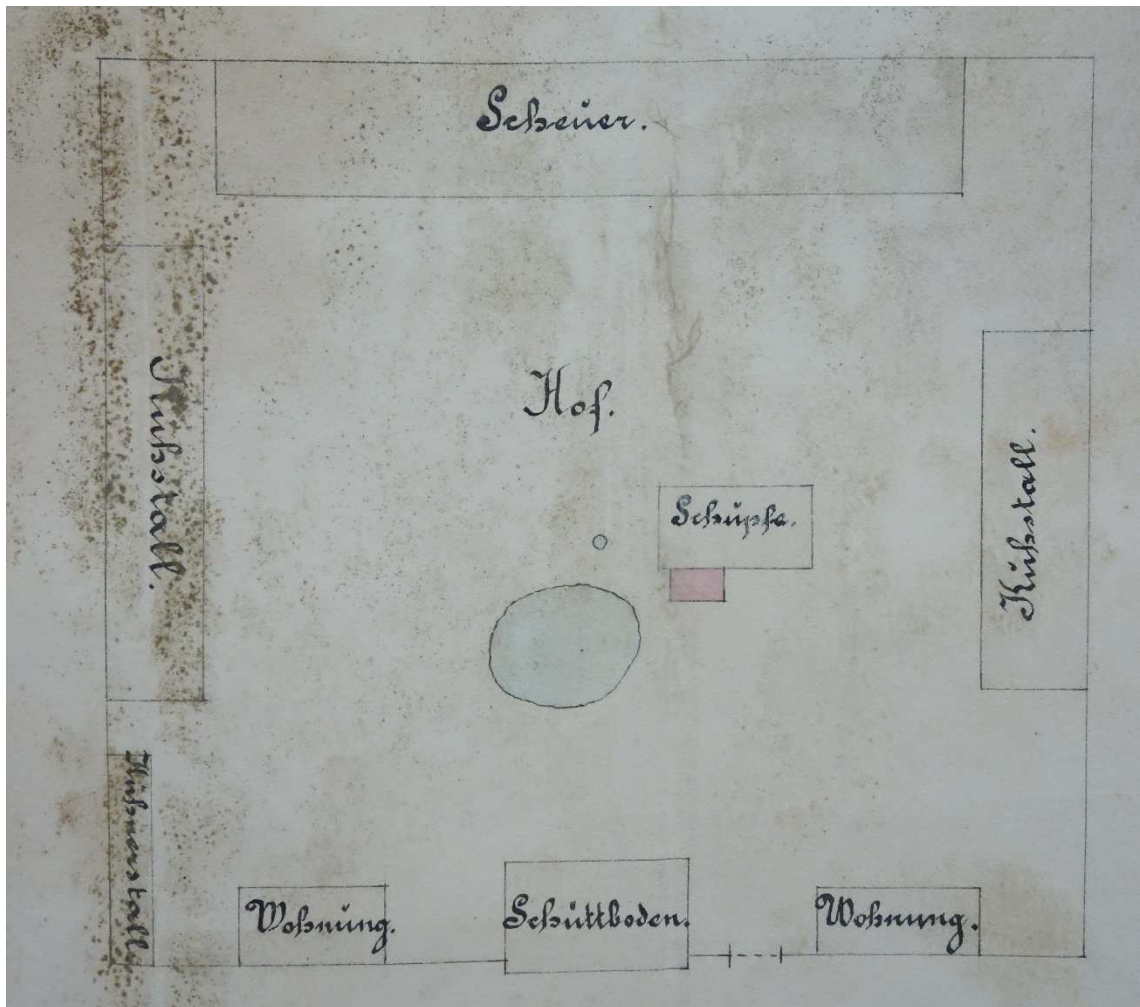
Mapa panství Pakoměřice, 1856, detail Bašti s hospodářským dvorem. Reprodukce: https://drive.google.com/file/d/1QTjklUwTzr-b6k_inXpQhp_IBUoLHjnA/view.

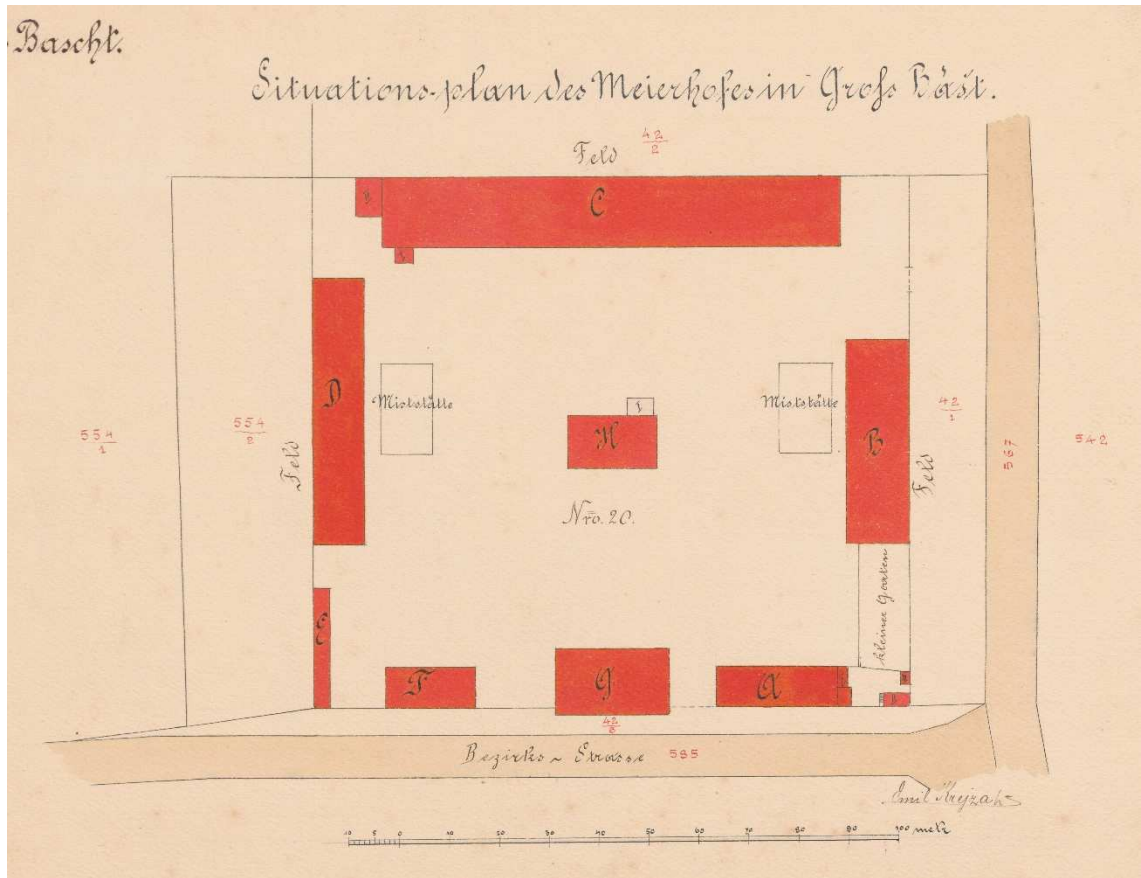
Mapa okolí Prahy („Umgebungsplan von Prag“), 1868 – 1869. Reprodukce: Historický ústav Akademie věd České republiky, <http://www.chartae-antiquae.cz/cs/maps/24847>.

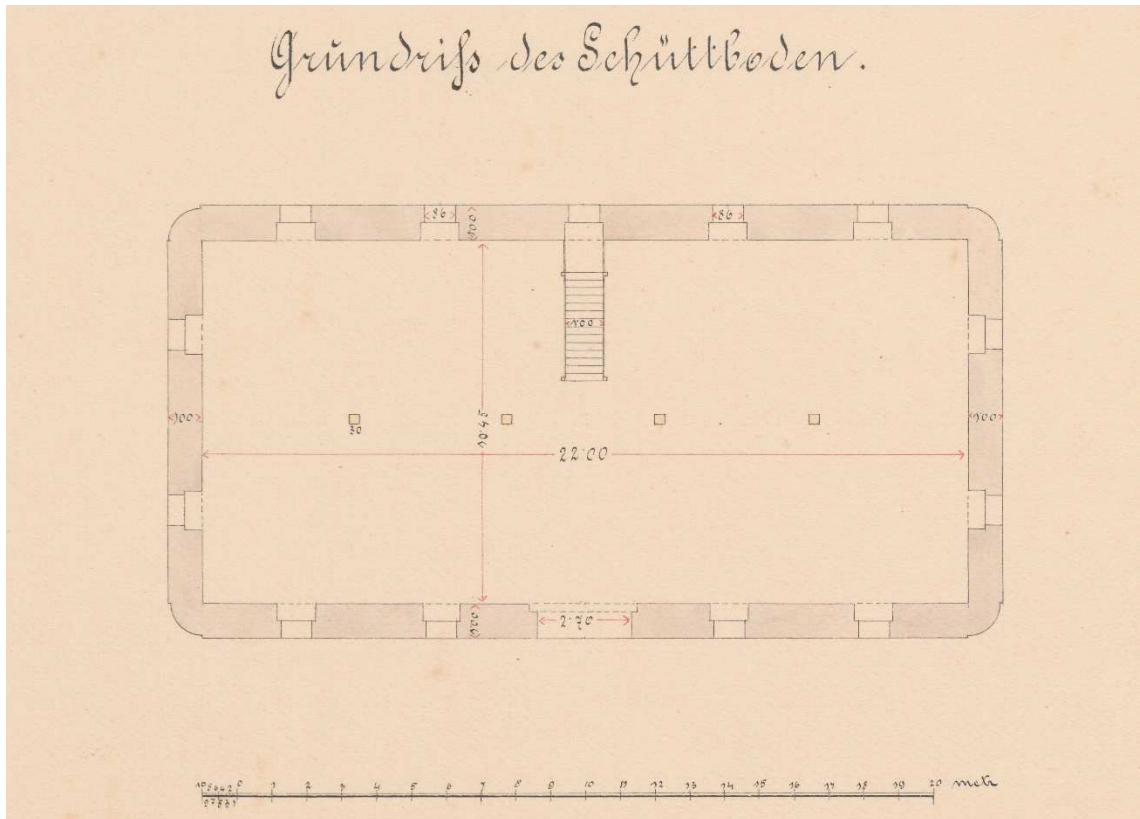
Situační plán hospodářského dvora v Bašti, dat. 31. 3. 1880, sign. Josef Taudt.
Reprodukce: Státní oblastní archiv v Plzni, pracoviště Klášter, fond Ústřední správa
Nostitz-Rienecků Jindřichovice, karton 29, stavební spisy hospodářského dvora ve
Velké Bašti 1877 – 1884.

Situační plán hospodářského dvora v Bašti, nedat. (kolem 1900?), sign. Emil Krejza.
Reprodukce: Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326.

Půdorys přízemí sýpky, nedat. (kolem 1900?). Reprodukce: Státní oblastní archiv
Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326.

IKONOGRAFIE

Sýpka v Bašti, pohled od sv., stav k roku 1962. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22129.

Bašř, sýpka, pohled od sv., stav k roku 1965. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22130.

Bašť, sýpka, pohled od jz., stav k roku 1965. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22130.

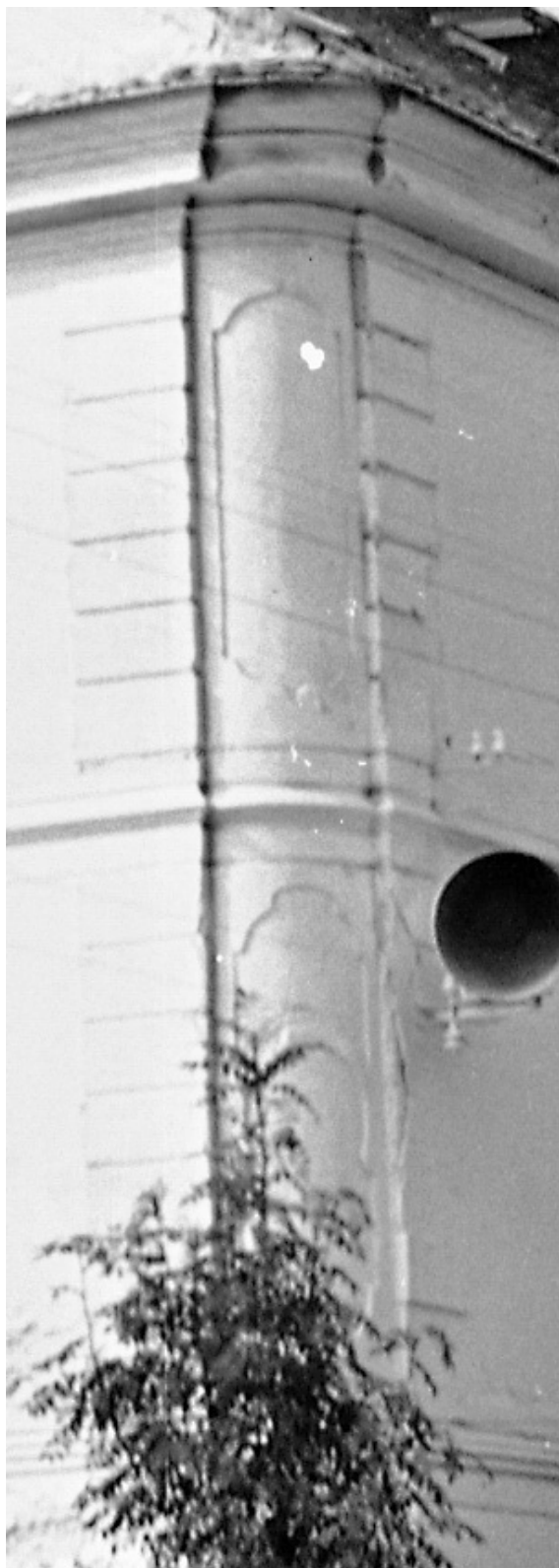
Sýpka v Bašti s čp. 21 (vpravo), pohled od sv., stav k roku 1979. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 15265.

Sýpka v Bašti, pohled od sv., stav k roku 1979. Reprodukce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 15265.

Sýpka v Bašti, pohled od sv., stav k roku 1962, detail zrcadel nároží. Reprodukce:
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22129.

Bašť, sýpka, pohled od jz., stav k roku 1965, detail zrcadel nároží. Reprodukce:
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech, ev. č. 22130.

DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

1. Pohled na sýpku od jihovýchodu, při fasádách novodobé přístavby.

2. Pohled na sýpku od jihozápadu, vlevo vjezd na dvůr při čp. 21.

3. Pohled na sýpku od severozápadu z ul. Hlavní, vpravo vjezd na dvůr.

4. Pohled od severovýchodu z ul. Hlavní. Sýpka vystupuje na hloubku nároží z linie okolní zástavby (vlevo novodobý přístavek patrně využívající starší ohradní zeď).

5. Čelní pohled na jižní fasádu zakrytou novodobým přístřeškem a složeným materiálem.

6. Vjezd ve střední ose jižní fasády s přeosazenými pískovcovými stojkami a mladším dřevěným nadpražím. Hypoteticky lze zvažovat původní existenci vstupu pro pěší. Výše novodobá betonová vyspráva s železným nosníkem pod nakládacím otvorem.

7. Vjezd ve střední ose jižní fasády, pohled z interiéru.

8. Vjezd ve střední ose jižní fasády, pískovcová stojka osazená za líc fasády a překrytá plentou s cementovou omítkou.

9. Vjezd ve střední ose jižní fasády, pískovcová stojka s páskovým profilem.

10. Vjezd ve střední ose jižní fasády, detail původního kování – háku na vnitřní straně levé stojky při pohledu z interiéru.

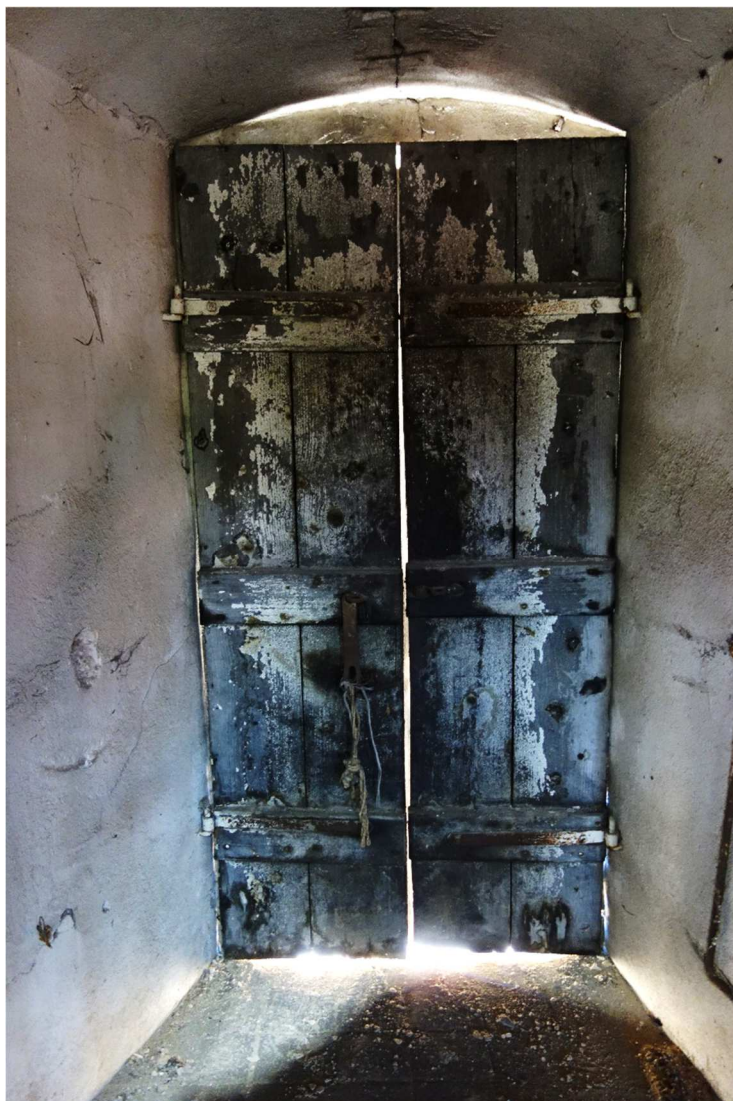
11. Nakládací otvor ve střední ose v patře jižní fasády, pravděpodobně druhotně upravený z okna. Výše fragment patrové římsy.

12. Dvoukřídlová výplň nakládacího otvoru v patře jižní fasády, pravděpodobně z počátku 20. století.

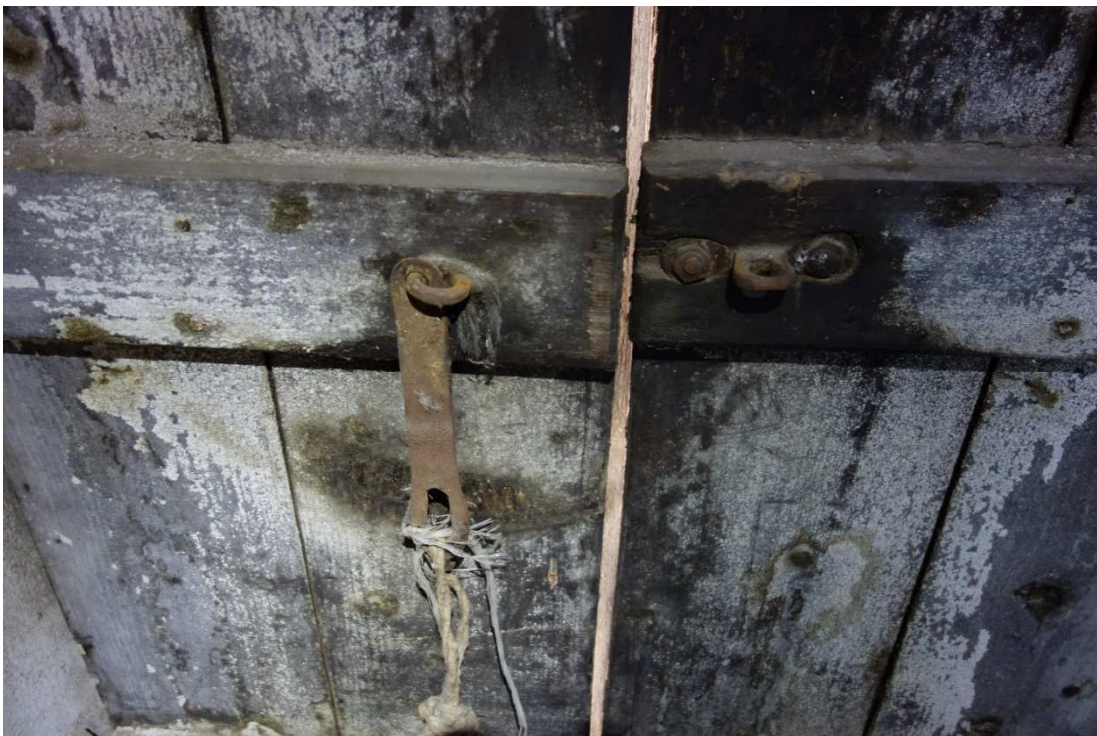
13. Dvoukřídlová výplň nakládacího otvoru v patře jižní fasády, pohled z interiéru.

14. Dvoukřídlá výplň nakládacího otvoru v patře jižní fasády, pohled z interiéru, detail.

15. Dvoukřídlá výplň nakládacího otvoru v patře jižní fasády, pohled z interiéru, detail.

16. Nakládací otvor v přízemí v pravé ose jižní fasády, zřízený z pozdně barokního okna v době před rokem 1923.

17. Nakládací otvor v přízemí v pravé ose jižní fasády, pohled z interiéru, vpravo patrná původní výška parapetu. Úprava pozdně barokního okna v době před rokem 1923.

18. Detail jz. nároží v úrovni hlavní římsy. Pod římsou druhotně obnovená bosáž a část nárožního zrcadla.

19. Detail jižní fasády v druhé ose od východu v úrovni pater. Mezi okny je ve větší ploše patrná mladší hrubší omítka, která se napojuje na úseky původní patrové římsy.

20. Detail okna jižní fasády, se zaniklou omítkovou šambránou.

21. Jižní fasáda, detail narušené hlavní římsy s pozůstatky mladšího šedého nátěru.

22. Jv. nároží, detail v úrovni hlavní římsy.

23. Část profilu hlavní římsy nad římsovou deskou, zřícený fragment.

24. Část profilu hlavní římsy nad římsovou deskou, zřícený fragment.

25. Jižní fasáda, detail poškozené římsy mezi přízemím a prvním patrem.

26. Vjezd na dvůr mezi sýpkou (vpravo) a čp. 21, pohled od jihu. Vlevo úsek ohradní zdi, druhotně zarovnaný cihlovým pilířkem. Výplň tvoří branka a novodobá dvoukřídlá vrata.

27. Mladší pilíř vjezdu na dvůr, přizděný k západní fasádě sýpky.

28. Západní štít.

29. Západní štít, detail mladší cihlové nadezdívky s druhotnými omítkami.

30. Západní štít, detail mladší cihlové nadezdívky s druhotnými omítkami.

31. Oválné okno západního štítu se zaniklou šambránou. V okně původní mříž, nad oknem pozdně barokní pásový profil.

32. Západní fasáda, detail napojení omítek a rekonstruované bosáže při sz. nároží.

33. Detail sz. nároží v úrovni patra s dochovaným fragmentem zrcadla ukončeného odsazeným segmentem.

34. Detail sz. nároží v úrovni patra s dochovaným fragmentem zrcadla.

35. Západní fasáda, detail fragmentu římsy mezi prvním a druhým patrem. Nad římsou mladší omítka, přetažená přes starší profil.

36. Pohled na sv. nároží.

37. Detail sv. nároží v úrovni prvního a druhého patra. Pod patrovou římsou patrná stopa oválné kartuše, v poli nad římsou zrcadlo ukončené motivem odsazeného oslího hřbetu. Kolem nároží původní bosáž.

38. Severní fasáda, detail okna s dochovanou šmabránou.

39. Východní fasáda, detail v úrovni druhého patra.

40. Východní fasáda, detail jv. nároží pod hlavní římsou s fragmenty šedého nátěru.

41. Východní fasáda, jižní osa druhého patra, detail okna s dochovanou šambránou.

42. Východní štít, detail okna s dochovanou šambránou. Z původní mříže dochován pouze horizontální prut.

43. Východní štít, detail hlavní římsy a nadezdívky koruny štítu.

44. Detail zazděného pozdně barokního okna v novodobé přístavbě v přízemí při východní fasádě, pohled z interiéru přístavby.

45. Interiér přízemí sýpky, pohled na pozdně barokní střední průvlak se sloupy a stropními trámy. Samotný střední průvlak z jedle dendrochronologicky datován do roku 1766.

46. Interiér přízemí, pohled na střední průvlak, na podlaze cihlové dlaždice v západní polovině objektu.

47. Přízemí, pozdně barokní střední průvlak se sloupy, pohled od vjezdu směrem k západu.

48. Interiér přízemí, dubový sloup středního průvlastku (první od východu).

49. Přízemí, dubový sloup středního průvlastku (první od západu).

50. Přizemí, dubový sloup středního průvlastku (druhý od západu), dendrochronologicky datovaný 1766/67.

51. Přizemí, detail profilovaného pískovcového podstavce sloupu středního průvlastu v západní části sýpky.

52. Přizemí, střední průvlast, detail hlavice druhého sloupu od západu, datovaného dendrochronologicky 1776/1777. Na krycí desce historický nápis.

53. Přizemí, detail napojení středního průvlaku. Při spodním okraji ozdobný profil.

54. Přizemí, nepravidelná skladba dlažby za vjezdem.

55. Přízemí, pohled na část severního bočního průvlaku (po roce 1923), vlevo mladší bedněná přepážka oddělující prostor s palubkovou podlahou ve východní části sýpky.

56. Přízemí, pohled na řešení části jižního bočního průvlaku (po roce 1923).

57. Interiér přízemí, pohled na novodobou zadržku západního okna severní fasády.

58. Zazděné okno v přízemí v jižní ose východní fasády. Pod oknem palubkový obklad.

59. Přizemí, schodiště do patra, nacházející se v druhotné poloze při jižní zdi západně vjezdu.

60. Přizemí, dveře schodiště do patra.

61. Přízemí, pohled na bednění schodiště.

62. Přízemí, detail schodiště s odlišně řešeným prvním stupněm.

63. Pohled na okosený stropní trám přízemí nad schodištěm.

64. Detail zábradlí schodiště mezi přízemím a prvním patrem.

65. Přizemí, přitesání stropního trámu ve střední ose jižně průvlastu pro vedení šikmé konstrukce (schodiště?).

66. Přízemí, nosník mezi prostředními stropními trámy v místech nad severním průvlakem. Sloužil k opření schodiště ve starší poloze severně středního průvlaku.

67. Přízemí, pohled na vnitřní stranu stropního trámu ve střední ose. Zaslepený dlab ukazuje původní polohu schodiště prvního patra ve střední ose jižně průvlastku, s nástupem od jihu.

68. Přízemí, okno severní fasády ve druhé ose od východu, ve špaletě volně položená starší kovová okenní výplň.

69. První patro, pohled směrem k západu, vpravo patrný zdobený pozdně barokní střední průvlak na čtyřech původních sloupech.

70. První patro, pohled na střední průvlak směrem k východu.

71. První patro, dubový sloup středního průvzlaku, dendrochronologicky datovaný
1767 – 1770.

72. První patro, detail připojení sloupu a stropního trámu ke střednímu průvlaku.

73. První patro, dubový sloup středního průvlaku, detail hlavice.

74. První patro, dubový sloup středního průvlaku, detail patky.

75. První patro, detail skladby prkenné podlahy, u níž nelze vyloučit souvislost s nejstarší etapou výstavby.

76. První patro, pohled na schodiště v druhotné poloze při jižní zdi, v jeho blízkosti prochází boční průvlak.

77. První patro, pohled na schodiště z boku. Vlevo nákladací otvor ve střední ose jižní fasády.

78. První patro, schodiště v druhotné poloze napříč stropními trámy. Stropní trám vpředu byl pro získání podchozí výšky okosen a následující zcela uříznut.

79. První patro, schodiště, detail okosení stropního trámu.

80. První patro, pohled na původní lůžko zkráceného stropního trámu nad schodištěm.

81. První patro, pohled na schodiště od sz.

82. Druhé patro, pohled k jz.

83. Druhé patro, pohled k sv.

84. Druhé patro, pozdně barokní sloup středního průvltaku, detail patky. Na boku je lačková drážka pro vložení přepážky.

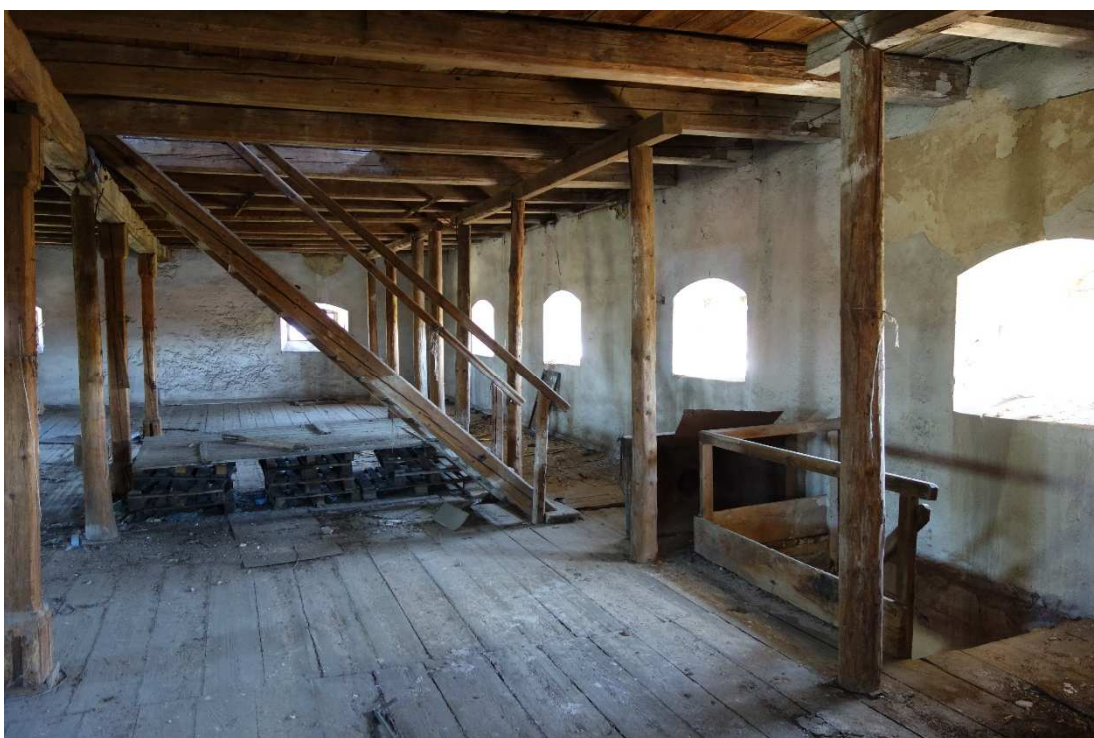
85. Druhé patro, pohled na schodiště ve střední ose jižně středního průvlaku.

86. Druhé patro, pohled na schodiště ve střední ose jižně středního průvlaku.

87. Druhé patro, pohled k jv.

88. Druhé patro, zábradlí při ústí schodiště z prvního patra.

89. Druhé patro, schodiště, detail prvního stupně z tvrdého dřeva, do něhož jsou opřeny schodnice.

90. Druhé patro, detail špalety okna severní fasády.

91. Krov, pohled k západnímu štítu.

92. Krov, pohled k jz. s ústím schodiště z druhého patra.

93. Krov, detail nastavení severní pozednice s prázdnými dlaby.

94. Krov, jz. nároží, v omítce štítu otisk starší konstrukce. Ve špaletě okna fragment starší dřevěné výplně.

95. Krov, sloupek plné vazby, druhotně použitý prvek patrně ze zaniklého pozdně barokního krovu.

96. Krov, ústí schodiště, nad schodnicemi tvoří podlaha ozdobnou konvex-konkávni kulisu.

97. Krov, okno východního štítu s mladší drátěnou výplní a poškozenou pozdně barokní mříží.

98. Krov, detail pozednice na koruně zdiva. Vážné trámy (stropní trámy druhé patra) jsou těsně pod úrovní koruny zdiva. Krokve dosedají níže na pozdně barokní hlavní římsu.

99. Krov, pohled na polovalbu.

100. Krov, sz. nároží, otisk starší konstrukce v omítce západního štítu.

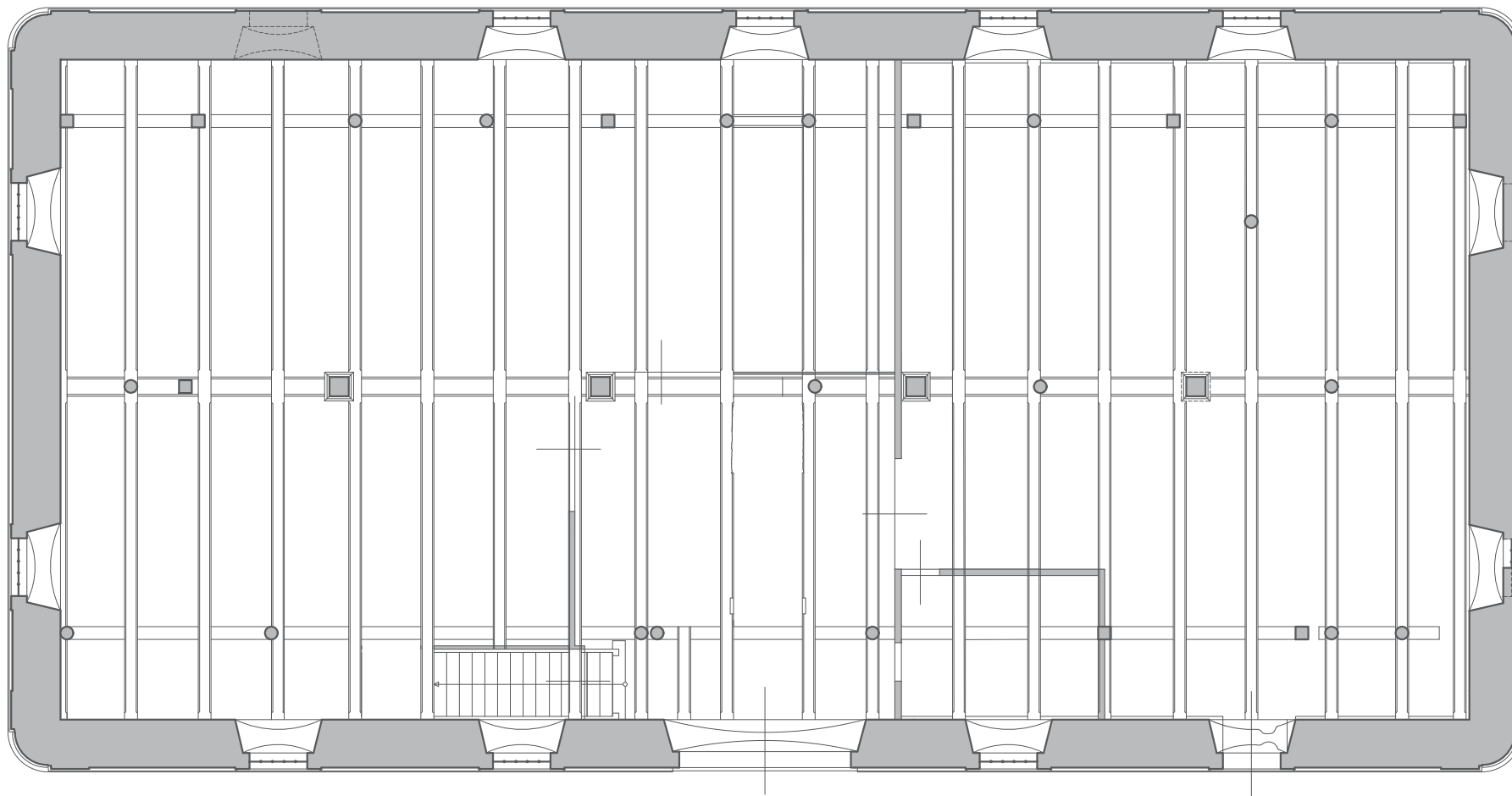
101. Krov, sz. nároží, detail skladby zdiva na konci severního křídla štítu.

ZAMĚŘENÍ SOUČASNÉHO STAVU

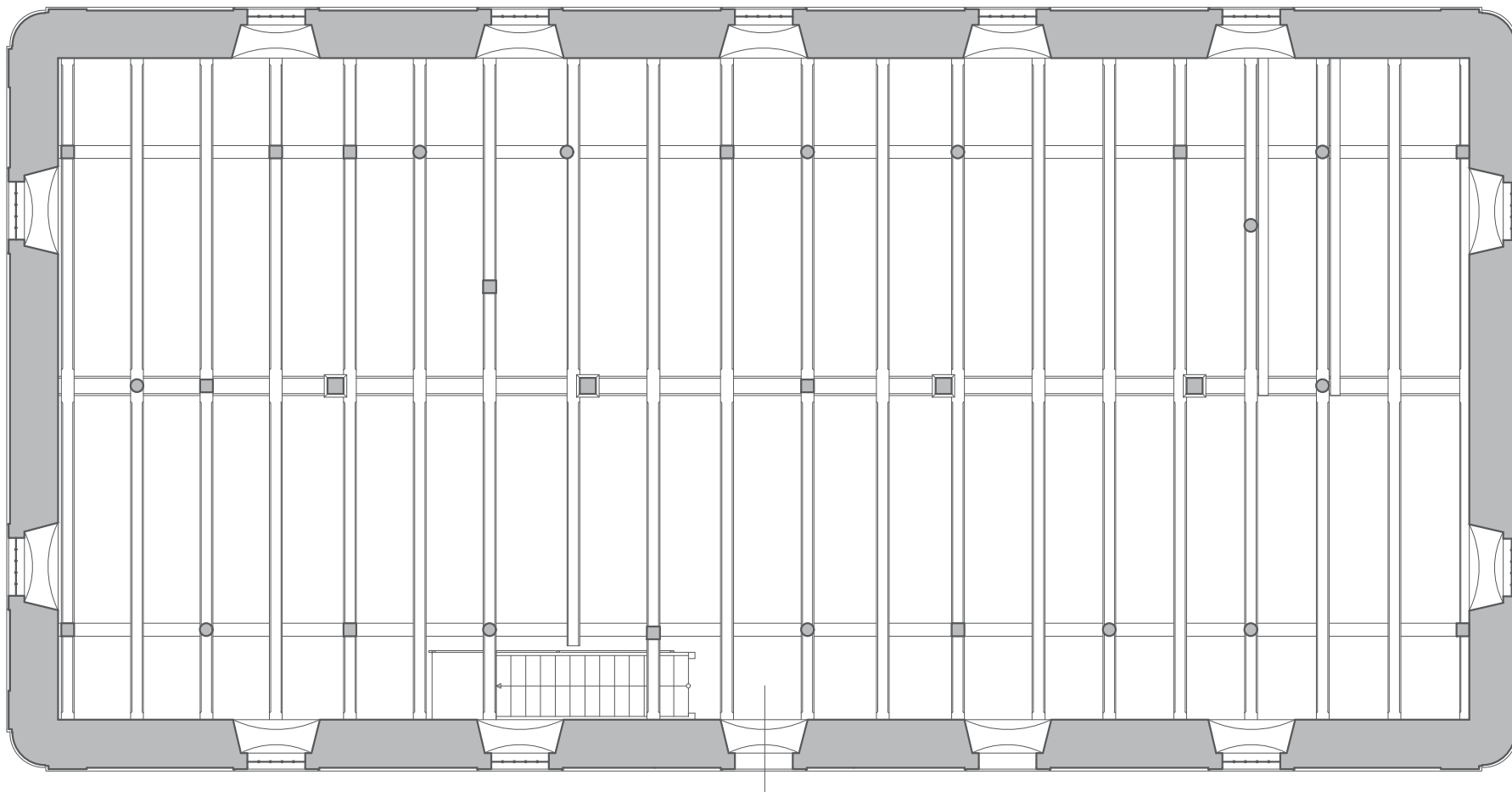

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

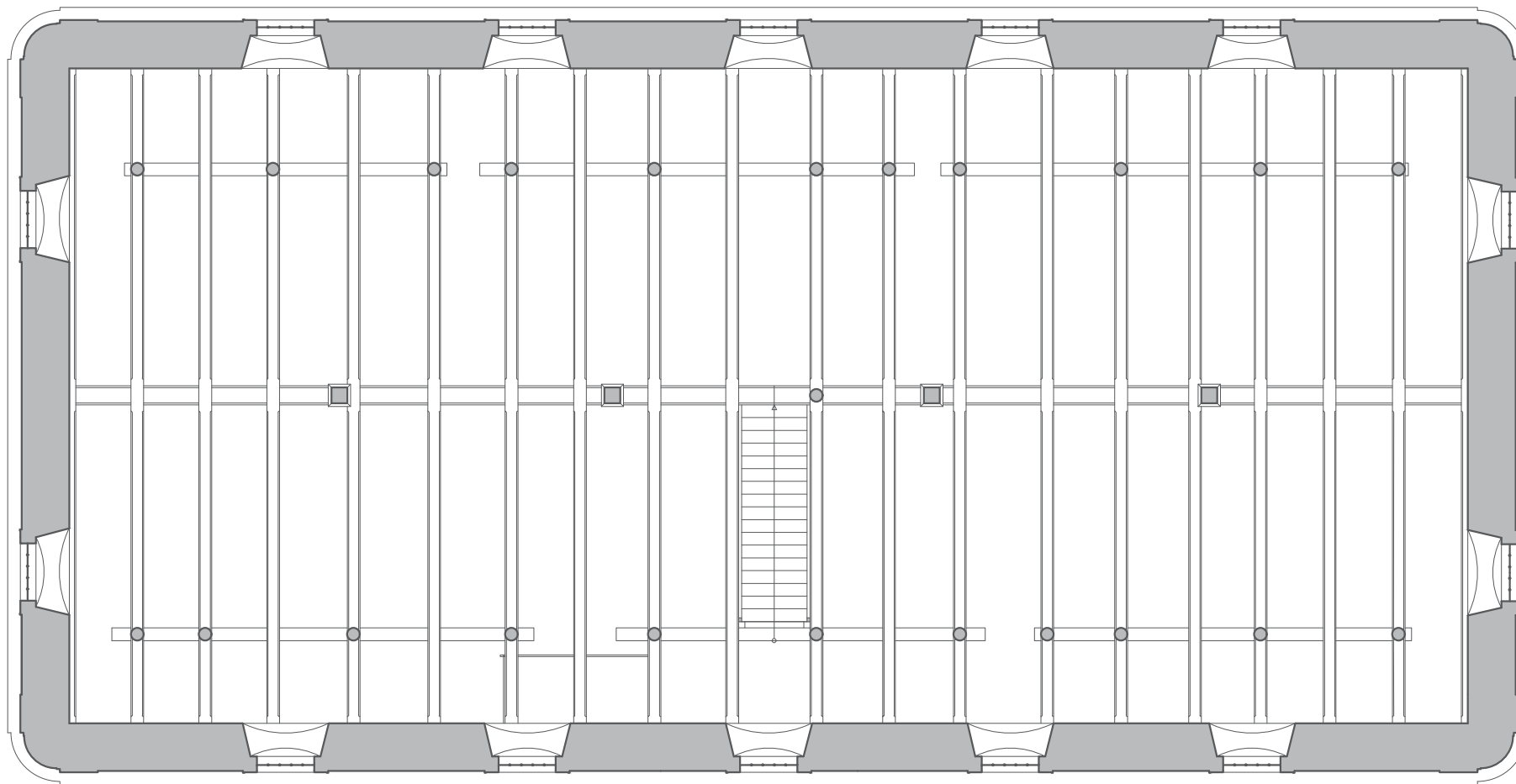
Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.1
současný stav	přízemí	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

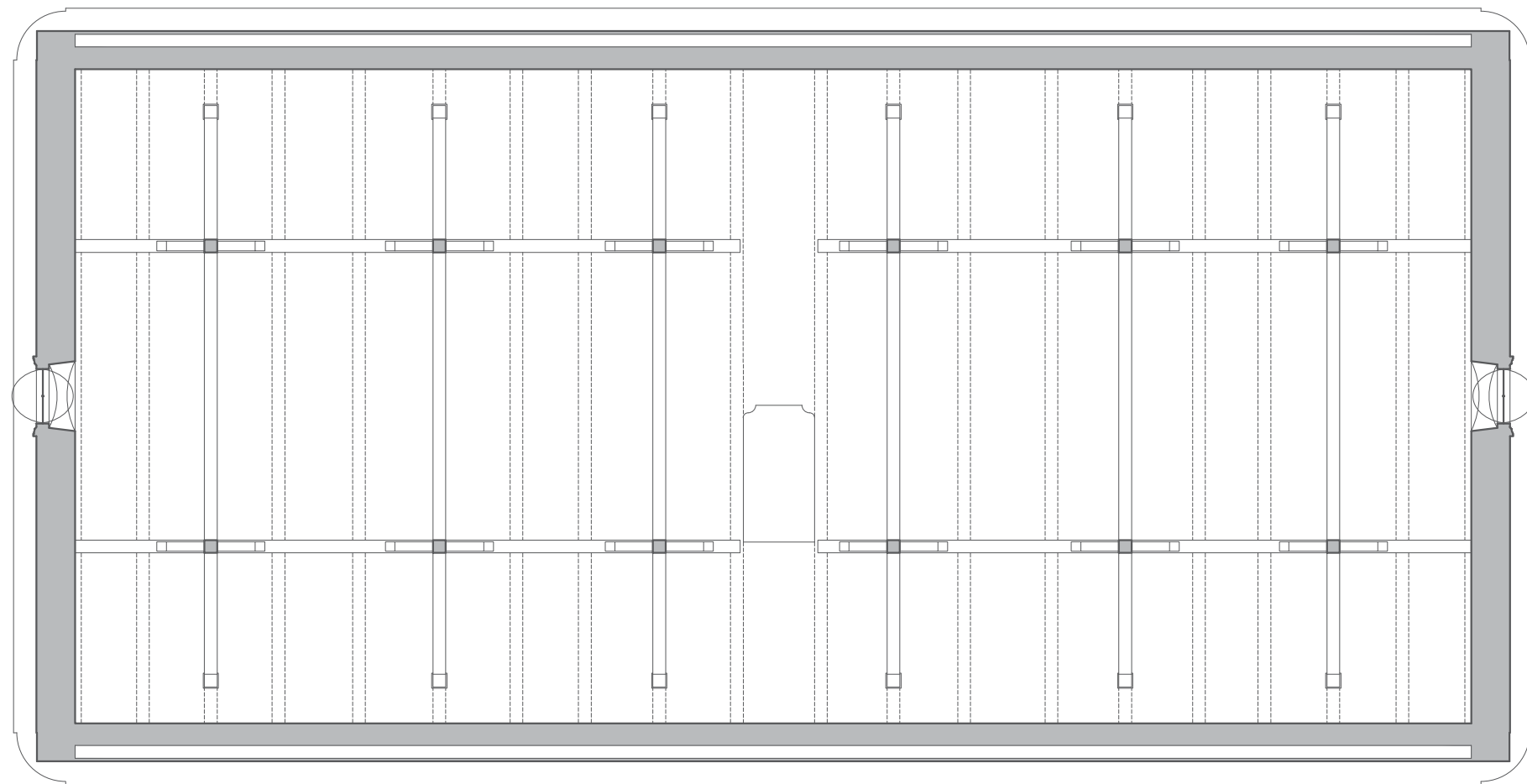
Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.2
současný stav	1. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

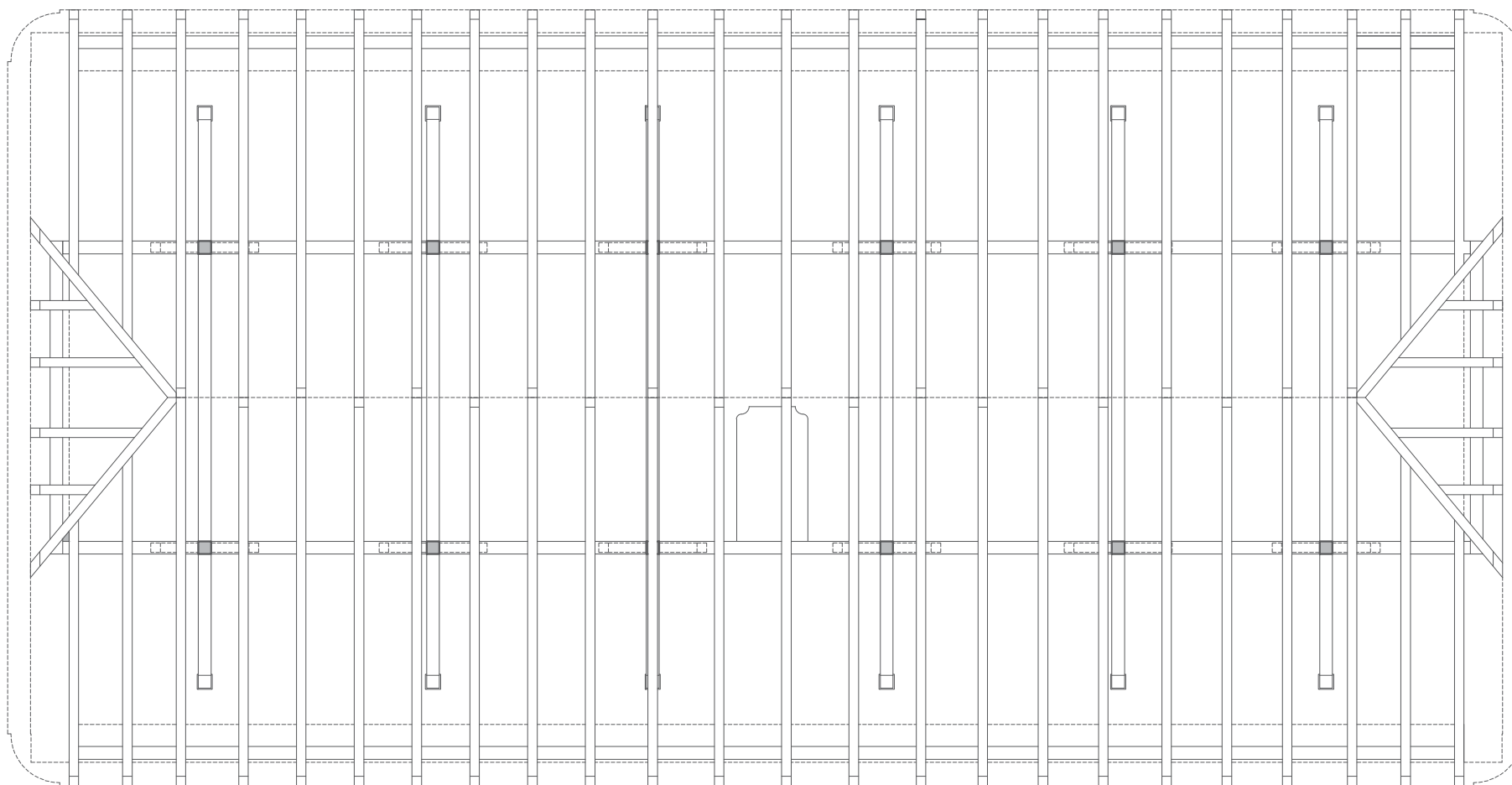
Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.3
současný stav	2. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

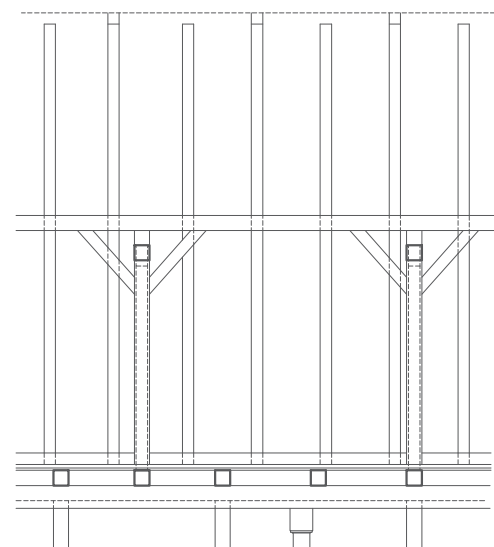
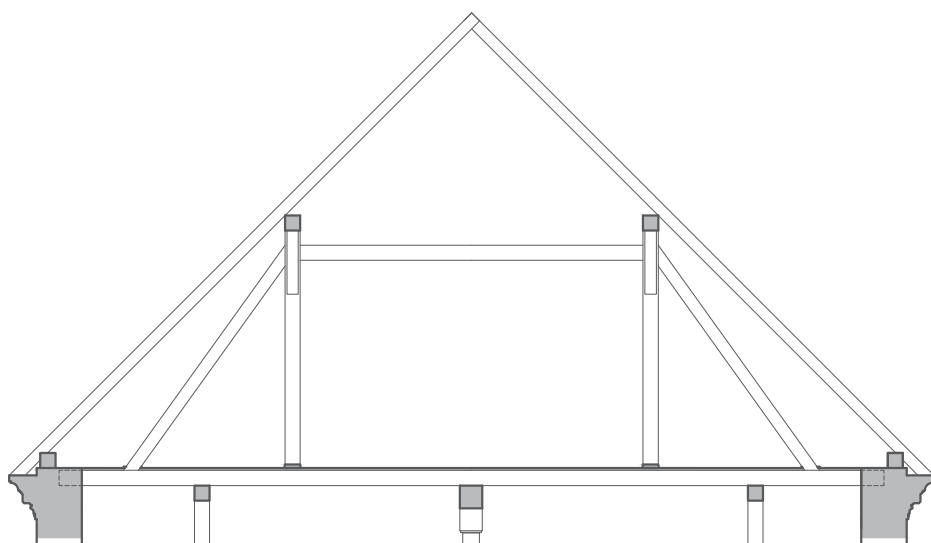
Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.4
současný stav	podkroví	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.5
současný stav	krov	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

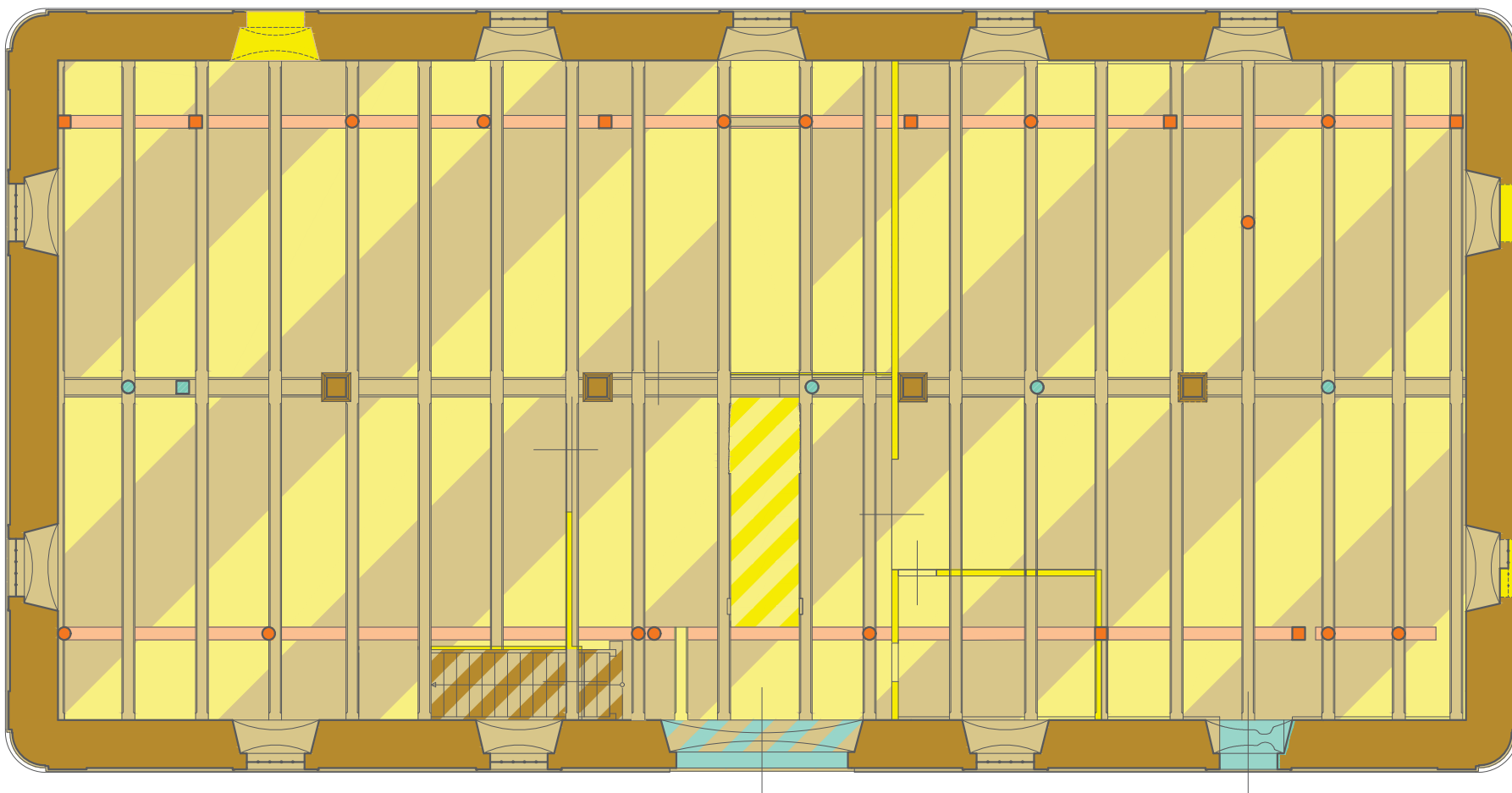
Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	1.6
současný stav	krov – řezy	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU

VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE

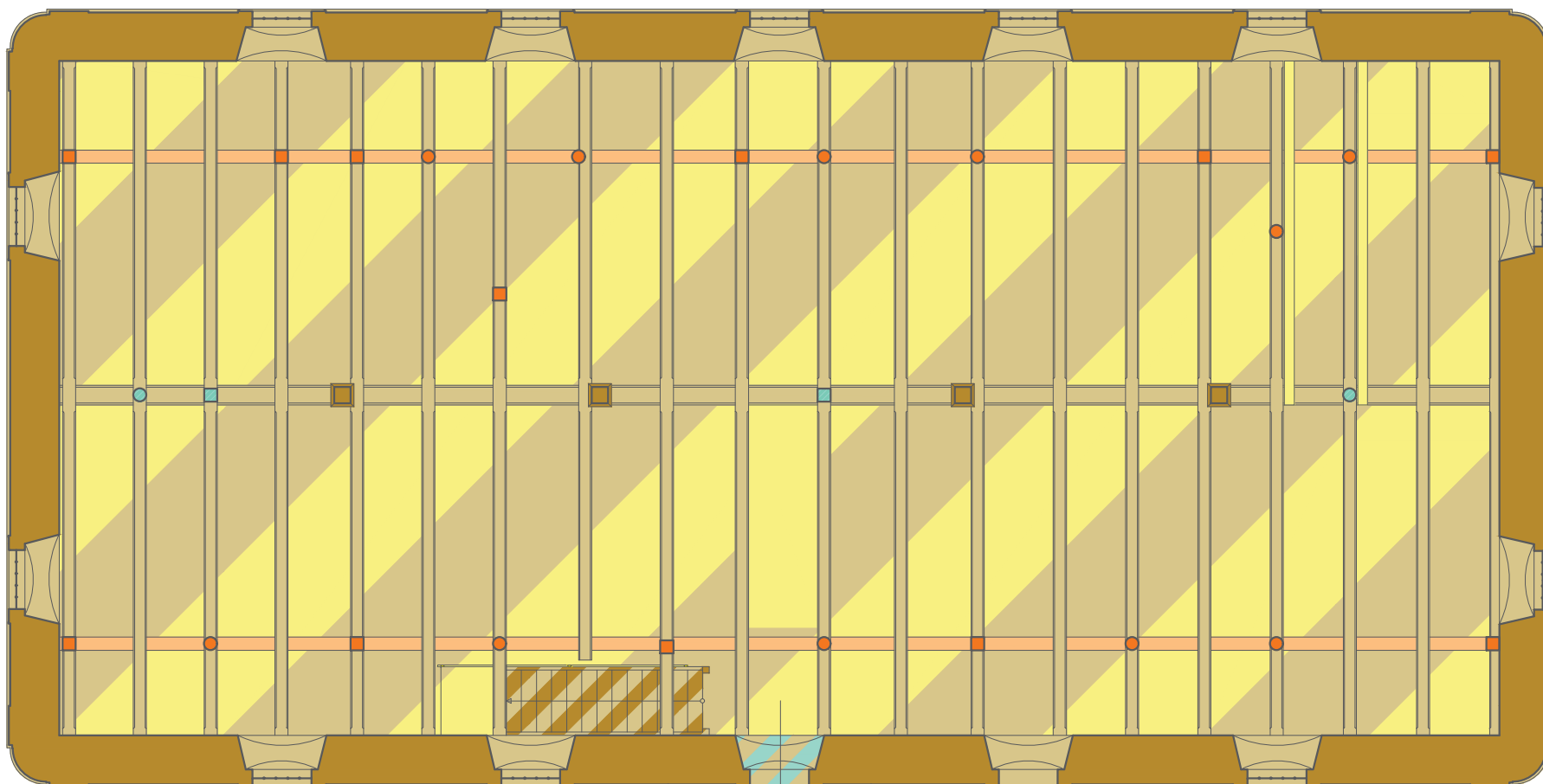
Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		blíže nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.1
stavební vývoj	přízemí	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

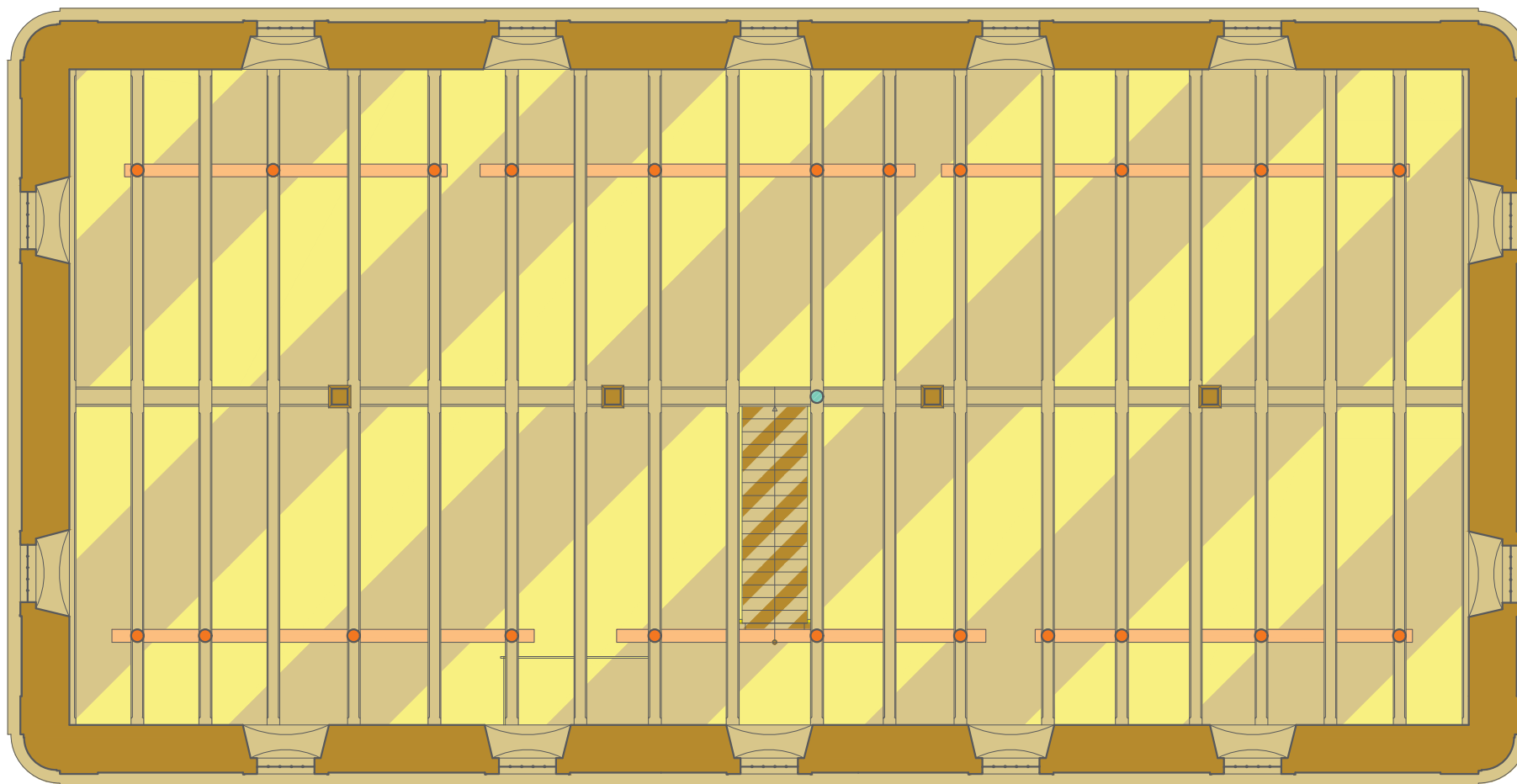
Bašt (okr. Praha–východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		blíže nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.2
stavební vývoj	1. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

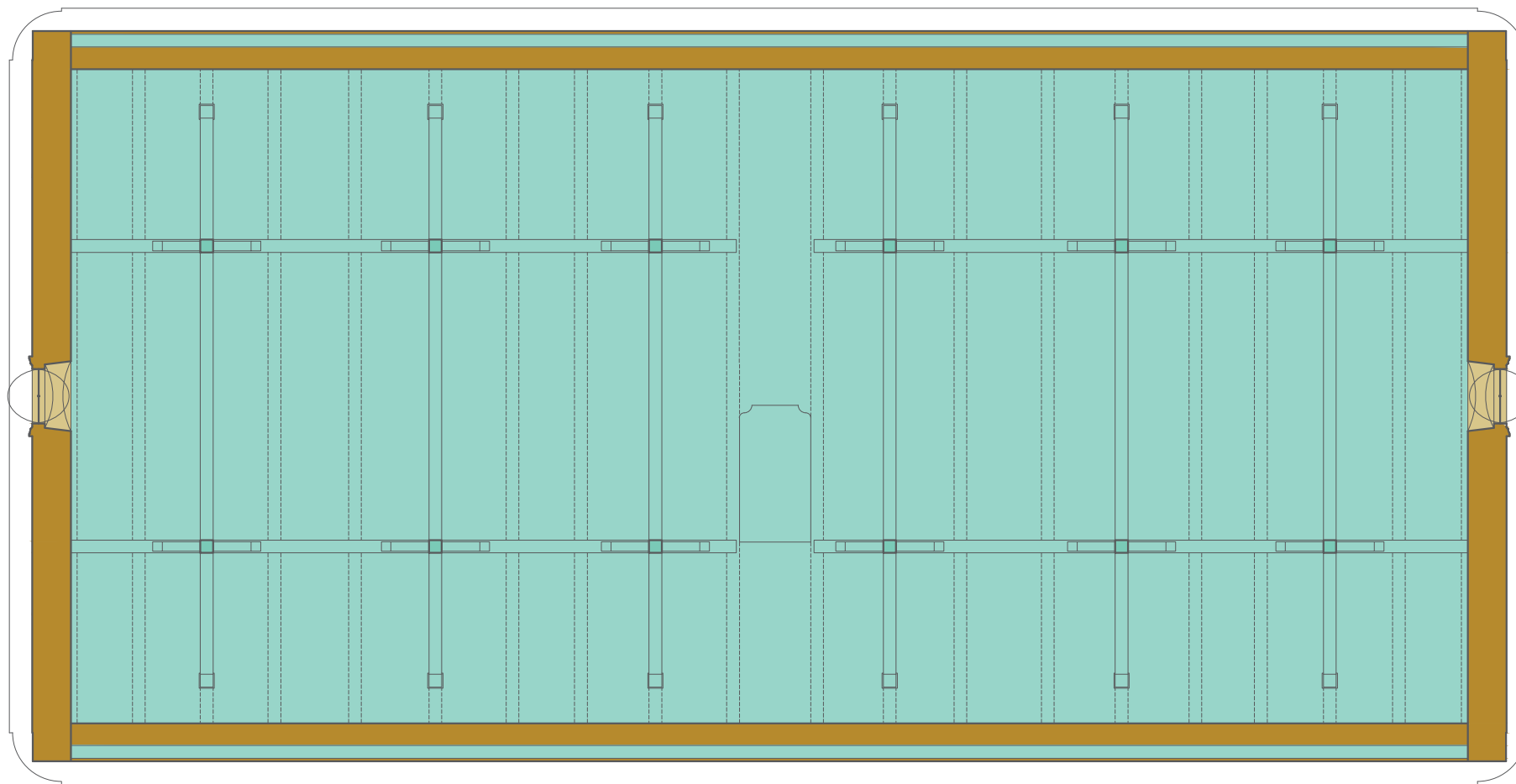
Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		blíže nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.3
stavební vývoj	2. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

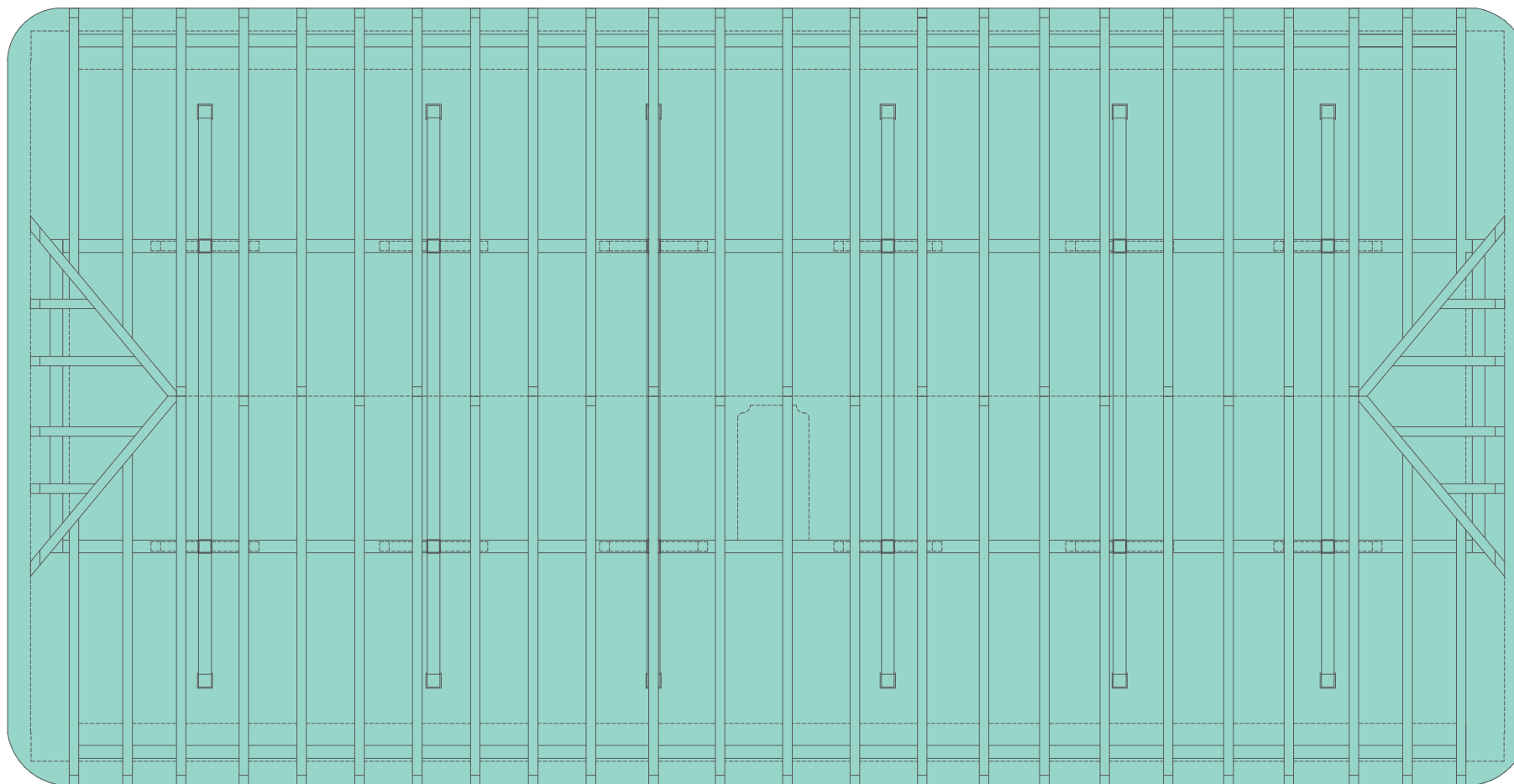
Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		blíže nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.4
stavební vývoj	podkroví	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

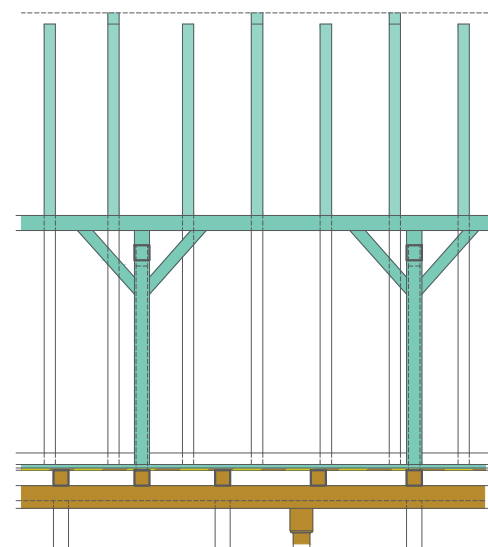
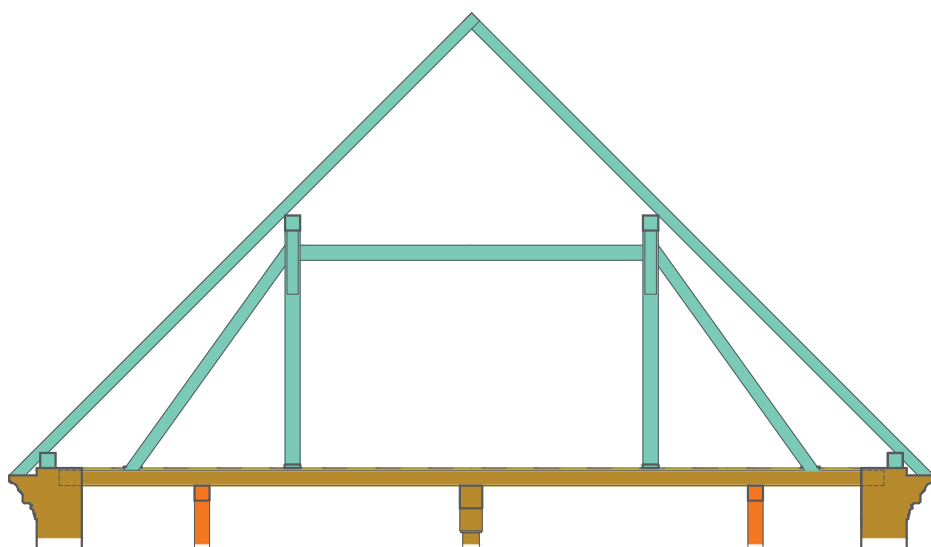
Bašt (okr. Praha–východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		bližše nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.5
stavební vývoj	krov	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha–východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

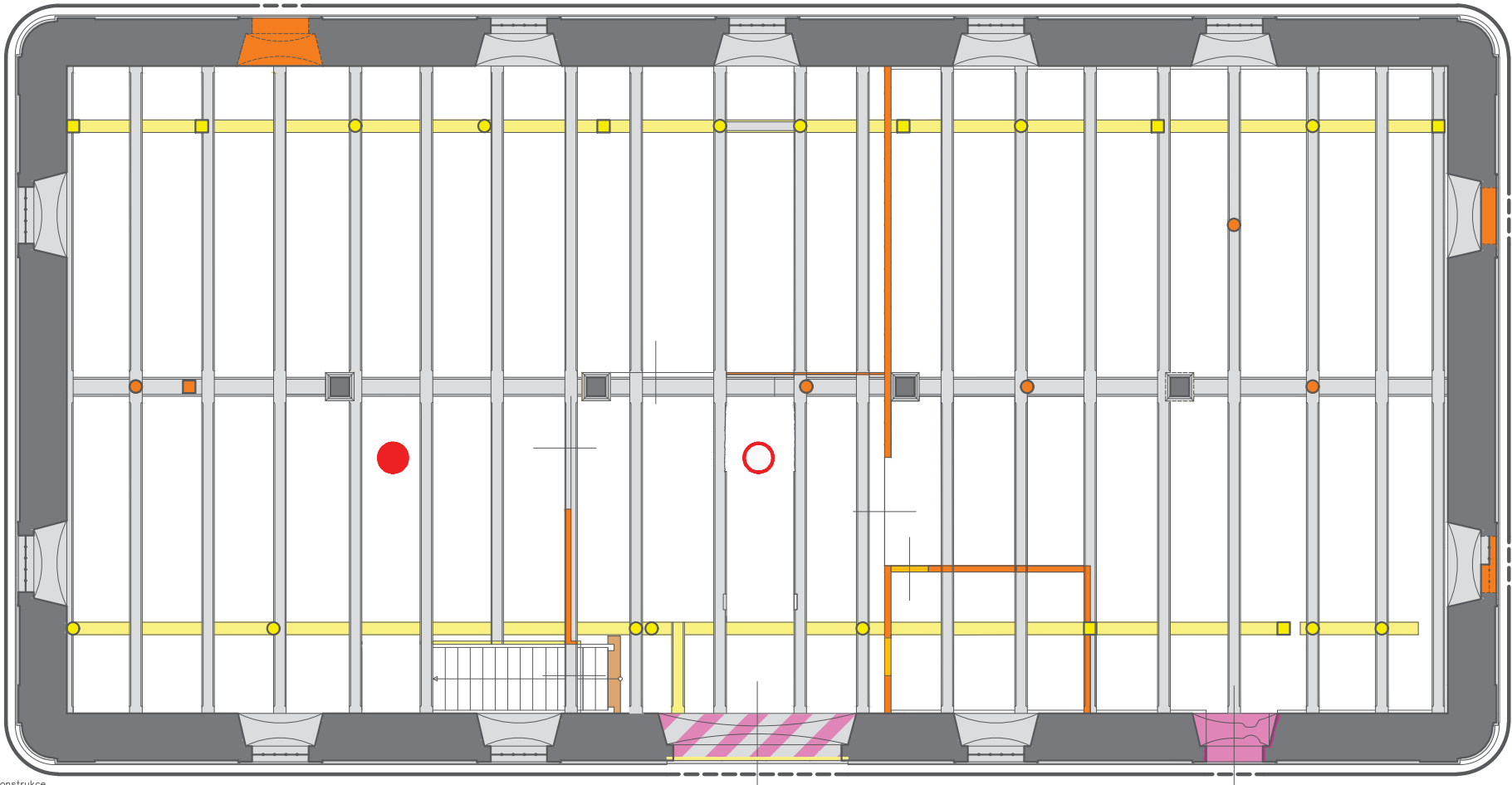

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu	
		pozdně barokní (1767–1768)
		počátek 20. století (1913 a před rokem 1923)
		po roce 1923
		blíže nedatované úpravy ve 20. století
		zařazeno hypoteticky

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	2.6
stavební vývoj	krov – řezy	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

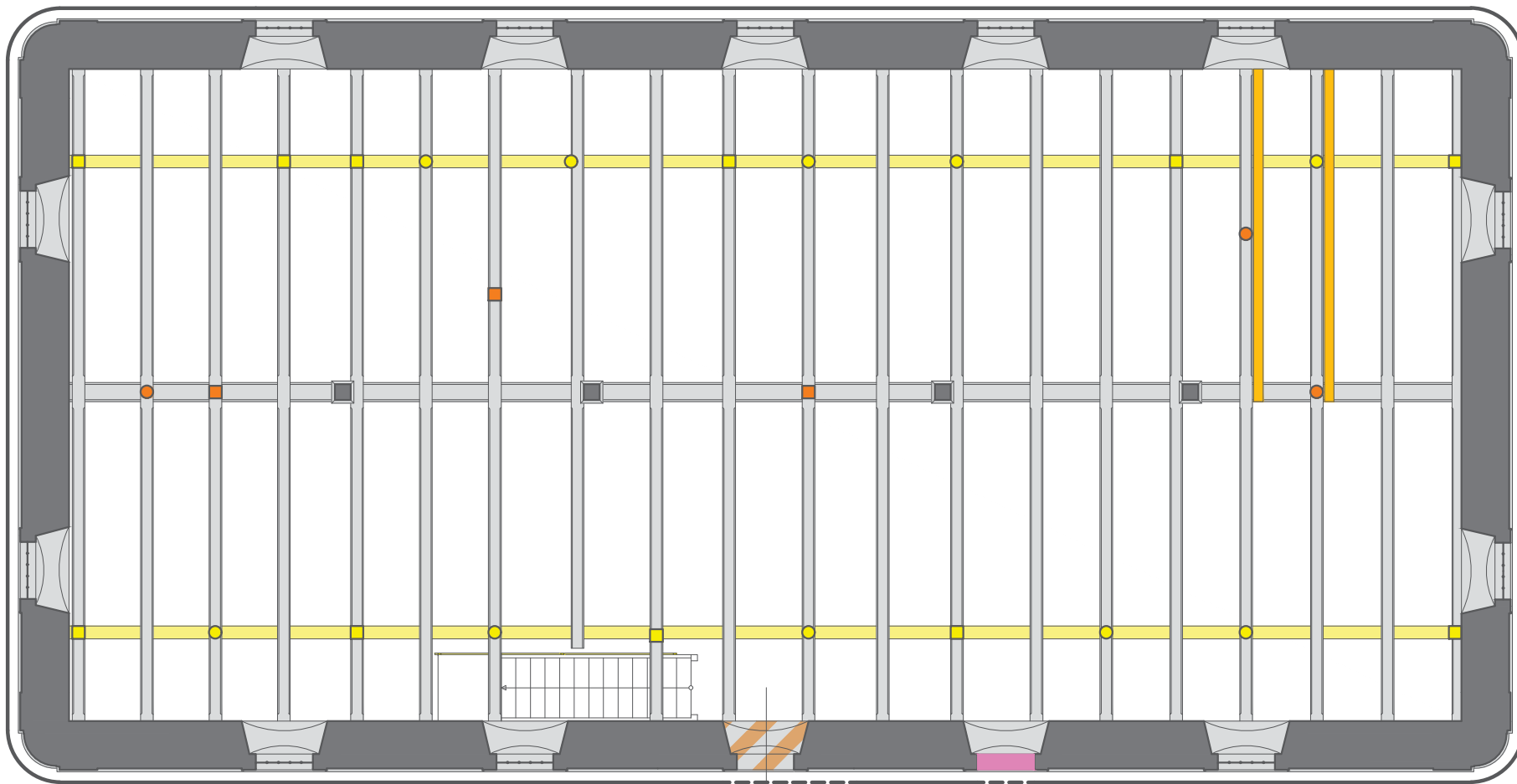

<table border="0"> <tr> <td style="font-size: 8px;">konstrukce v řezu</td> <td style="font-size: 8px;">konstrukce nad rovinou řezu</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #444;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ccc;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #800000;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #c08040;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #fff;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #fff;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffff00;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffff99;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ff8c00;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffcc00;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #cc00cc;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffccff;"></td> </tr> </table>	konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu													<p>konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu</p> <p>konstrukce a prostory hodnotné</p> <p>konstrukce a prostory neutrální</p> <p>konstrukce a prostory částečně rušivé</p> <p>konstrukce a prostory zásadně rušivé</p> <p>konstrukce a prostory doporučené k obnově</p>	<p>— — — — — hodnotná průčelí zachovaná/narušená</p> <p>— — — — — hodnotné svislé konstrukce zachované/narušené</p> <p>● zachované hodnotné stropy</p> <p>○ narušené hodnotné stropy</p> <p>● zachované hodnotné podlahy</p> <p>○ narušené hodnotné podlahy</p>
konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu															

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.1
památkové hodnocení	přízemí	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

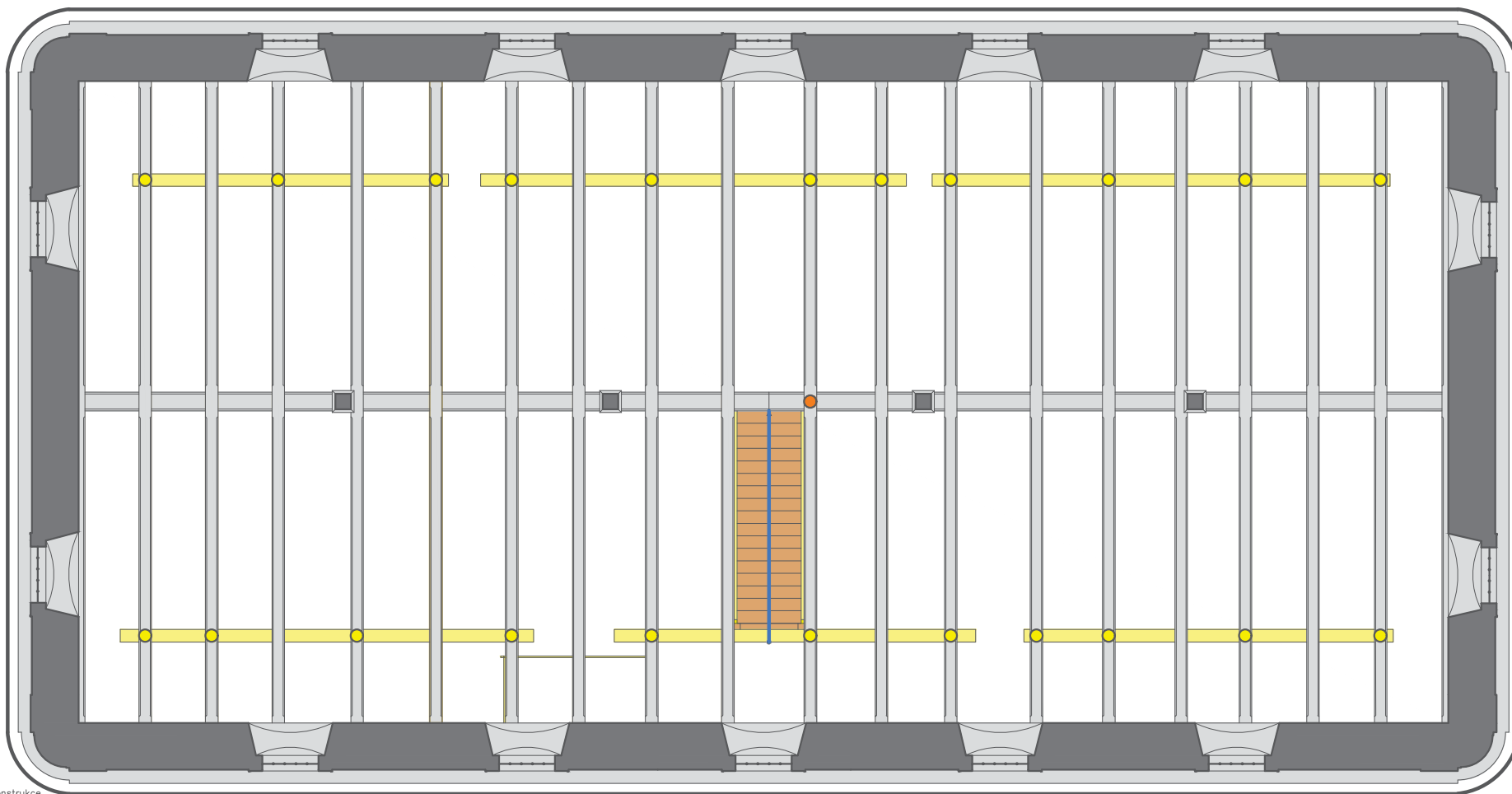
konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu

konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu
 konstrukce a prostory hodnotné
 konstrukce a prostory neutrální
 konstrukce a prostory částečně rušivé
 konstrukce a prostory zásadně rušivé
 konstrukce a prostory doporučené k obnově

— — — — — hodnotná průčelí zachovaná/narušená
 — — — — — hodnotné svislé konstrukce zachované/narušené
 zachované hodnotné stropy
 narušené hodnotné stropy
 zachované hodnotné podlahy
 narušené hodnotné podlahy

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.2
památkové hodnocení	1. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

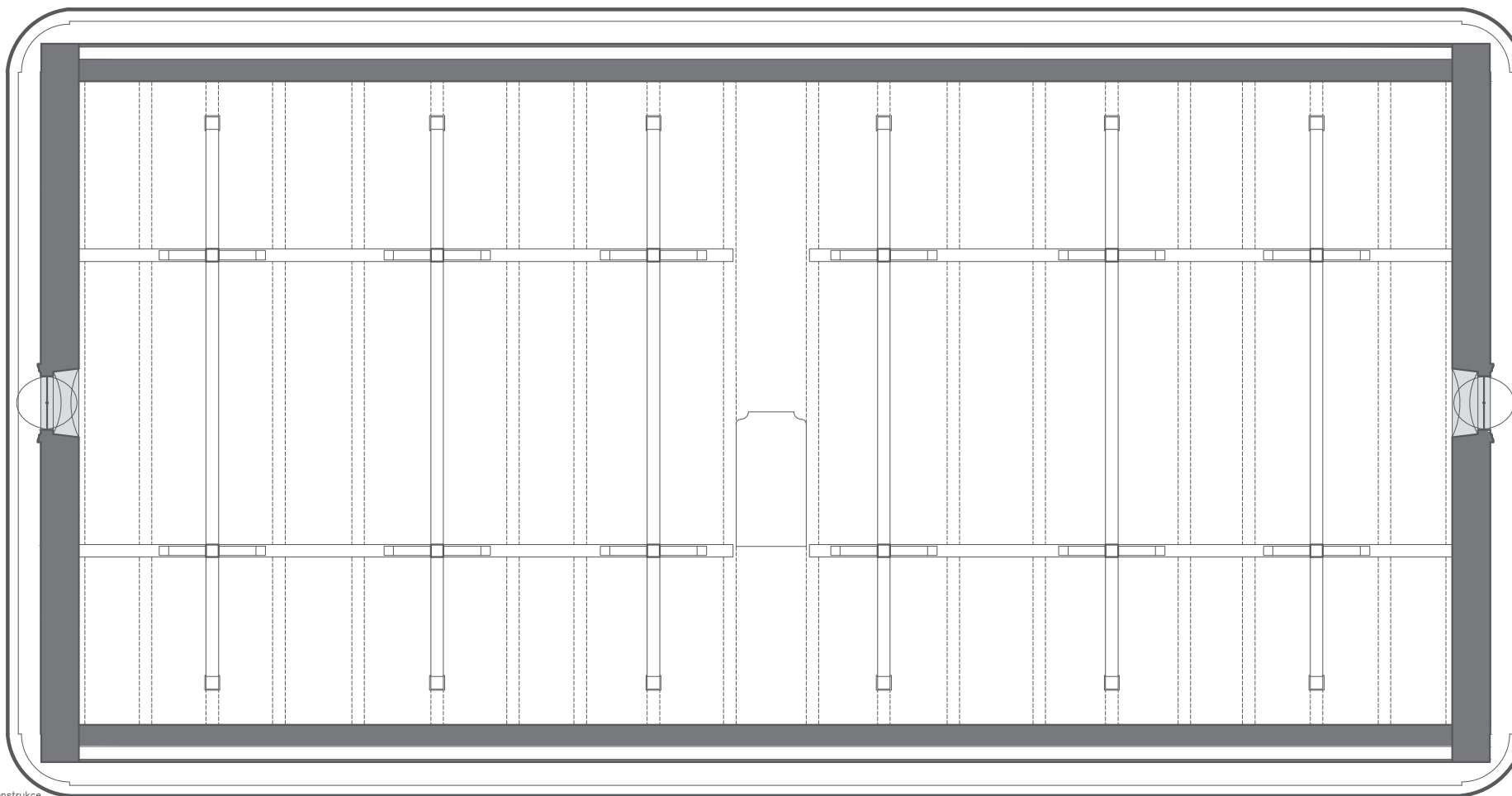

		konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu
		konstrukce a prostory hodnotné
		konstrukce a prostory neutrální
		konstrukce a prostory částečně rušivé
		konstrukce a prostory zásadně rušivé
		konstrukce a prostory doporučené k obnově

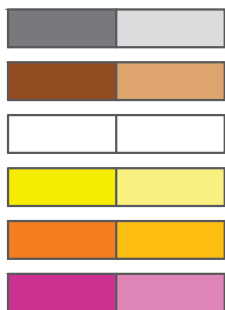
	hodnotná průčelí zachovaná/narušená
	hodnotné svislé konstrukce zachované/narušené
	zachované hodnotné stropy
	narušené hodnotné stropy
	zachované hodnotné podlahy
	narušené hodnotné podlahy

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.3
památkové hodnocení	2. patro	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

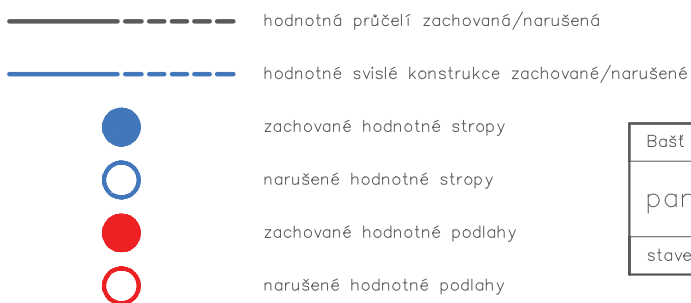
Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu   konstrukce nad rovinou řezu

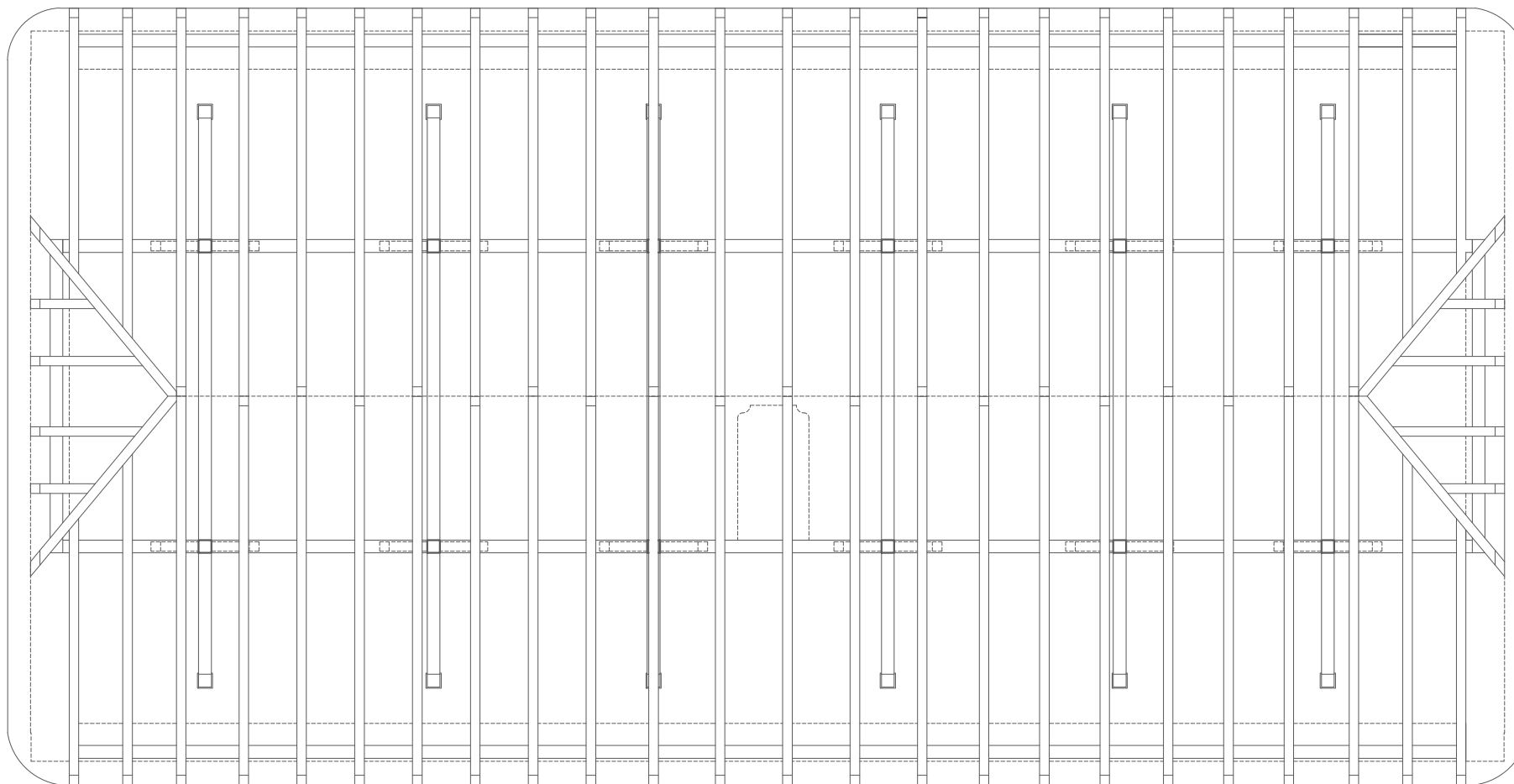

konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu
 konstrukce a prostory hodnotné
 konstrukce a prostory neutrální
 konstrukce a prostory částečně rušivé
 konstrukce a prostory zásadně rušivé
 konstrukce a prostory doporučené k obnově

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.4
památkové hodnocení	podkroví	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

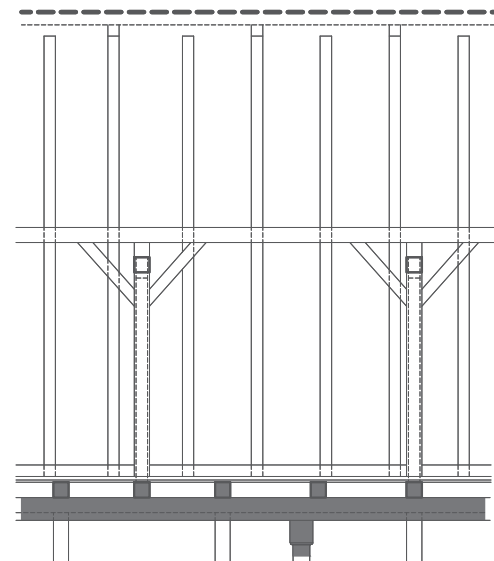
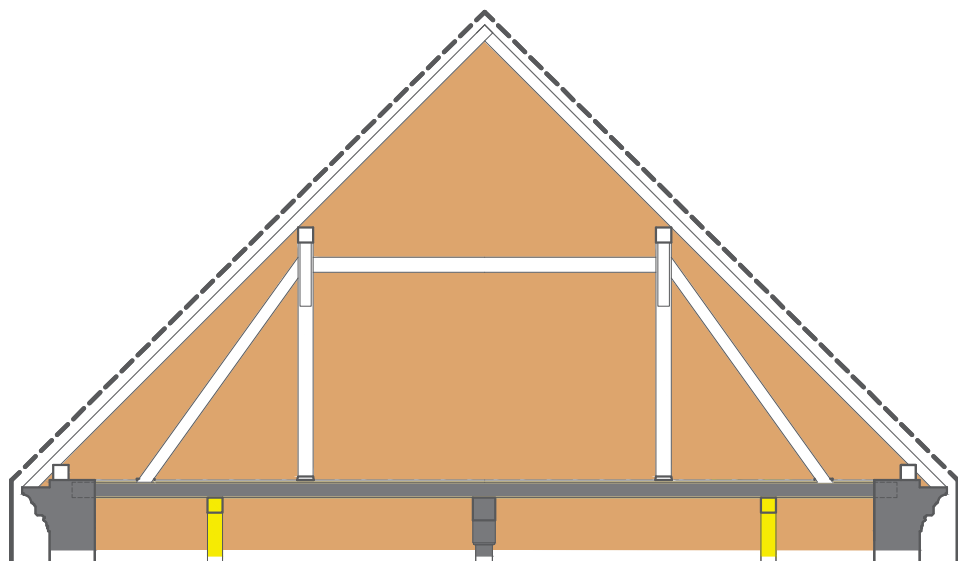
Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

<table border="0"> <tr> <td style="font-size: 8px;">konstrukce v řezu</td> <td style="font-size: 8px;">konstrukce nad rovinou řezu</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #444;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ccc;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #800000;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #c08040;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #fff;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #fff;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffff00;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffff99;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ff8c00;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffcc00;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #cc00cc;"></td> <td style="width: 20px; height: 15px; background-color: #ffccff;"></td> </tr> </table>	konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu													<p>konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu</p> <p>konstrukce a prostory hodnotné</p> <p>konstrukce a prostory neutrální</p> <p>konstrukce a prostory částečně rušivé</p> <p>konstrukce a prostory zásadně rušivé</p> <p>konstrukce a prostory doporučené k obnově</p>	<p>— — — — — hodnotná průčelí zachovaná/narušená</p> <p>— — — — — hodnotné svislé konstrukce zachované/narušené</p> <p>● zachované hodnotné stropy</p> <p>○ narušené hodnotné stropy</p> <p>● zachované hodnotné podlahy</p> <p>○ narušené hodnotné podlahy</p>
konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu															

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.5
památkové hodnocení	krov	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

Bašt (okr. Praha-východ) – sýpka hospodářského dvora, st. parc. 1/1, k. ú. Bašt

konstrukce v řezu	konstrukce nad rovinou řezu

konstrukce a prostory tvořící podstatu objektu
 konstrukce a prostory hodnotné
 konstrukce a prostory neutrální
 konstrukce a prostory částečně rušivé
 konstrukce a prostory zásadně rušivé
 konstrukce a prostory doporučené k obnově

— — — — — hodnotná průčelí zachovaná/narušená
 — — — — — hodnotné svíslé konstrukce zachované/narušené
 zachované hodnotné stropy
 narušené hodnotné stropy
 zachované hodnotné podlahy
 narušené hodnotné podlahy

Bašt – sýpka hospodářského dvora	rejstř. č. ÚSKP 13033/2–1987	3.6
památkové hodnocení	krov – řezy	
stavebněhistorický průzkum	Mgr. Marek Pařízek 2020 marek.parizek@seznam.cz	1:100 A4

PŘÍLOHA I – Tomáš Kyncl, *Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti. Výzkumná zpráva č. 111-19* (nepublikováno), Brno 2019.

Výzkumná zpráva

č. 111-19

Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků
sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti

1. Úvod

Náplní výzkumné zprávy je dendrochronologické datování dřevěných prvků. Ukáží-li se jejich letokruhové řady spolehlivě synchronizovatelné s absolutně datovanou standardní letokruhovou chronologií, je výsledkem absolutní datování jednotlivých letokruhů zkoumaných dřevěných prvků. Pokud je zjištěn podkorní letokruh, pak je jeho datace rokem skácení stromu použitého ke zhotovení prvku. Rok skácení stromu ovšem nemusí být totožný s rokem výstavby objektu, protože je třeba připočítat dobu potřebnou pro opracování případně i sušení dřeva.

Obsahem zprávy je dendrochronologické datování konstrukčních prvků krovu a stropů sýpky v areálu hospodářského dvora v Bašti.

2. Zpracovaný materiál

Vzorky byly odebrány z 20 konstrukčních prvků (tab. 2, příloha 1 - 4). Determinace dřeva byla provedena pomocí běžných xylotomických metod (Schweingruber 1990) – 2 trámy byly zhotoveny z jedlového, 15 ze smrkového a 3 z dubového dřeva.

3. Metoda dendrochronologického zpracování

Bylo použito standardních metod chronologie šířek letokruhů, popsaných mj.: Kyncl 2005, Cook & Kairiukstis 1990. Tyto metody zahrnují:

- a) měření šířek letokruhů
- b) relativní synchronizaci získaných letokruhových řad
- c) standardizaci letokruhových řad
- d) pokus o absolutní datování vůči standardním chronologiím jednotlivých dřevin

ad a) měření šířek letokruhů na vývrtech bylo provedeno pomocí polohového měřicího zařízení TimeTable s automatickým vstupem dat do počítače,

ad b) letokruhové křivky byly navzájem porovnány a relativně synchronizovány. Soubory navzájem synchronních křivek byly průměrovány do sumárních křivek,

ad c) před vlastním průměrováním synchronizovaných letokruhových křivek byly z jednotlivých letokruhových řad odstraněny dlouhodobé růstové trendy. Pro jejich eliminaci byla zvolena spline funkce o délce 25 let,

ad d) pokus o absolutní datování byl proveden pomocí programu PAST. Tento program zahrnuje verifikaci dat a synchronizaci letokruhových řad se standardní chronologií. Při použití tohoto programu je míra podobnosti porovnávaných řad resp. chronologií posuzována pomocí korelačního koeficientu a koeficientu souběžnosti (Gleichlaufigkeit) po standardizaci pomocí vysokofrekvenčních filtrů dle Hollsteina (1980) a metodou Baillie & Pilcher (1973). Nalezená synchronní pozice byla ověřena v programu Cofecha, kde byl vypočítán korelační koeficient bez použití výše uvedených filtrů.

4. Použité standardní chronologie a srovnávací letokruhové řady

Pro datování jedlového dřeva byla použita standardní chronologie jedle pro Čechy (je-ce05 - 1131 - 1998), smrk byl datován pomocí standardní chronologie smrku pro Čechy (sm-ce05 - 1151 - 1998). Oba standardy byly sestaveny v Botanickém ústavu AV ČR v Průhonicích. Dubové prvky byly datovány pomocí standardní chronologie dubu pro Čechy (ce-ges04 - 974 - 1998) sestavené Michalem Rybníčkem z MZLU v Brně.

5. Výsledky

5.1. Relativní datování

Žádnou z vyhodnocených letokruhových křivek se nepodařilo relativně synchronizovat. Jednotlivé křivky proto byly datovány samostatně.

5.2. Absolutní datování

Porovnání letokruhových křivek se standardními řadami příslušných dřevin pro Čechy vedlo k nalezení spolehlivých synchronních pozic (tab. 1) pouze v případě jedlových trámů Y7405 a Y7413 (graf 1), smrkových trámů Y7409, Y7414, Y7416 (graf 2) a Y7418 (graf 3) a dubových trámů Y7401 a Y7408 (graf 4).

	je-ce05 (1131 – 1998)	sm-ce05 (1151 - 1998)	ce-ges04 (974 - 1998)
Y7405	2,88**; 3,2**; 68,4%; 68	-	-
Y7413	4,52**; 5,08**; 67,9%; 98	-	-
Y7401	-	-	5,79**; 5,05**; 60,5%; 215
Y7408	-	-	3,19**; 3,32**; 67,4%; 118
Y7409	-	2,42*; 3,39**; 64,8%; 64	-
Y7414	-	6,07**; 5,91**; 72,9%; 59	-
Y7416	-	6,42**; 6,97**; 66,4%; 110	-
Y7418	-	3,74**; 3,69**; 65,1%; 53	-

Tab. 1: Hodnoty t-testu korelačního koeficientu po standardizaci letokruhových řad pomocí pětiletého klouzavého průměru (první číslo) a metodou popisovanou Hollsteinem (1980) (druhé číslo). Dále je uvedena hodnota koeficientu souběžnosti (GI) a délka překrytí srovnávaných letokruhových řad. Hodnoty označené *) jsou signifikantní na hladině významnosti 99,5 %, **) signifikantní na hladině významnosti 99,95%.

5.3. Rok kácení stromů – datování podkorních letokruhů

Podkorní letokruhy datujících rok kácení použitých stromů byly na většině z datovaných trámů již zcela vytvořeny (včetně pozdního dřeva) což znamená, že tyto stromy byly káceny v době vegetačního klidu (cca říjen – duben). Na jednom z trámů byl podkorní letokruh neúplný - strom byl kácen v průběhu vegetační sezóny. V případě trámů bez dochovaného podkorního letokruhu bylo možné určit pouze nejmladší rok, po kterém byl strom pokácen. Detailní přehled výsledků je uveden v tabulce 2.

6. Závěr

Datované stropní trámy sýpky byly zhotoveny ze smrků pokácených v letech 1764 - 1768. Konstrukční prvky středních průvlaků stropů byly zhotoveny z jedlí, smrků a dubů pokácených v letech 1766 - 1767. Datovaný trám krovu byl zhotoven ze smrku pokáceného někdy po roce 1910. Trámy dodatečně vložených bočních stolic podepírajících stropní trámy se nepodařilo dendrochronologicky datovat. Detailní přehled výsledků je uveden v tabulce 2 a v přílohách 1 - 4.

Literatura:

- Baillie M.G.L., Pilcher J.R. 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-ring Bulletin* 33: 7-14.
- Cook E.R., Kairiukstis L.A. (eds., 1990): *Methods of dendrochronology*. Kluwer Acad. Publ., Dodrecht - Boston - London.
- Kyncl J. 2005: Dendrochronologické datování dřeva. In. Vinař a kol.: *Historické krovky II*. Grada, s. 156-170.
- Schweingruber, F.H., 1990: *Microscopic wood anatomy*. 3. ed. Birmensdorf, WSL. 226 s.

V Brně dne 2. 12. 2019

Tomáš Kyncl

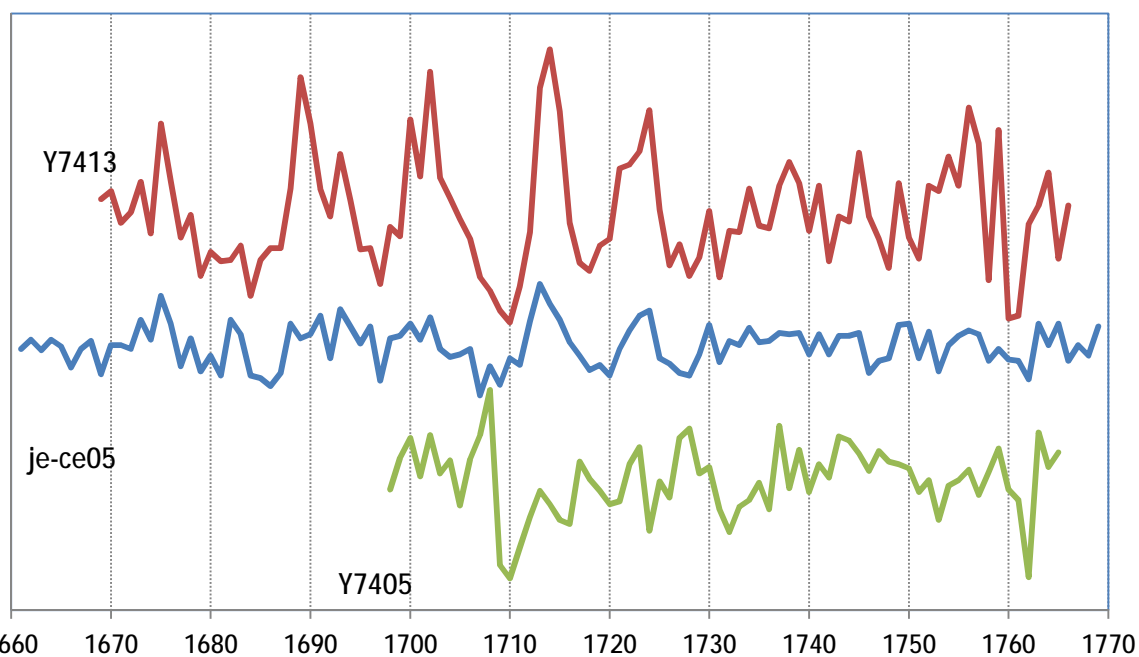

objednal	Marek Řezníček	kraj / okres	Praha - východ	nadmořská výška	225 m n. m.
adresa		obec	Bašť	zeměpisná šířka	50.2039747 N
telefon	605 171 263	ulice (orientační číslo)		zeměpisná délka	14.4749064 E
e-mail	marek.reznicek@seznam.cz	číslo popisné		zpracoval	Kyncl T.
datum odběru	15. 10. 2019	objekt	sýpka hospodářského dvora	datoval	Kyncl T.

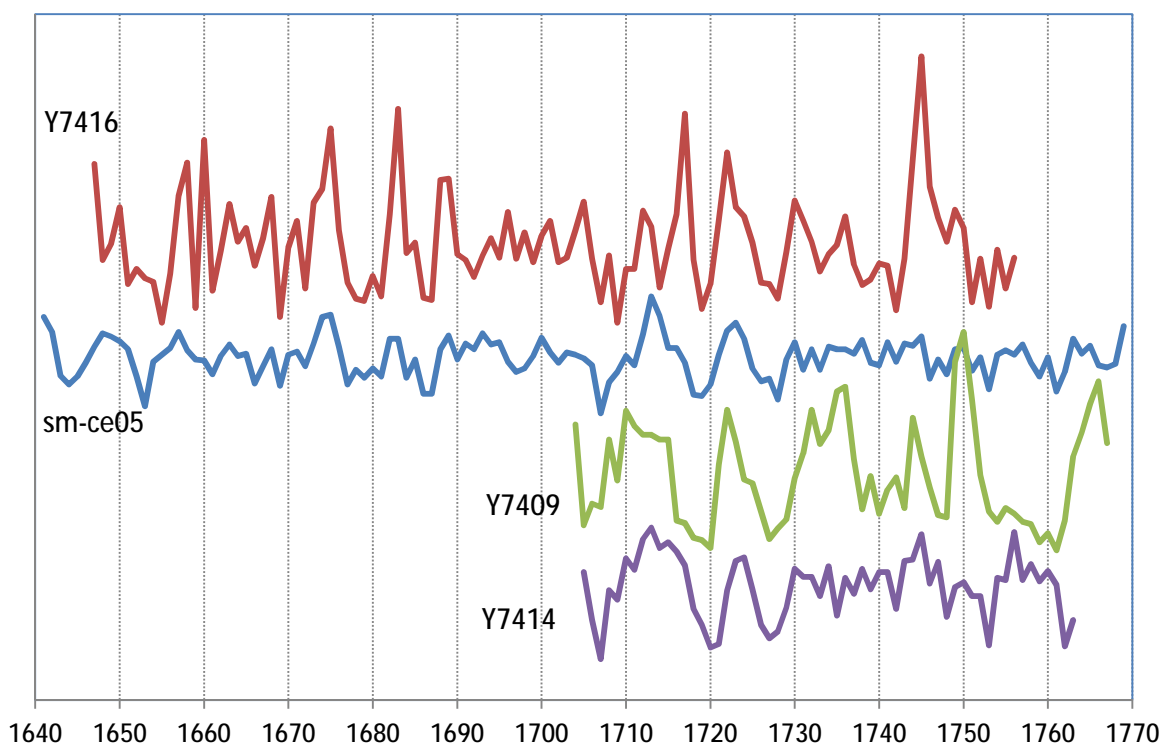
čís.	způsob oprac.	značka	tloušťka cm	délka cm	WK	konstrukce	popis prvku	poznámka	číslo vzorku	dřevina	počet letok. /běl	datum skácení
1					A	strop přízemí	2. sloupek prostředního průvlaku od Z (zdobený)		Y7401	dub	215 / 11	1766/67
2					A	strop přízemí	5. stropní trám od V		Y7402	smrk	101	-
3					A	strop přízemí	8. stropní trám od V		Y7403	smrk	33	-
4					A	strop přízemí	7. stropní trám od V		Y7404	smrk	47	-
5					A	strop přízemí	střední průvlak		Y7405	jedle	68	1766 1
6					A	strop přízemí	S boční průvlak		Y7406	smrk	62	-
7					A	strop přízemí	S boční průvlak - 6. sloupek od Z		Y7407	smrk	54	-
8					A	strop 1. patra	sloupek středního průvlaku (zdobený)		Y7408	dub	118 / 8 +5-8	1767-1770
9					A	strop 1. patra	4. stropní trám od Z		Y7409	smrk	64	1767/68
10					A	strop 1. patra	S boční průvlak		Y7410	smrk	73	-
11					A	strop 1. patra	S boční průvlak - 4. sloupek od Z		Y7411	smrk	61	-
12					N	schody do 2. patra	S bočnice schodiště		Y7412	smrk	69	-
13					A	strop 2. patra	1. sloupek středního průvlaku od Z (zdobený)		Y7413	jedle	98	1766/67
14					A	strop 2. patra	9. stropní trám od Z		Y7414	smrk	59	1764/65
15					A	schody do podkroví	stupeň schodiště		Y7415	smrk	46	-

16				A	strop 2. patra	5. stropní trám od V		Y7416	smrk	110	1756+
17				A	krov	S krokev 5. vazby od V		Y7417	smrk	26	-
18				A	krov	S krokev 3. vazby od Z		Y7418	smrk	53	1910+
19				A	krov	prahová vaznice na J straně (s dlaby)		Y7419	smrk	44	-
20				N	vstup do přízemí na J straně	překlad vstupu		Y7420	dub	32 / -	-

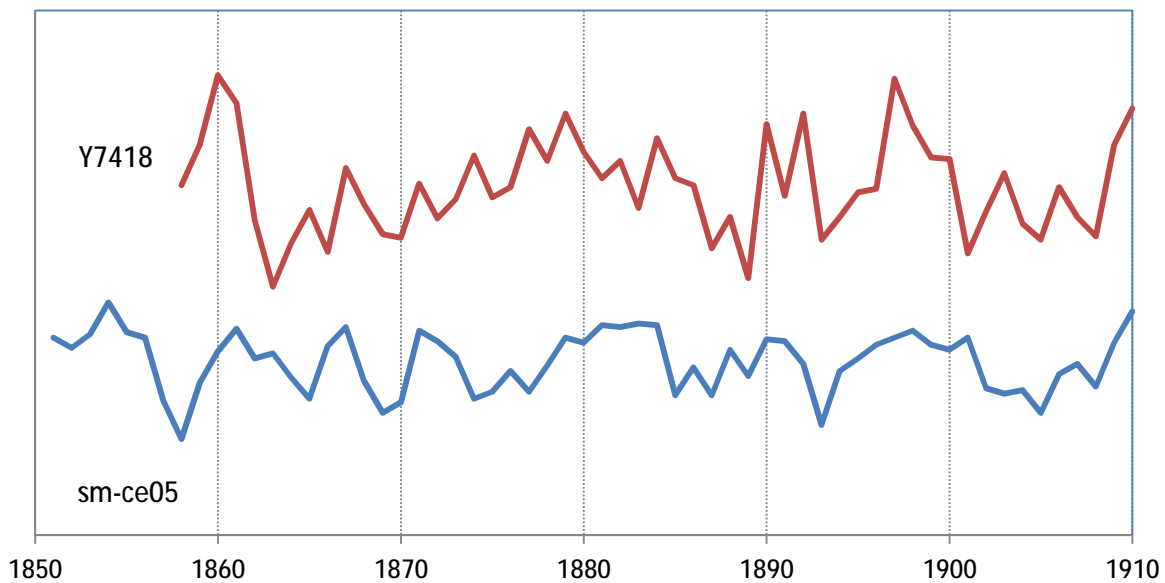
Tab. 2: Přehled parametrů vzorků odebraných z dřevěných konstrukčních prvků sýpky v Bašti. Doba kácení použitého stromu je uvedena ve sloupci „datum skácení“ ve tvaru např. 1806/07 - strom kácen na přelomu let 1806 - 1807; 1793+ - strom pokácen někdy po roce 1793 (vzorek bez podkorního letokruhu).

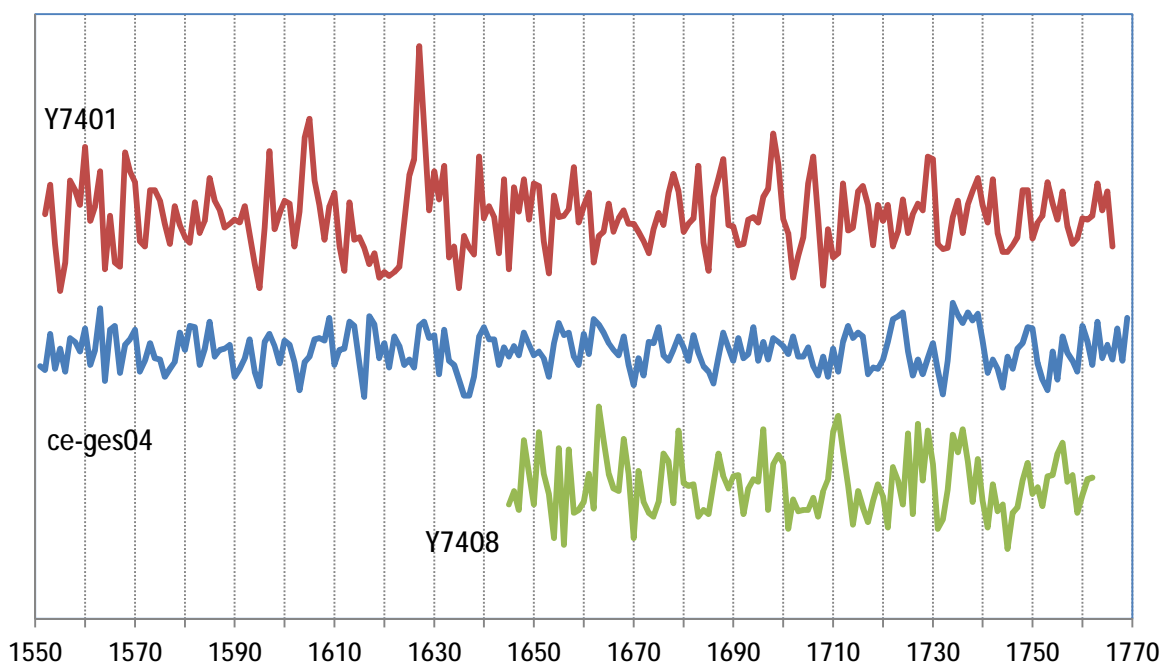
Graf 1: Porovnání letokruhových křivek jedlových trámů Y7405 a Y7413 se standardní chronologií jedle pro Čechy (je-ce05).

Graf 2: Porovnání letokruhových křivek smrkových trámů Y7409, Y7414 a Y7416 se standardní chronologií smrku pro Čechy (sm-ce05).

Graf 3: Porovnání letokruhové křivky smrkového trámu Y7418 se standardní chronologií smrku pro Čechy (sm-ce05).

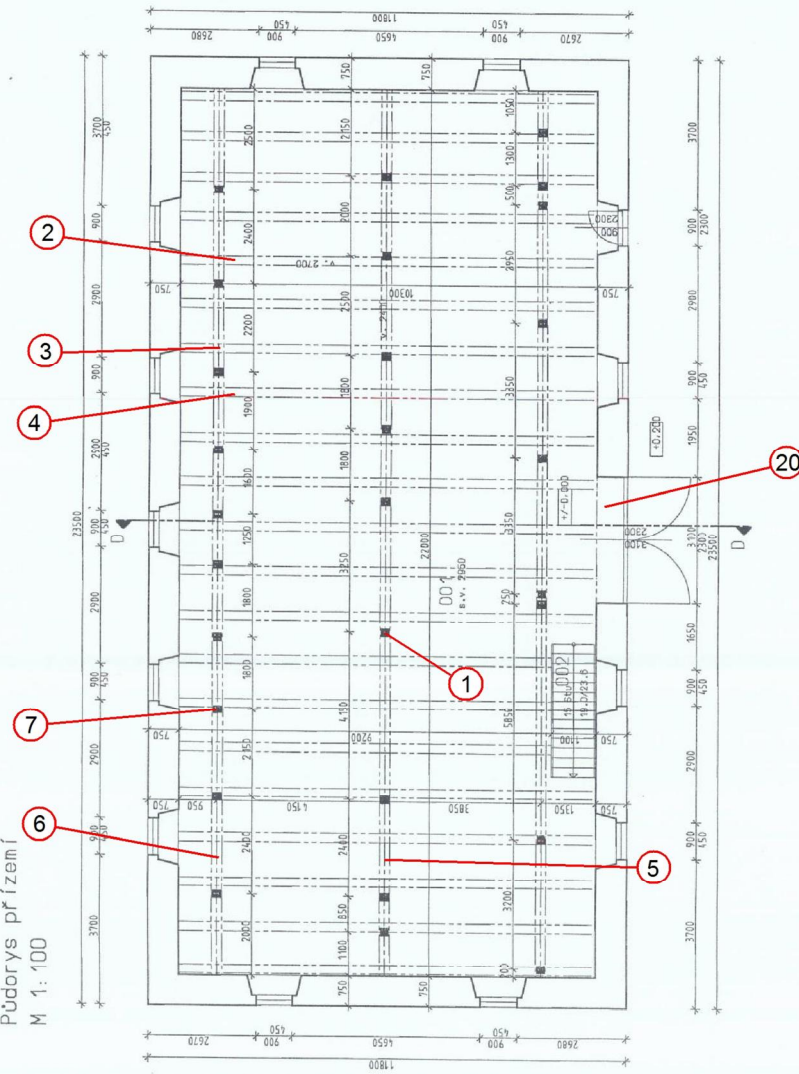

Graf 4: Porovnání letokruhových křivek dubových trámů Y7401 a Y7408 standardní chronologií dubu pro Čechy (ce-ges04).

Přílohy:

1. Púdorys přízemí s vyznačenými místy odběru dendrochronologických vzorků.
2. Púdorys 1. patra s vyznačenými místy odběru dendrochronologických vzorků.
3. Púdorys 2. patra s vyznačenými místy odběru dendrochronologických vzorků.
4. Púdorys krovu s vyznačenými místy odběru dendrochronologických vzorků.

Půdorys přízemí
M 1:100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	UPRAVA POVRCHU STĚNY	PODLAHA dřevěná prkenná dřevěná	STŘOP pikenný záklap
001	Sklad, prostory	222,87	omítky	prkenná dřevěná	pikenný záklap
002	Schodiště	3,63		dřevěné	

Legenda

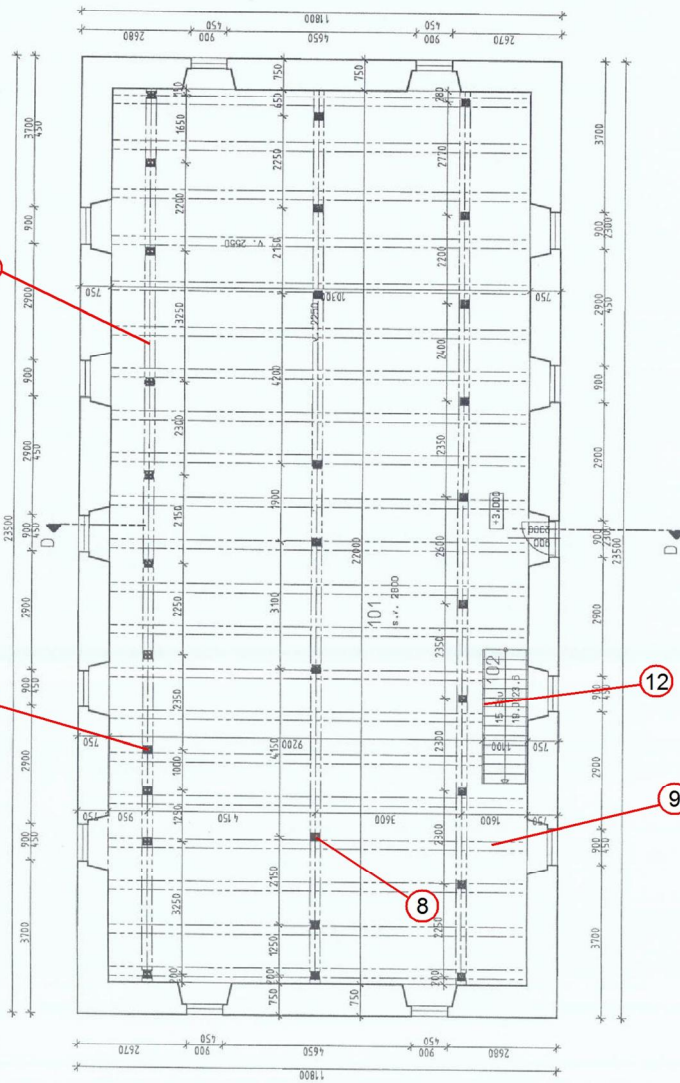
stěna/lci zdivo kombinované z kamene a cihel
dřevěná konstrukce

STAVBA:	Skacy a prodejny použitých nahradních dílů na automobily	NAVŘÍHL VYPRACOVAL: Inž. K. Bálečvá	FORMÁT: 2x24
KRAJ: Stř.	OBEC: Břeň	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubáček - GLOBAL	Jmřichova Plochy 606, Praha 5	Č. ZAKAZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU:	Hala A - půdorys přízemí	M 1:100	Č. VÝKRESU 4

Půdorys 1.NP
M 1:100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	ÚPRAVA POVRCHU	STĚNY	STROP
101	Sklad, prostory	222,67	dřevěná příkenná	omítky	příkenný záklap
102	Schodiště	3,63	dřevěné	-	-

Legenda

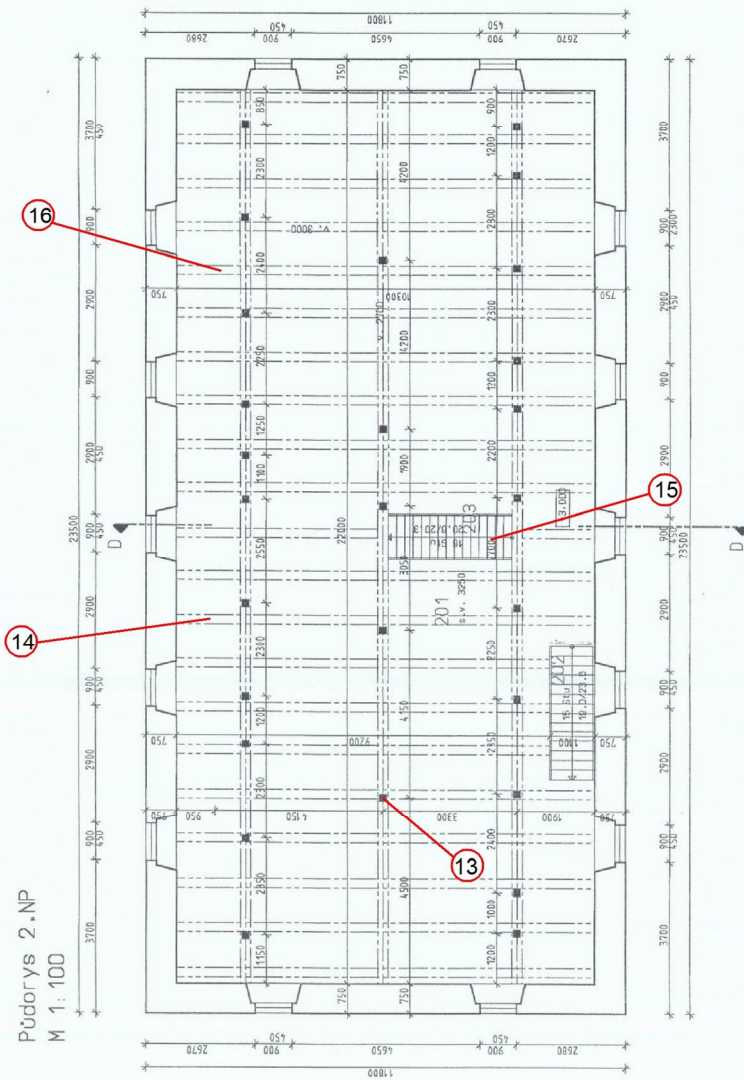

stávající zdivo kombinované z kamena a cihel
dřevěné konstrukce

STAVBA:	Skлады a prodejny použitých náhradních dílů na automobily	FORMÁT: 2xA4
NAVŘEL, VYPRACOVAL:	ing. K. Bášová	DATUM: 10/2000
KRAJ: Stř.	OBEC: Bábř	C. ZAKAZ.: 26/2000
INVESTOR:	David Hubálek - GLOBAL Jindřichova Plochy 566, Praha 5	M. Č. VYKRESU: 5
PŘEDMET VYKRESU:	M. Č. VYKRESU: 5	1:100
Hala A - půdorys 1. NP		

Půdorys 2.NP
M 1:100

Tabulka místností - hala A

POř.	MÍSTNOST	PLŮCHA m ²	UPRAVA POVRCHU	STĚNY prkenný základ	STROP
201	Sklad. prostory	219,51	dřevěná prkenná dřevěná	omítky	-
202	Schodiště	3,63	dřevěná	-	-
203	Schodiště	3,35	dřevěná	-	-

Legenda

stávající zdivo kombinované z kamene a cihel

dřevěná konstrukce

STAVBA:

Sklady a prodejny použitých
náhradních dílů na automobily

NAVRHL. VYPRACOVAL:

Ing. K. Bašová

KRAJ, St.

OBEC: Bašf

INVESTOR:

David Hubálek - GLOBAL
Jindřicha Plachty 566, Praha 5

PŘEDMĚT VÝKRESU:

Hala A - půdorys 2. NP

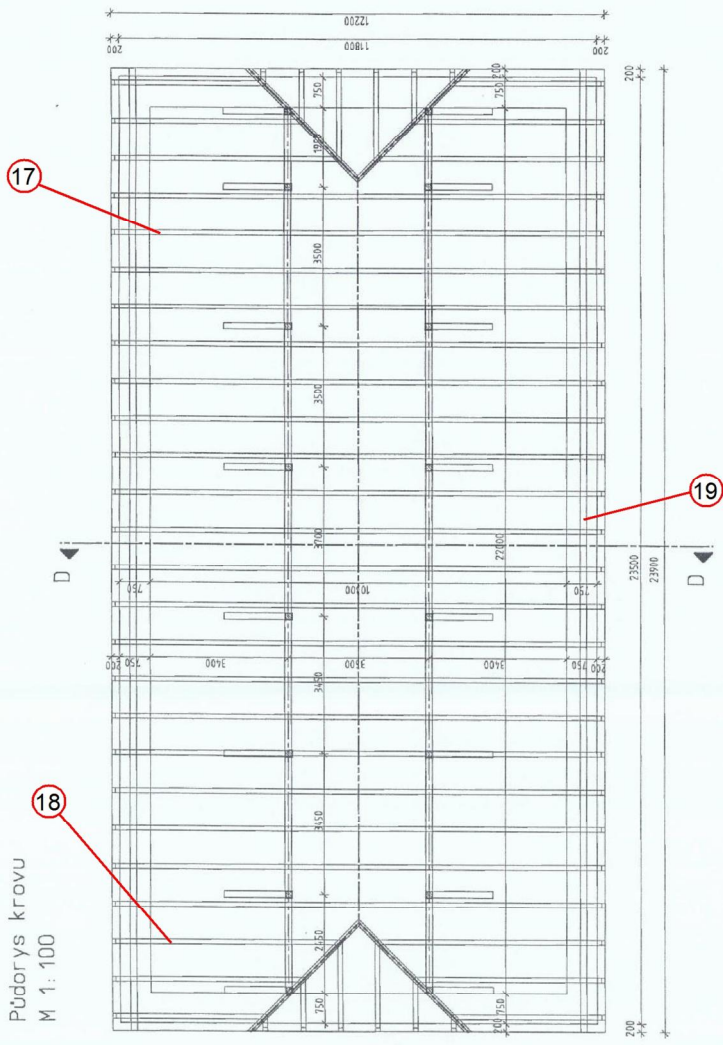
M

1:100

Č. VÝKRESU

6

Půdorys krovu
M 1:100

Legenda

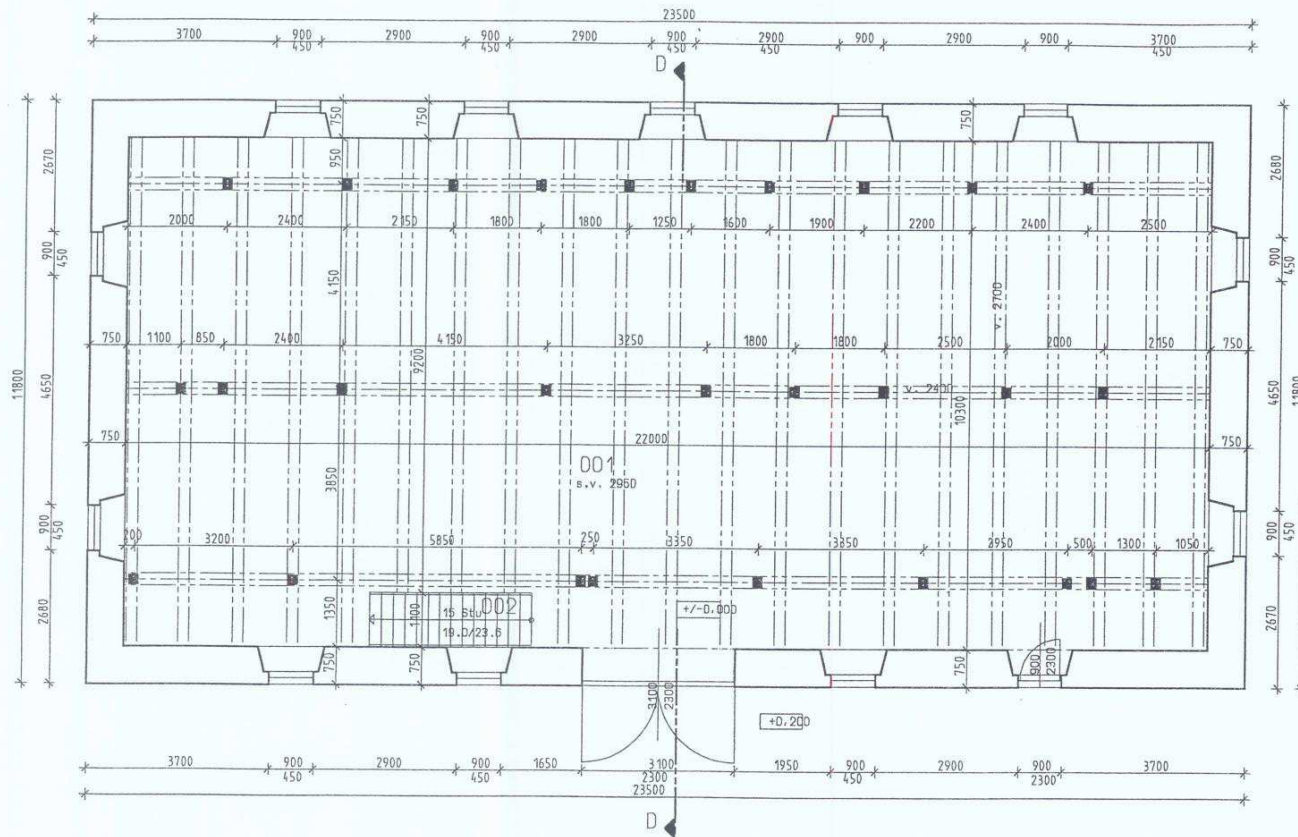
- stěnovací zdivo kombinované z kamene a cihel
- dřevěné konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		FORMÁT: 2xA4
MAVRHL, VYPRACOVAL: Ing. K. Bašová	OBEC: Bláň	DATUM: 10/2000
KRAJ: Stř.	INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000
PŘEDMĚT VYKRESU: Hala A - krov	M 1:100	Č. VYKRESU 8

**PŘÍLOHA II – Klára Bášová, Zaměření výchozího stavu hospodářského dvora v Bašti
(*Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily*), 10/2000. Reprodukce:
Obec Bašť, archiv obce.**

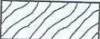
Půdorys přízemí
M 1: 100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	UPRAVA POVRCHU		
			PODLAHA	STĚNY	STROP
001	Sklad. prostory	222,87	dřevěná prkenná	omítky	prkenný záklap
002	Schodiště	3,63	dřevěné	-	-

Legenda

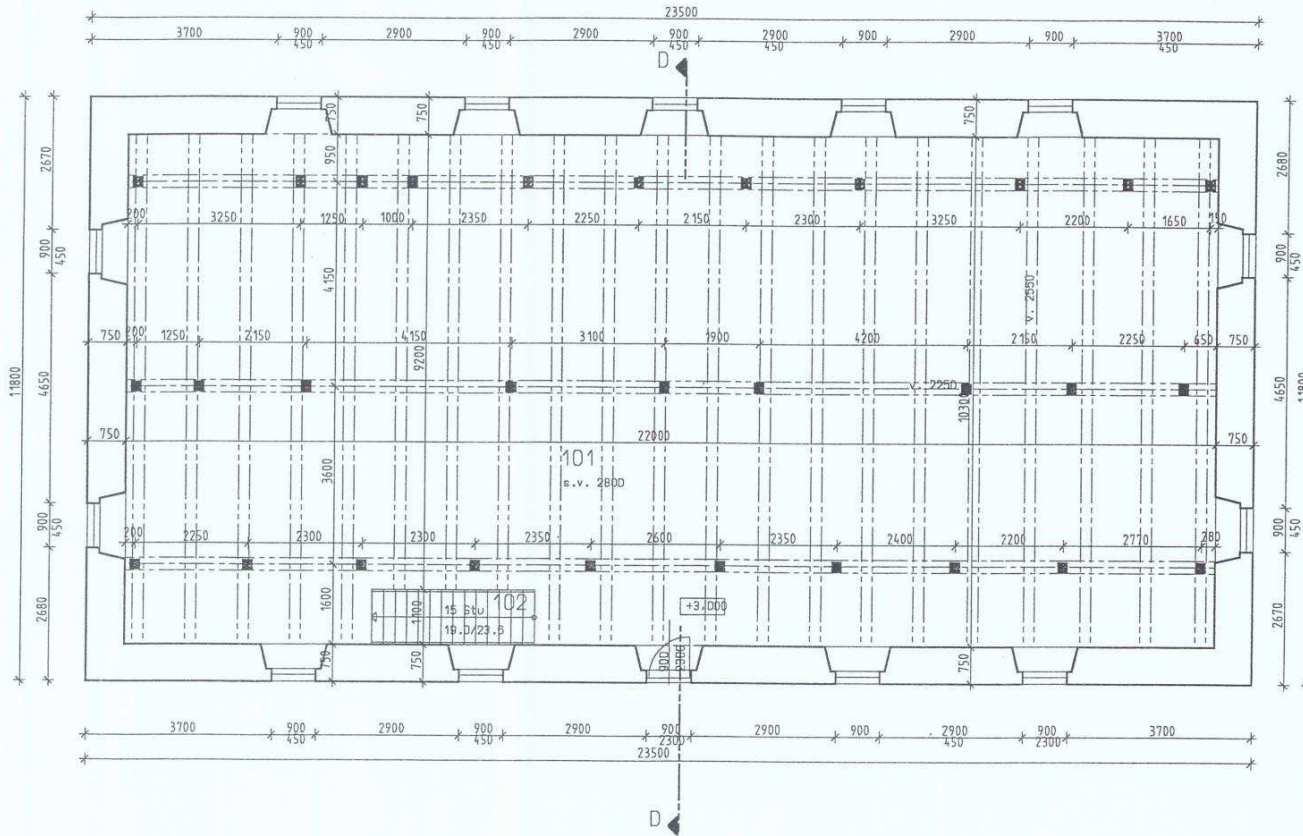
- stávající zdivo kombinované z kamene a cihel
- dřevěné konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2xA4	
KRAJ: Stř. OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - půdorys přízemí	M 1:100	Č. VÝKRESU 4

Půdorys 1.NP

M 1:100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	ÚPRAVA POVRCHU		
			PODLAHA	STĚNY	STROP
101	Sklad. prostory	222,87	dřevěná prkenná	omítky	prkenný záklap
102	Schodiště	3,63	dřevěné	-	-

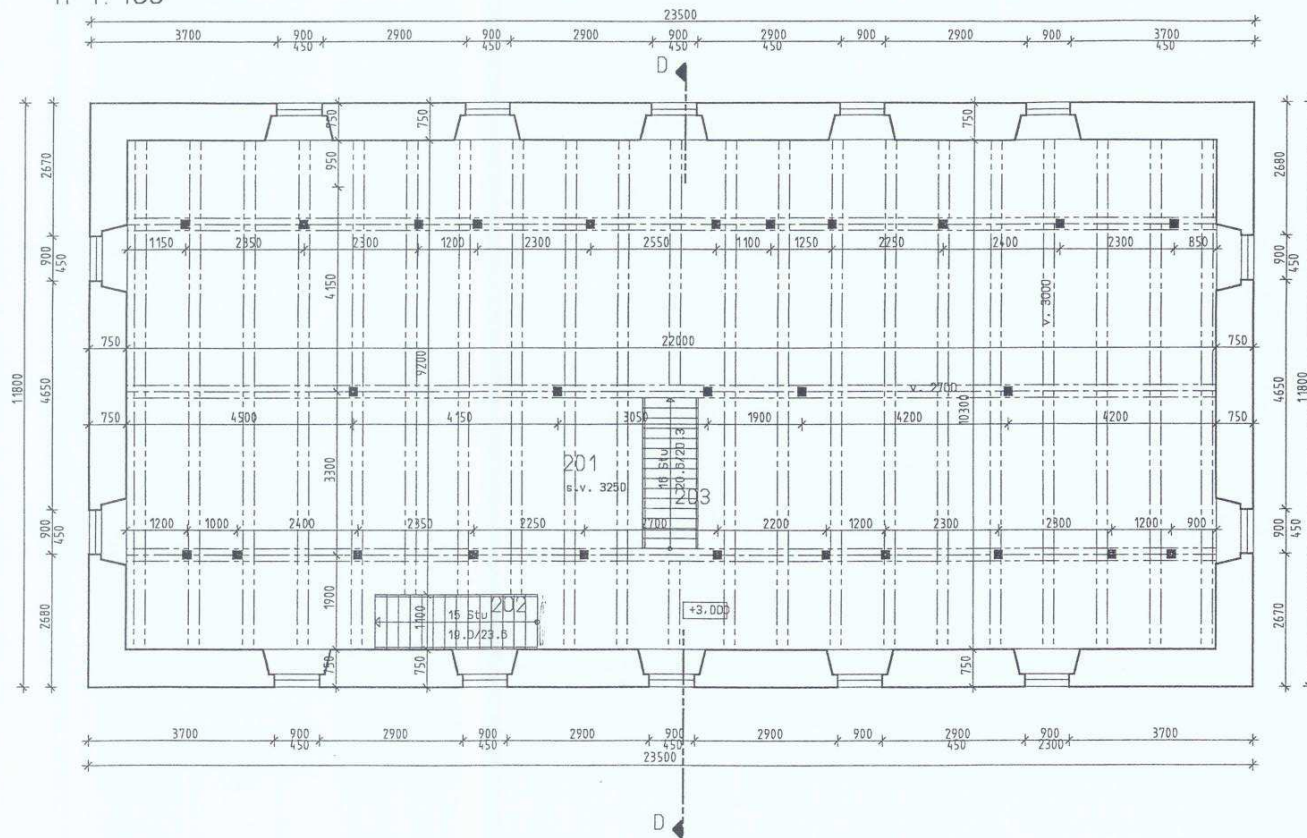
Legenda

- stávající zdivo kombinované z kamene a cihel
- dřevěné konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily			
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x A4		
KRAJ: Stř. OBEC: Bášt	DATUM: 10/2000		
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000		
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - půdorys 1. NP	M 1:100	Č. VÝKRESU 5	

Půdorys 2.NP
M 1:100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	ÚPRAVA POVRCHU		
			PODLAHA	STĚNY	STROP
201	Sklad. prostory	219,51	dřevěná prkenná	omítky	prkenný záklap
202	Schodiště	3,63	dřevěné	-	-
203	Schodiště	3,35	dřevěné	-	-

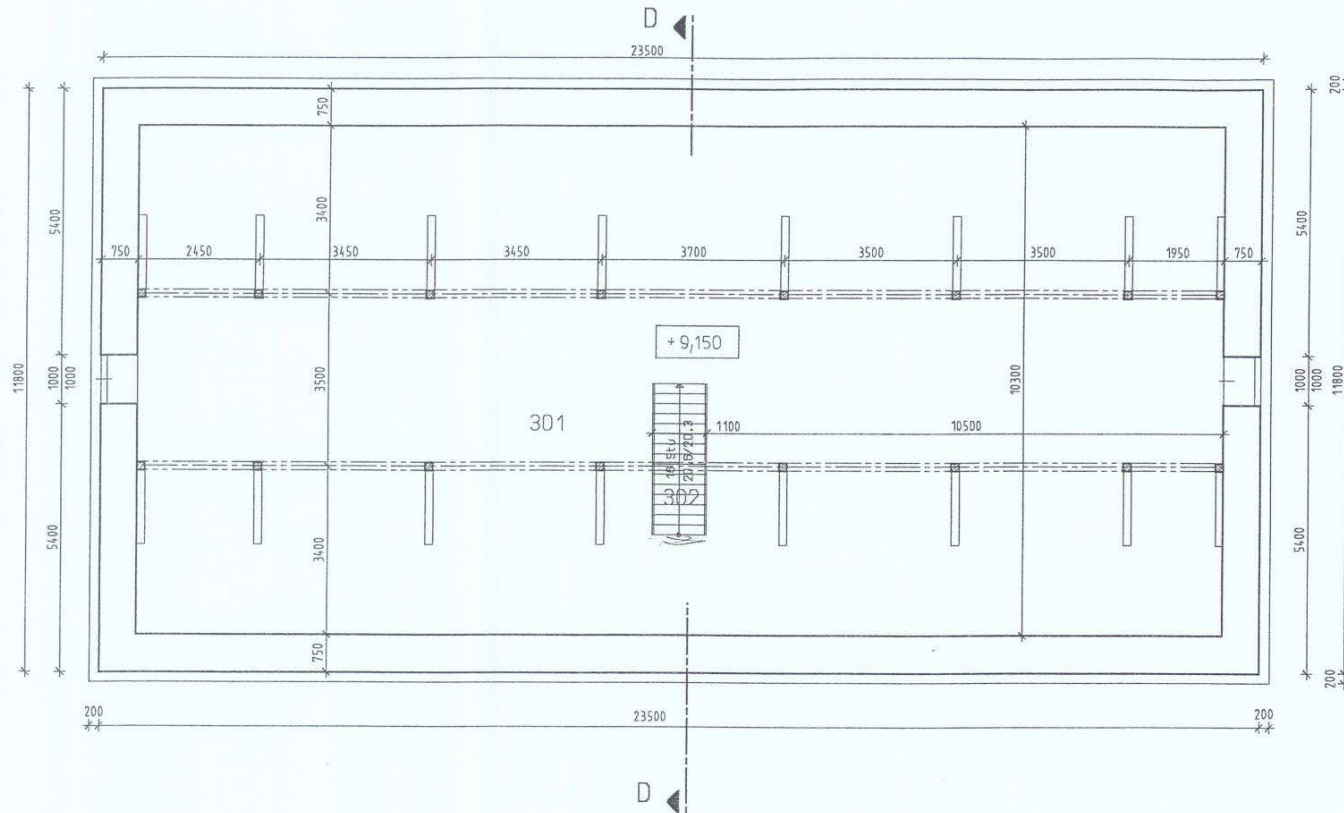
Legenda

- stávající zdivo kombinované z kamene a cihel
- dřevěné konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x44	
KRAJ: Stř OBEC: Bášův	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - půdorys 2. NP	M 1:100	Č. VÝKRESU 6

Půdorys podkrovní
M 1: 100

Tabulka místností - hala A

POL.	MÍSTNOST	PLOCHA m ²	ÚPRAVA POVRCHU		
			PODLAHA	STĚNY	STROP
301	podkrovní	223,15	dřevěná prkenná	omítky	prkenný záklap
302	Schodiště	3,35	dřevěné	-	-

Legenda

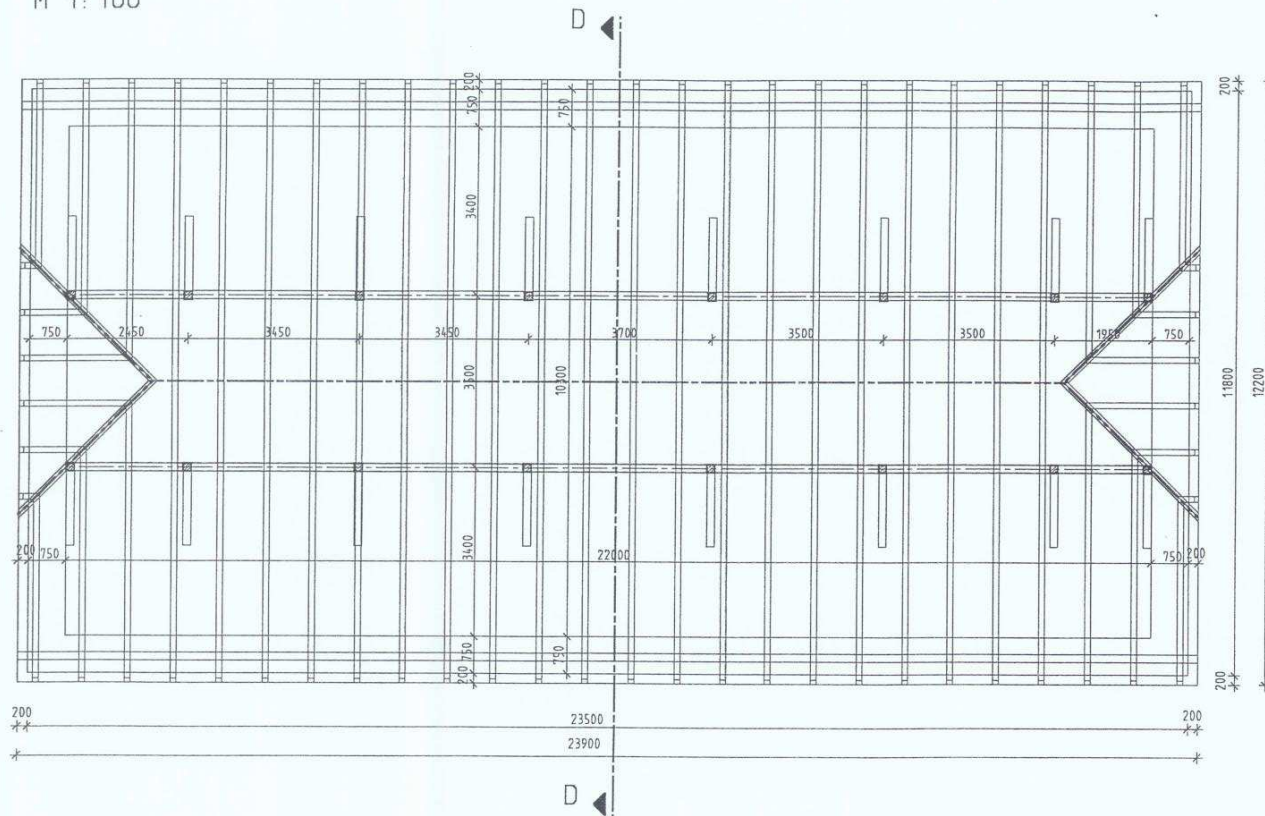
	stávající zdivo kombinované z kamene a cihel
	dřevěné konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x4	
KRAJ: Stč OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - podkrovní	M 1:100	Č. VÝKRESU 7

Půdorys krovu
M 1:100

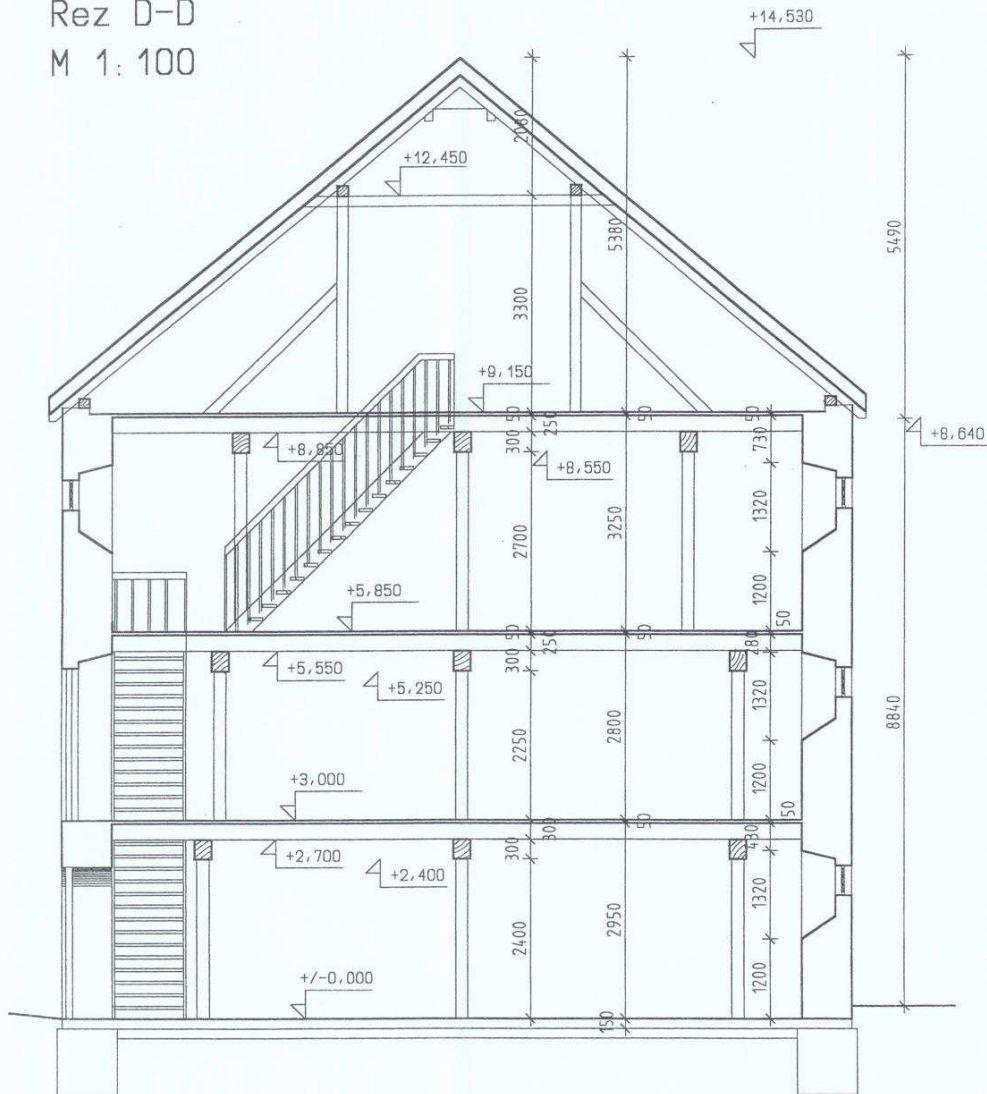
Legenda

- stávající zdivo kombinované z kamene a cihel
- dřevěná konstrukce

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová		FORMÁT: 2x4
KRAJ: Stř	OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5		Č. ZAKÁZ.: 26/2000
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - krov	M 1:100	Č. VÝKRESU 8

Řez D-D
M 1:100

Legenda

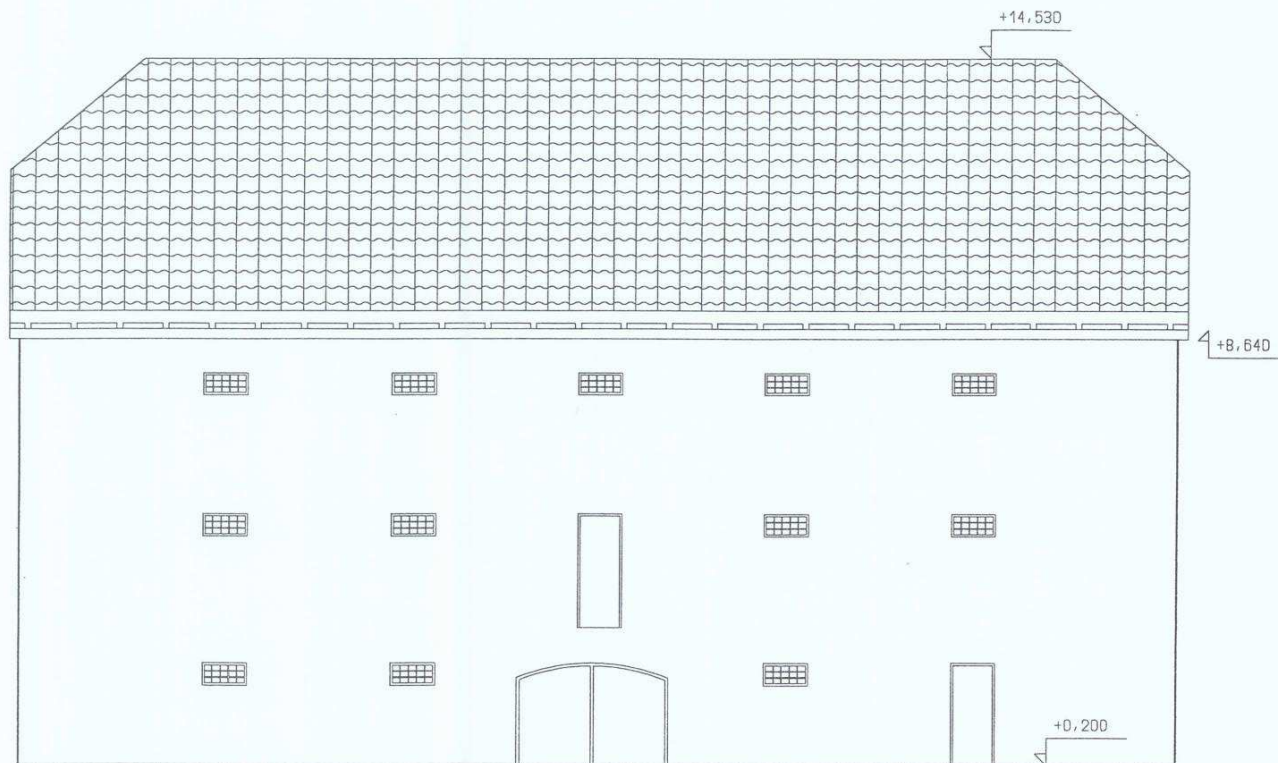
stávající zdivo kombinované z kamene a cihel

dřevěné konstrukce

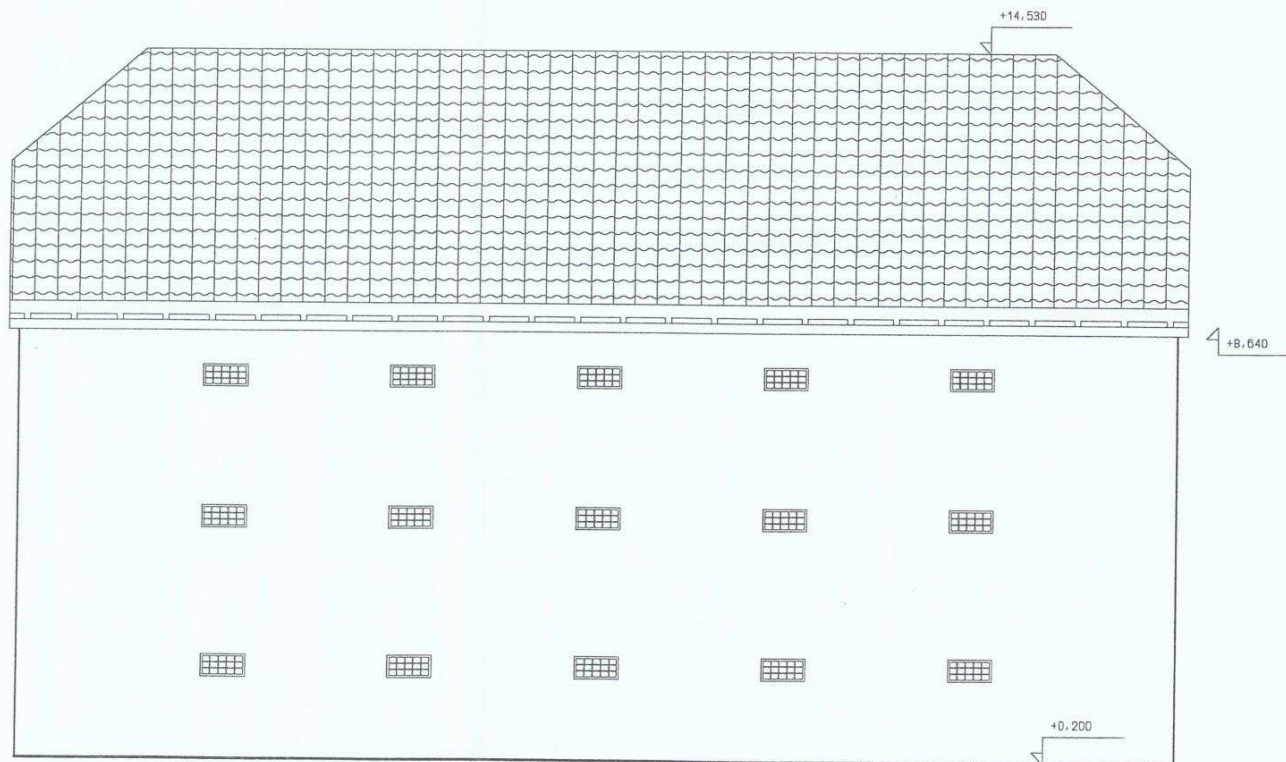
STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x44	
KRAJ: Stř. OBEC: Báš'	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - řez	M 1:100	Č. VÝKRESU 9

Pohled JZ
M 1:100

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x44	
KRAJ: Stř OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - pohled	M 1:100	Č. VÝKRESU 10

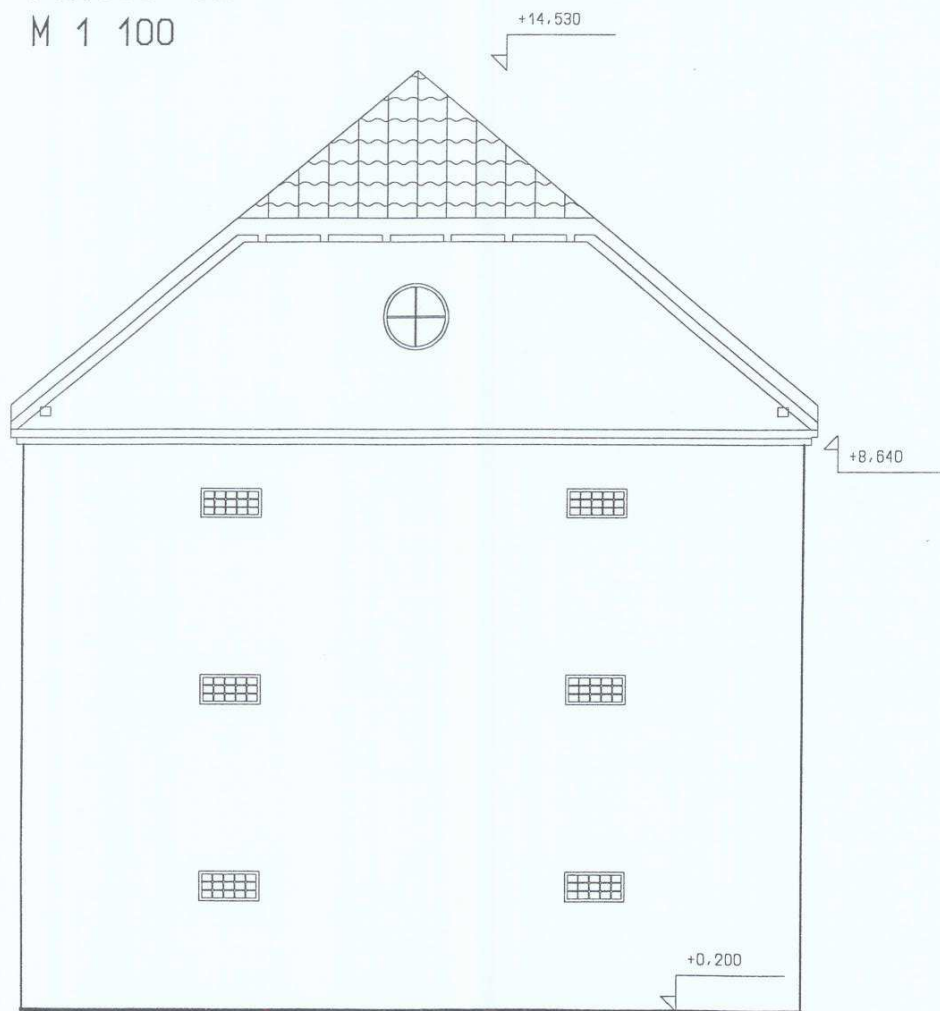
Pohled SV
M 1: 100

1

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová		FORMÁT: 2xA4
KRAJ: Stř	OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5		Č. ZAKÁZ.: 26/2000
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - pohled	M 1:100	Č. VÝKRESU 11

Pohled SZ
M 1 100

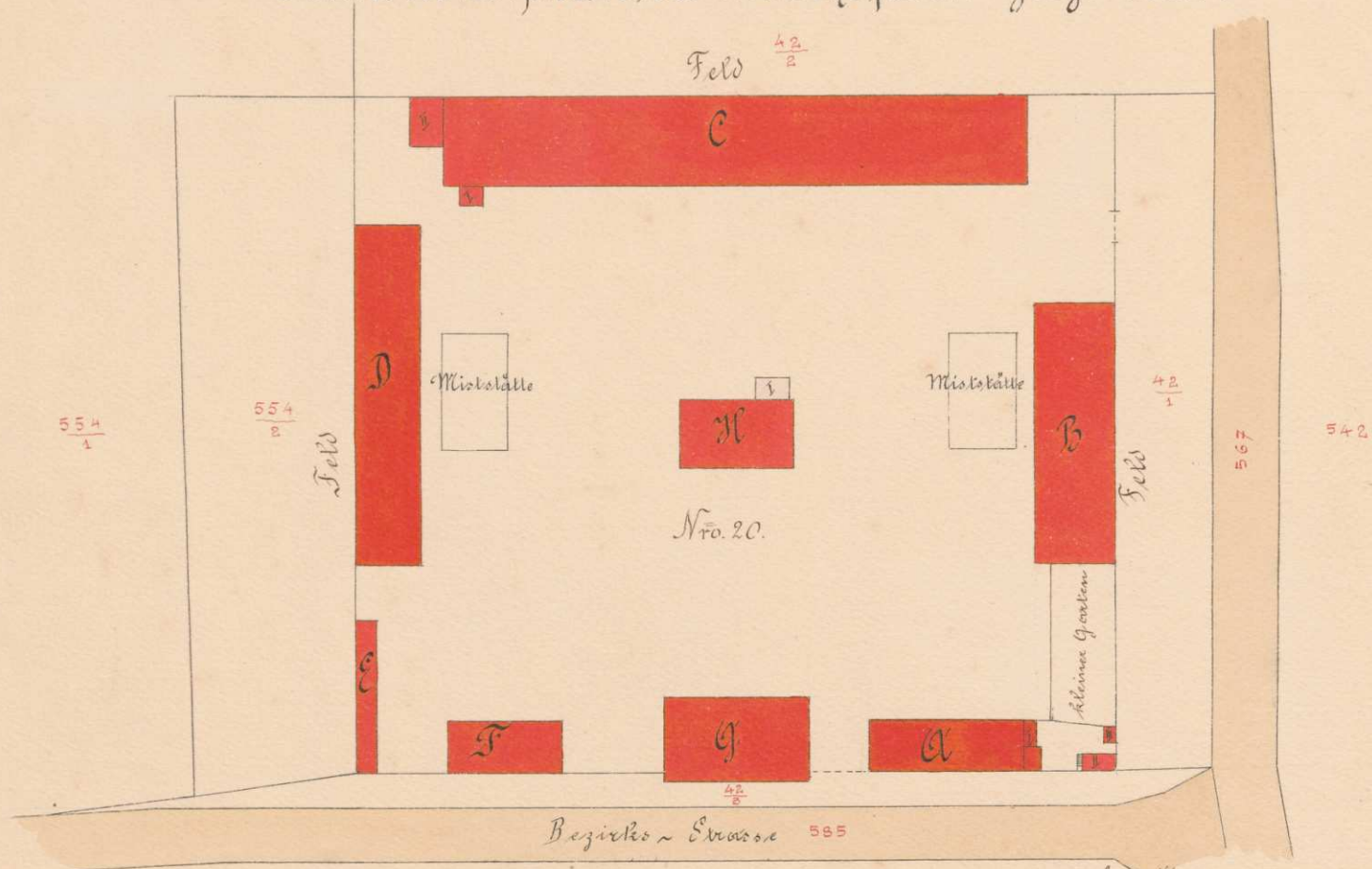
1

STAVBA: Sklady a prodejny použitých náhradních dílů na automobily		
NAVRHL, VYPRACOVAL: ing. K. Bášová	FORMÁT: 2x4	
KRAJ: Stř. OBEC: Bášť	DATUM: 10/2000	
INVESTOR: David Hubálek - GLOBAL Jindřicha Plachty 566, Praha 5	Č. ZAKÁZ.: 26/2000	
PŘEDMĚT VÝKRESU: Hala A - pohled	M 1:100	Č. VÝKRESU 12

PŘÍLOHA III – Soubor plánů hospodářského dvora v Bašti, nedat. (kolem 1900?), na prvním plánu sign. Emil Krejza. Reprodukce: Státní oblastní archiv Praha, fond Velkostatek Pakoměřice, inv. č. 326.

K. G. Groß Bascht.

Situations-plan des Meierhofes in Groß Bascht.

K. J. Großbascht.

№ 21.

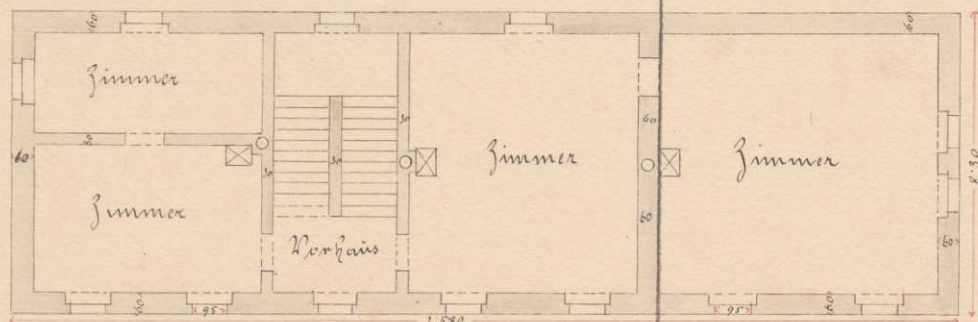
Hofhof Großbascht.

Grundriß des Wohngebäudes. Länge 25,80 m.

α

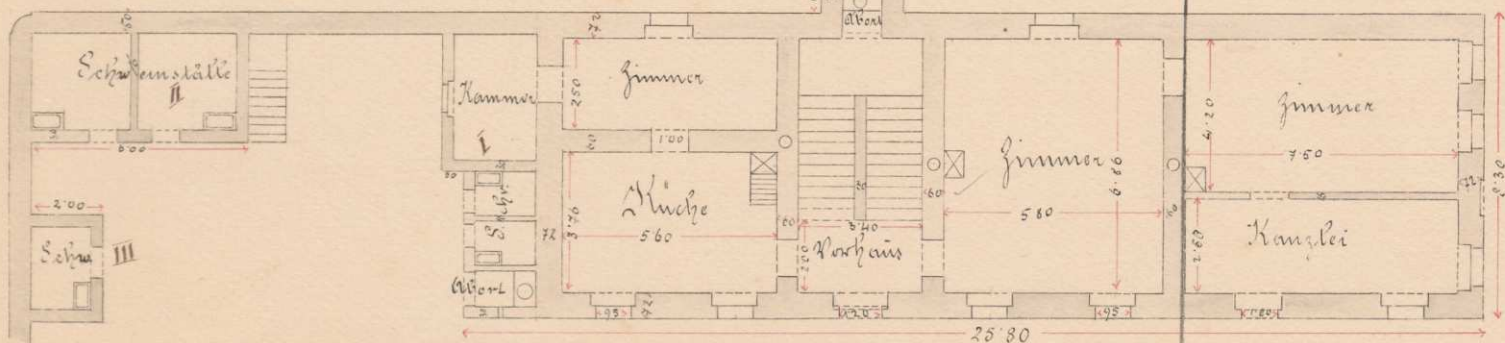
1. Stock

Kubus

Der Kubus
 fast im J. 1892
 planmäßig
 geg. 67
 1892.

Ebenerdgeschoss

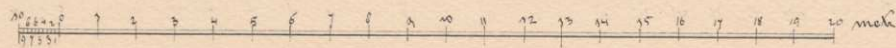
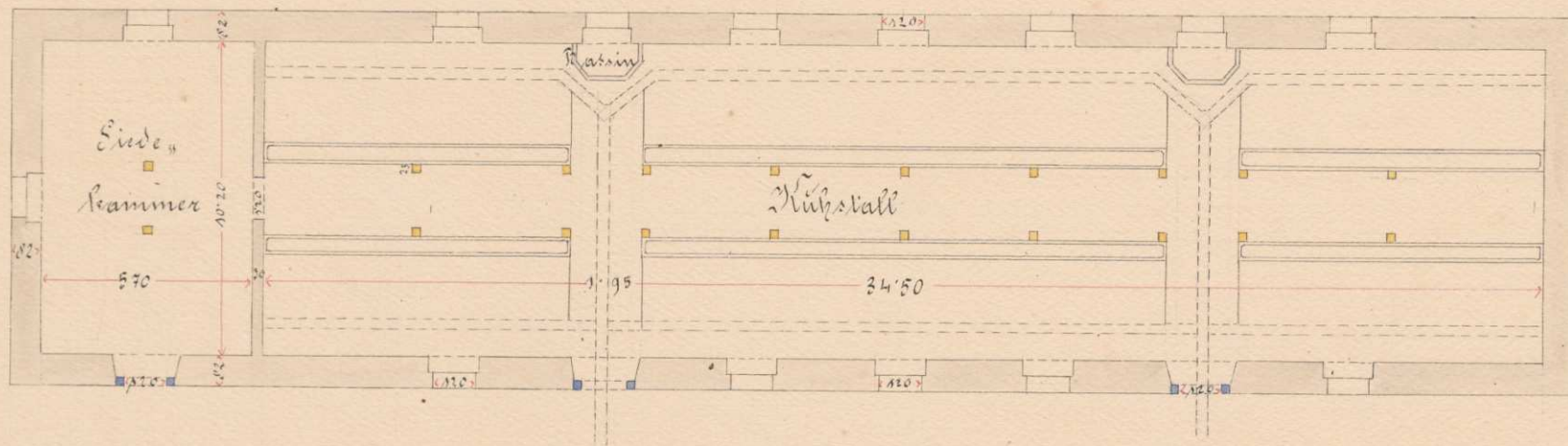

K. G. Groß Bascht.

Kaiserhof Großbascht.

B

Grundriß des Kuhstalles.

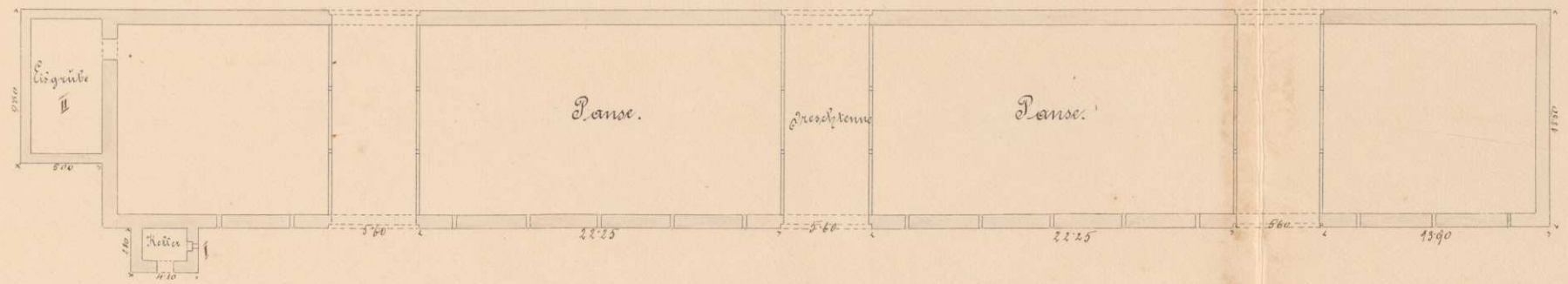

H. G. Groß Bascht.

Kaiserhof Großbascht.

C

Grundriß der Scheune.

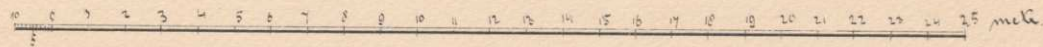
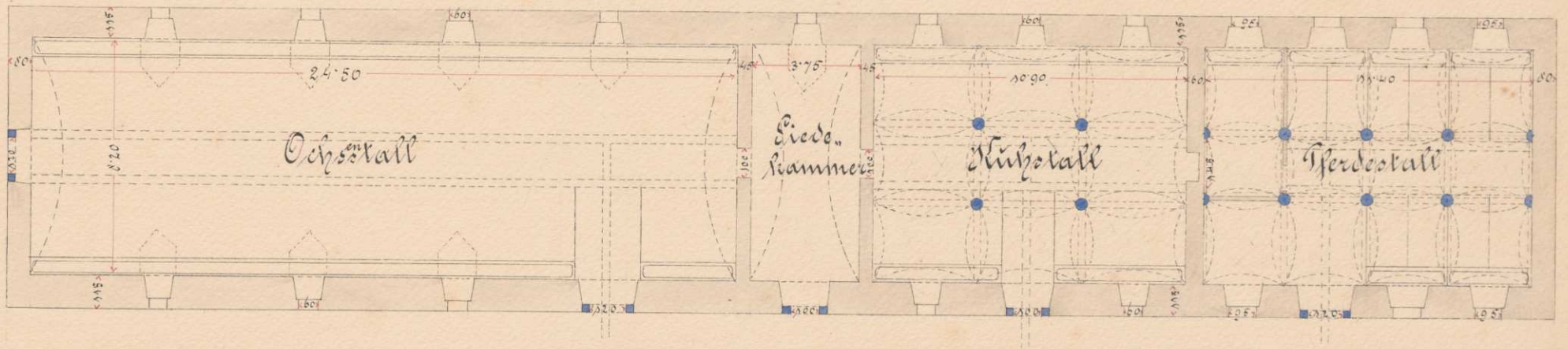

H. J. Groß Bascht.

Kaierhof Großbascht.

D

Grundriß der Ställe. ~

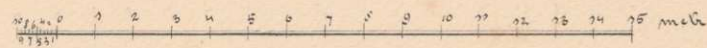
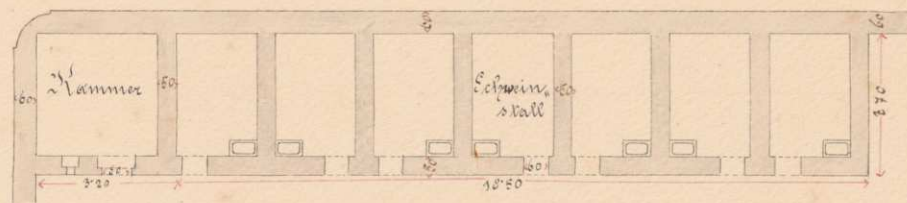

K. G. Groß Bascht.

Maienhof Großbascht.

6

Grundriß der Schweineställe.

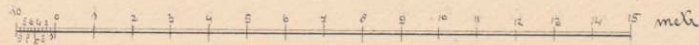
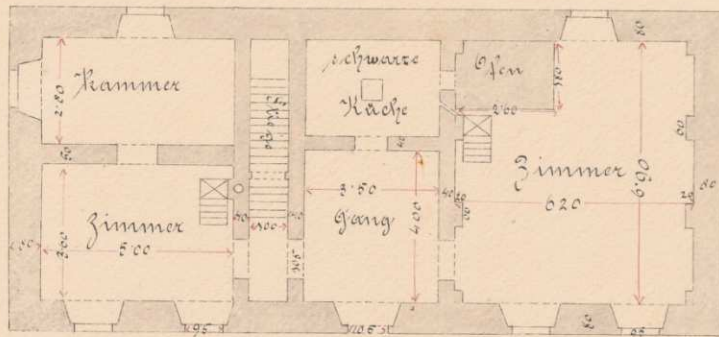

H. I. Groß Bascht.

Kaiserhof Großbascht.

F

Grundriß des Arbeiter-Hauses Wasserbauerei S. 20.

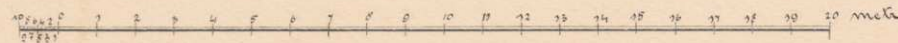
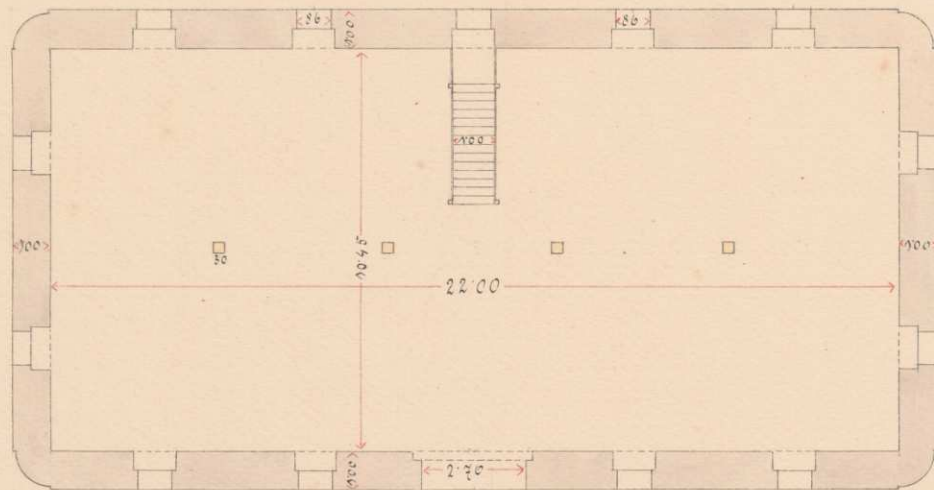

K. G. Großbascht.

Kaiserhof Großbascht.

9

Grundriss des Schüttboden.

H. I. Groß Bascht.

Maienhof Großbascht.

28.

Grundriß des Schüßens

